

**Zakaj
Ruanda da,
Slovenija
pa ne?**

BOSTJAN LAJOVIC

Zadeva je ob vseh zgodovinskih vojaških prevratih, ki se zadnje dni dogajajo na »ozemlju nekdanje Jugoslavije« pravzaprav malenkostna, a jo vseeno velja omeniti. Novica, da bo Organizacija združenih narodov odpravila prepoved za nakup orožja za krizno afriško državo Ruando nas je ponovno neprijetno spomnila na geostrateški položaj in mednarodno težo Slovenije. Kritiki slovenske zunanje politike so si najbrž zadovoljno pomeli roke, češ, se en dokaz nesposobnosti slovenske diplomacije. Prepoved za nakup orožja za Slovenijo namreč se vedno velja, čeprav si slovenski politiki prizadevajo za njeno odpravo že dobra tri leta, vse od mednarodnega priznanja naprej. Pri tem ni problematična praktična plat posledic prepovedi nakupa orožja, saj Slovenija nemoteno opremlja svojo vojsko. Če bi minister Kacin imel na voljo dovolj denarja, bi lahko kupil karkoli, tudi legendarna (in pregrešno draga) letala F 16 ali F 18, saj nobena država ni toliko nora, ZDA pa se celo ne, da bi se zaradi nekakšne administrativne prepovedi odrekla dobremu zasluzku.

Gre za simbolični pomen prepovedi, ki jo je OZN sprejela v paketu, za vse nekdanje jugoslovanske republike. Takšna logika Slovenijo uvršča med krizne države, saj jo enači z Bosno in Hercegovino, Hrvaško ter Srbijo, sinonimi za balkansko krizo. Povprečnemu tujcu, ki ga s podobami iz »nekdanje Jugoslavije« vsak dan zasipavajo v televizijskih poročilih, je tako se toliko teže doumeti razliko med crkami a, e in a oziroma Slovenijo in Slavonijo. Slovenski politiki zato na poteh po tujini porabijo največ časa za prepričevanje zahodnih sogovornikov, da bi prenehali uporabljati udobni termin »nekdanja Jugoslavija« in odpravili prepoved nakupa orožja za Slovenijo. Zgodba o uspehu bi se tako lepše brala, a kaj, ko njeni avtorji se zdalec niso samo Slovenenci...

Lira se je tudi včeraj krepila v odnosu do marke

MILAN - Lira se je tudi včeraj krepko držala v odnosu do vseh glavnih evropskih valut. Izgubila je nekoliko samo v odnosu do dolarja, vendar je prav krepitev zelenega bankovca pomagala tudi liri. Kotacija marke je bila ves dan pod 1.100 lir in samo zvečer se je približala tej meji. V petih mesecih, od kar je padla na naj-

nizjo vrednost, je lira pridobila v odnosu do marke okoli 15 odstotkov, dobrih deset odstotkov pa se je ovrednotila tudi v odnosu do ecuja. Ali se bo lira vrnila v evropski denarni sistem? Vsi čakajo, kaj bo sklenila vlada, pokazatelj Dinijevih namerov pa bo finančni zakon, ki bo nared septembra.

Na 2. strani

Sodobna verzija basni o mravljičah in črčkah

RIM - Marljive, vendar ne povsem preudarne mravljičice: raziskava OZN o človeškem razvoju je razkrila, da je delovni dan italijanskih žensk najdaljši, vendar pa za kar 75 ods. truda niso plačane. Italijanski moški, ki pa niso osvojili naslova največjih lenuhov med evropskimi moškimi (prvo mesto je presenetljivo pripadlo

Holandcem), pa ne prepevajo brezskrbno kot črčke, saj so za 75 ods. dela plačani in to zaznavno več od žensk. Zato pa so pravi umetniki v zvrčanju svojega deleža (predvsem neplačanega) na ženske razumevajoče rame. V evropskem okviru so delovno najbolj zagnani Danci, ki že skoraj ogrožajo primat italijanskih žensk.

Na 2. strani

VOJNA / PRED OFENZIVO V VZHODNI HERCEGOVINI

Hrvati hočejo zaščititi ogroženi Dubrovnik

Posrednik ZDA Holbrooke skuša preprečiti spopad

ZAGREB, BEOGRAD (Reuter, D. P.) - Hrvatski mediji so začeli včeraj javnost pripravljati na ofenzivo v vzhodni Hercegovini, od koder Srbi že nekaj dni obstreljujejo Dubrovnik. Po mnenju nekaterih analitikov se je vojska operacija dejansko že začela, saj so Hrvati včeraj z raketami in težkimi topovi sistematično obstreljevali položaje hercegovaških Srbov.

Vsak trenutek se utegne v napad vključiti tudi hrvaška pehota. Srbski mediji so zvečer že poročali o velikih izgubah, ki so jih imeli njihovi sovražniki na dubrovniškem območju, kar pomeni, da je elitna 4. hrvaška gardijska brigada že začela premike. Na pomoč ji bodo priskocile tudi enote hercegovaških Hrvatov, iz smeri Stolca in Nevesinja pa naj bi proti Srbom udarili tudi Muslimani. Za hrvaško vojsko bo najpomembnejši preboj srbske obrambne črte na Popovem polju in zavzetje Trebinja, od koder bodo lahko napredovali proti Bileći. To bi zadostovalo,

da bi se srbski topovi umaknili tako daleč, da Dubrovnik ne bi mogli več zadeti.

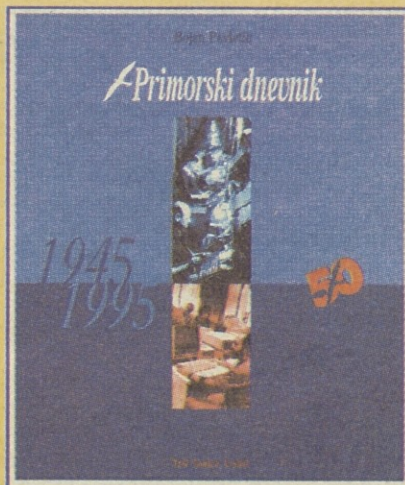
Cepprav je akcijo posredno napovedal tudi poveljnik hrvaške vojske general Zvonimir Cervenko, mnogi dvomijo, da bo do nje res prislo. Hercegovski Srbi naj bi namreč želeli spopad prav na tem območju, kjer bi se najverjetneje morale vmešati tudi vojaške sile Srbi in Črne gore.

Splošno vojno na ozemlju nekdanje Jugoslavije je včeraj skušal preprečiti tudi posrednik Richard Holbrooke, ki je srbskemu predsedniku Slobodanu Miloševiću predložil nov ameriški mirovni nacrt. Milošević je pobudo ocenil kot »velik korak naprej«, vendar je z njim manj zadovoljen Radovan Karadžić. »Bosanski Srbi ne bodo sprejeli nicesar, kar jim ne bo zagotovilo suverenosti in neodvisnosti,« je povedal njihov voditelj.

Na 15. strani

Na sliki: Srbski begunci iz krajin si na begu v Srbijo skušajo pomagati kot vedo.

Zbornik Primorski dnevnik 1945 - 1995

je naprodaj v uredništvih
Primorskega dnevnika,
ob delavnikih:
v Trstu od 10. do 14. ure
v Gorici od 9. do 12. ure

TERORIZEM PO EVROPI

Bombna atentata ETA v Španiji in neznancev sredi Pariza

MADRID, PARIZ - V včerajšnjem bombnem napadu v mestu Arnedo na severovzhodu Španije je eksplozija avtomobila bombe močno poškodovale poslopje tamkajšnje zandarmerijske postaje. Ena oseba je izgubila življenje, štiri-deset pa jih je bilo ranjenih. Oblasti domnevajo, da je napad zakrivila baskovska separatistična organizacija Eta.

Eksplozija je včeraj popoldne stresla tudi francosko prestolnico. Bencinska bomba, napolnjena z žebli, je v bližini postaje podzemne železnice pri Slavoloku zmaga ranila šest-najst ljudi, od tega so trije v smrtni nevarnosti. Policija naj bi že aretirala dva osumljenca, vendar podrobnosti niso znane.

Na 14. strani

Kitajska izvedla jedrski poskus

PEKING (Reuter) - Kitajska je včeraj v puščavi v zahodnem delu države izvedla podzemski jedrski poskus, ki je letos že drugi po vrsti. Eksplozija, ki je odjeknila v zahodni puščavski provinci Xinjiang, je imela moč 5, 6 po Richterjevi lestvici.

Kitajska, ki namerava letos izvesti še en poskus, prihodnje leto pa tri, zagotavlja, da se je pripravljena odpovedati novim poskusom, takoj ko bo dosežen sporazum o vsesplošni prepovedi jedrskih poskusov.

Na 16. strani

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Morilec si je vzel življenje

Eden od morilcev dveh karabinjerjev pri Olbi si je sam sodil, ko so ga agenti včeraj ustavili, drugi pa leži težko ranjen v bolnišnici.

Stran 2

Davčna utaja prostitutke

Sprejemala je 15 »obiskovalcev« na noč: za finančarje je v dveh letih utajila 200 milijonov lir dohodkov.

Stran 3

Pod »klobukom« Kraške ohceli

Ob osrednji bo letošnja izvedba prireditve označevalo več zanimivih spreminjaj pobud, namenjenih ovrednotenju »tipičnega kraškega«.

Stran 5

Blagovni promet narašča

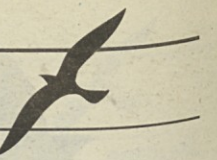
V trziškem pristanišču računajo, da bodo letos pretovorili nad tri milijone ton blaga

Stran 8

Van Basten končal kariero

Zaradi neozdravljive poškodbe gleznja je nizozemski nogometaš Marco Van Basten včeraj na sedezu Milana najavil konec svoje nogometne kariere.

Stran 18

BOLOGNA / POČITEK PO MUČNEM POTOVANJU

Piknik in muca za Aladina in Sanjo

Danes bosta začeli s pregledi v specializirani bolnišnici Rizzoli

BOLOGNA - Aladin in Sanja, od vojne v Bosni pohabljeni otroka, sta včeraj prispela v kraj Budrio pri Bologni, kjer ju bodo gostili v pričakovanju, da jima izdelajo proteze. Se danes ju bodo pregledali v specializirani bolnišnici Rizzoli, protezi pa bo izdelalo središče za nesreče na delu Inail.

Včeraj sta se naspala po dolgem potovanju, ki ju je popeljalo iz Zagreba prek Ferneticev (na sliki) do Emilije. Peljali so ju v mestni park, udeležila sta se piknika, podarili so jima črno muco. Povedala sta, da se odlično razumeta s prevajalcem, ki ju bo spremljal med bivanjem v Italiji: gre za 20-letnega bosanskega begunca Almiro Jejno.

SASSARI / PO UMORU DVEH KARABINJERJEV

Ropar si je sam sodil pajdaš je težje ranjen

Tudi pri Bariju roparji streljali na karabinjersko patruljo

V vozilu je truplo bandita, ki si je vzel življenje (Ap)

SASSARI - Nekaj po polnoči so karabinjerji blizu Olbie opazili majhen tovornjak, pričeli so mu slediti in ko so ga prehiteli, so soferju ukazali, naj se ustavi. Res se je ustavil, a takoj je potegnil pistolo in si sam sodil. Ime mu je bilo Graziano Palmas. Na sosednjem sedezu je ves okrvavljen lezal Andrea Gusinu, lastnik tovornjaka, sicer znan prestopnik. V bolnišnici v Olbi, kamor so ga odpeljali, so si zdravniki pridržali prognozo, poškodovano je imel tudi hrbtenico in tvega, da bo ostal paraliziran. Tudi Palmas je bil ranjen.

Po spopadu s skupino roparjev, do katerega je prišlo predvčerajšnjim pri Chilivani in ki je terjal življenje dveh karabinjerjev in enega člana tolpe, so sumili, da je kdo od napadalcev ranjen. V avtomobilu fiat croma, s katerim so roparji zbežali in ki je bil ukraden, so bili namreč veliki madeži krvi. Včeraj so našli se neki fiat uno, ki je bil prav tako pomazan s krvjo. Po tej najdbi naj bi bili preiskovalci na dobri poti, da izsledijo vse člane tolpe.

Medtem so nekoliko natančneje obnovili tragični potek dogodkov. Nekaj po 16. uri sta karabinjerja Ciriaco Carru in Walter Frau prejela obvestilo, da je na cesti Olbia - Sassari mesalec betona, podoben tistemu, ki je bil ukraden nedaleč od Olbie. Karabinjerja sta mesalec kmalu našla, bil je res ukraden, a v kabini sta opazila radijski oddjanik in puško. Ukazala sta soferju, Salvatoreju Giuaju, naj izstopi, nakar sta mu

nataknila lisice. Frau je tedaj na bližnji stranski cesti zagledal ustavljen »cromo«. Odsel je k svoemu avtu, da bi zaprosil za pomoč, ko so začeli streljati proti Carruju in soferju. Slednji je skoraj takoj padel pod krogli, Carru se je vrgel na tla in skušal splezati za mesalec, za katerim pa je bil skrit se eden od napadalcev. Agent se je znašel v navzkrižnem ognju in so ga pokosili. Medtem je Frau prijel za svoj M12 in pričel streljati proti potnikom na »cromi«, ki so medtem izstopili. Tudi Frau je kmalu padel, roparji pa so zbežali s »cromo«. Preiskovalci so prepricani, da so nameravali napasti enega od dveh dostavnih vozil, ki bi morali iz Olbie prenesti inkasno raznih bančnih zavodov. Mesalec bi bil moral služiti za zaporo ceste.

Zal to ni bil edini predvčerajšnji napad na karabinjerje. Po ropu v neki banki v Terliziju pri Bariju so namreč prav tako pričeli streljati na karabinjersko patruljo, ki pa je tokrat imela več sreče: eden od agentov je bil sicer ranjen, vendar je slo za lažje poškodbe, ki mu jih je povzročilo razbito avtomobilsko steklo. Ze včeraj so aretirali dve osebi, 25-letnega Martina Pantassuglio in 30-letnega Paola Sigrisija. Oba sta že imela opravka s pravico. Pantassuglio je pri sebi imel pistolo kl. 7, 65, v Sgrisijevem stanovanju pa so našli 5 milijonov lir, verjetno del plena (okrog 20 milijonov lir), ki so se ga roparji polastili. Sedaj iščejo se enega ali dva člana tolpe.

PREHRANA / PODATKI ISTAT

Italijan poje danes toliko testenin kot njegov praded

RIM - Vinu so se odpovedali, testeninam pa ne. Po podatkih državnega statističnega zavoda Istat o italijanskih deželah Italijani porabijo danes v primerjavi s pradedi za polovico manj alkohola, medtem ko je znatno poskocila poraba sadja in zelenjave.

Toda v na videz zdravi prehrani je tudi nekaj »grehov«. V slabem stoletju se je podeseterila poraba sladkorja, kar je znatno vplivalo na sladkorno bolezen in zobe.

Spremembe v prehranbenih navadah so precejšnje, od začetek stoletja in danesnje dni pa povezuje »rdeča nit« testenin in kruha. V začetku stoletja je vsak Italijan v poprečju porabil 147 kilogramov pšenice na leto, sedaj se poraba suče okoli 160 kilogramov na glavo, medtem ko je z italijanskih miz skoraj zginila koruza.

Slika pa ne bi bila popolna, če ne bi prikazala razlike v standardu. To se kaže predvsem v porabi mesa. V začetku stoletja je vsak Italijan porabil v poprečju 15 kilogramov mesa, danes ga poje za 85 kilogramov. Zato pa se je znatno zmanjšala poraba krompirja in tudi vina vsak Italijan spiže za polovico manj kot praded.

KAMPANIJA / V KRAJU AVERSA PRI CASERTI

Podivjani psi v umobolnici

Krdelo napada bolnike in osebje - Občina je brez sredstev

NEAPELJ - Potem, ko že leto dni napadajo in grizejo bolnike in zdravniško osebje, so se tamkajšnje oblasti končno odločile urediti vprašanje psov v umobolnici kraja Aversa pri Caserti. Odločili pa so se šele, ko je zadeva postala nevzdržna in prerasla v pravi skandal, saj so časopisi in televizija objavili posnetke krdela psov, ki se nemoteno potepajo po umobolnici, kjer so si že pred petimi leti izbrali za svoje zbirališče zapuščeno področje v parku neurejene bolnišnice.

Zdravstvena skupnost, občinska uprava in veterinarska služba so si dalj časa valili drug drugemu odgovornost, posegel pa ni nihče. Med 360 bolniki, bolničarji in zdravniki je od lanskega poletja vladal strah pred podivjanimi zivalmi: več bolni-

kov, med njimi tudi nekateri povsem neprisebni, so medtem bili žrtve napadov psov. Končno so ugotovili, da je za vprašanje higiene in varnosti odgovorna občinska uprava. Le-ta pa nima, pravi zupan Raffaele Ferrara, sredstev, da bi uredila pesjak, se manj pa, da bi v njem vzdrževala pse. Zato so se domenili, da bo zivali začasno prevzelo Vsedržavno združenje za varstvo zivali, medtem pa bodo iskali dokončno rešitev. Zupan je zagotovil, da bodo septembra zaceleli z množično sterilizacijo zapuščenih in podivjanih psov; ni jih dosti samo v umobolnici, pač pa na celotnem območju občine Aversa, kjer niso nikoli imeli sintarske službe.

O zadevi je državno pravdnistvo iz kraja Santa Maria Capua Vetere uvedlo sodno preiskavo.

DENARNI TRGI / OB KREPITVI AMERIŠKEGA DOLARJA

Lira pridobila v odnosu do marke Ali se bliža čas za vrnitev v EDS?

V 5 mesecih se je italijanska deviza znatno okrepila v odnosu do vseh valut

RIM -Dopustniško vzdusje je naklonjeno italijanski liri, ki se je tudi včeraj okrepila v odnosu do marke in ostalih evropskih valut. Po kotaciji centralne banke je včeraj marka veljala tri lire manj kot predvčerajšnjim. To je bil že drugi dan, da je bila vrednost marke pod pragom 1.100 lir. To je bila realna in tudi psihološka pregrada, ki jo je lira prebila dobra dva tedna pred napovedmi analitikov.

Dejanski rekord pa je italijanska deviza zabeležila v primerjavi s 17. marcem letos. Tedaj je zabeležila rekordno negativno vrednost v odnosu do nemške valute in ostalih deviz. V primerjavi s tistim črnim petkom se je lira ovrednotila za skoraj 15 odstotkov v odnosu do marke, za dobrih 16 odstotkov v odnosu do jena in za krepkih 10 odstotkov v odnosu do ecuja. In tudi v odnosu do dolarja je pridobila skoraj 8 odstotkov, pa čeprav se ameriška deviza krepi na vseh trgih ob pomoči centralnih bank treh najbolj razvitih držav.

Krepitev dolarja je bila napovedana in včeraj je tudi Evropska unija pozdra-

vila podporo, ki so jo ameriški valuti zagotovile ameriška, japonska in nemška centralna banka. Vrednosti dolarja niso okrnili niti negativni podatki ameriške trgovinske bilance. Izboljšalo se je namreč razmerje komercialnih odnosov z Japonsko in to je bilo dovolj za zopetno rast dolarja.

Krepitev dolarja je eden od razlogov krepitve lire. Druga dva razloga sta po oceni izvedencev sprejetje pokojninske reforme in napoved dokaj strogega finančnega zakona, svoje pa je prispevalo tudi dejstvo, da je politična situacija manj napeta kot spomladi pred volitvami za obnovev deželni svetov.

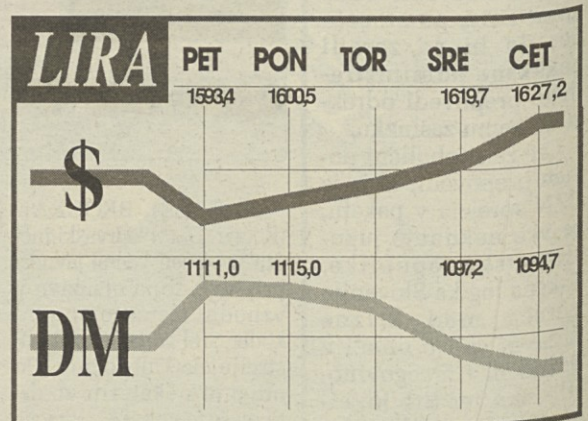
Po treh letih je lira dovolj trdna, da bi se lahko vrnila v evropski denarni sistem. Toda kdaj? O tem mora odločiti italijanska vlada. Finančni zakon bo jasen pokazatelj: strog osnutek, ki bi zahteval dodatne žrtve, bo jasen signal, da bi Dini rad cimprej vključil liro v EDS, bolj ohlapen finančni zakon pa bo pokazal, da se je vlada odločila za večjo postopnost in da bo vrnitev v EDS na dnevnem redu prihodnje leto.

Sindikatom vseh »čeki za prosti čas«

RIM - Italijanskim sindikatom je vseh predlog Volkswagna, da bi nadure placevali s »čeki za prosti čas«. Te čeki naj bi polagali na neke vrste »tekoci račun«, iz katerega bi vsak uslužbenec lahko po lastni uvidevnosti crpal proste ure ali dneve.

Italijanskim sindikalistom je vseh zlasti možnost, da bi v celotni delovni dobi nabrali dovolj »čekov prostega časa«, ki bi delavcem omogočili predčasno upokožitev.

Tajnik CISL Raffaele Morese je menil, da bi tak dogovor samo dopolnil to, kar v Italiji delno že velja v prehranbenem in tekstilnem sektorju, kjer so delovni urniki dovolj prožni, da je mogoče vsaj del nadurnadoknaditi v obdobju, ko je povpraševanje nizje. Tajnik CGIL Alfiero Grandi pa je podčrtal predvsem možnost predčasne upokožitve, dodal pa je, da to ne bi smela biti obvezna izbira, ampak bi bil potreben dogovor z uslužbenci. Vsekako pa je to pot, ki je po oceni sindikatov lahko dobra rešitev.

ADRIA
 ADRIA AIRWAYS
 SLOVENSKI LETALSKI PREVOZNIK
 IZ LJUBLJANE V
 BARCELONO, FRANKFURT,
 LONDON, MÜNCHEN,
 ISTANBUL, MOSKVO,
 KOPENHAGEN, PARIZ,
 PRAGO, RIM, SKOPJE, SPLIT,
 TIRANO, DUNAJ, ZÜRICH
 Informacije in rezervacije:
 • ADRIA AIRWAYS, Ljubljana, Kuzmičeva 7, tel. 061/131-81-55
 • prodaja vozovnic Ljubljana, Gosposvetska 6, tel. 061/313-312
 • ADRIA AIRWAYS, Maribor, Cankarjeva 3, tel. 062/27-038, 26-155
 • ADRIA AIRWAYS, Koper, Pristaniška 45, tel. 066/38-458, 38-512

RIM / POLETNA POLITIČNA SCENA

Ali Berlusconi je zvezda počasi tone?

Kartel svoboščin vztrajno snubi premiera Lamberta Dinija - Protipoteze leve sredine

RIM - Italijanski premier Lamberto Dini je včeraj za en dan prekinil poletni oddih in se vrnil v Rim, da bi pripravil dnevni red ponedeljkove vladne seje, predvsem pa, da bi zastavil smerne finance zakona in državnega proračuna, ki ga mora vlada izdelati do 30. septembra.

Predsednik vlade se je izognil novinarjem in sploh ni hotel spregovoriti o temi, ki je v teh poletnih dneh glavni predmet ugibanj in domnev. Ob krepitvi lire in narascanju popularnosti premiera, marsikdo razmišlja, da bi na predcasnih volitvah kandidatura Lamberta Dinija lahko bila odločilni adut za zmago. Se včeraj je podpredsednik Nacionalnega zavezništva Maurizio Gasparri izjavil, da bi bilo neumnost, ko bi »Kartel svoboščin daroval Dinija levi sredini, saj je sedanjí premier začel politično kariero kot zakladni minister v Berlusconijevi vladi«. Načrt, ki predvideva, da bi Dini vodil Kartel svoboščin na volitvah, komentatorji pripisujejo Silviu Berlusconiju. Medijski magnat, ki je na oddihu na Sardiniji, molci, toda njegov sodelavec Beppe Pisano, ki ga je obiskal v teh dneh, trdi, da se Berlusconi sploh ne namerava sesti z Dinijem in da njegova vodilna vloga v Kartelu sploh ni v dvomu.

Toda v Kartelu najbrž vsi niso istega mnenja kot kaže Gasparrijeva izjava. In tudi predsednik poslancev Forza

Italia Vittorio Dotti ni izključil možnosti, da bi Kartel ponudil kandidaturu Lambertu Diniju, o čemer naj bi razmišljal tudi sam Berlusconi.

Ali vse to kaže, da Berlusconi je popularnost upada? V to je prepričan drugi mož pri Oljki Walter Veltroni, ki je demantiral, da bi bil Diniju ponudil mesto vicepremier v koaliciji Romana Prodi. Veltroni je pozval vse stranke, naj ne »vlečejo premiera za rokav in naj mu dovolijo, da nemoteno nadaljuje z delom«. Direktor Unità je bil najbrž prisiljen k umiku ob negativnih odmevih na snubljenje sedanjega predsednika vlade, z obrambo Dinijeve neodvisnosti pa je vendarle

skusal prepričati, da bi bilo subljenje nasprotnikov uspešno.

Snubljenje premiera bo zelo verjetno še nekaj dni glavna tema poletne politične debate. S septembrom pa, ko bo vlada zastavila finančni zakon in proračun, se bodo morale stranke odločiti za jasnost in podpreti ali zavrniti vladne predloge. Možno je, da bo prav debata o finančnem zakonu botrovala rojstvu širše večine ali vsaj spodbudila stranke k drugačnemu odnosu do vlade. Vse kaže namreč, da predcasnih političnih volitev jeseni ne bo in da se bodo morale stranke le dogovoriti o tem, kdo naj krmari italijansko ladjico vsaj do spomladi.

PROSTITUCIJA

Financarji so jo prijavili zaradi utaje dohodkov

Do 15 »potrošnikov« na noč Zaslužila je 200 milijonov lir

TERAMO - Financarji so ugotovili, da je v zadnjih dveh letih zaslužila približno 200 milijonov lir in so jo prijavili zaradi davčne utaje na podlagi zakona o protizakonitih dohodkih, ki ga je parlament odobril predlanskim, sicer v okviru zakonodaje proti korupciji. Verjetno takrat parlamentarci niso računali, da bi ta določila lahko izkoristili tudi proti prostituciji. Omenjenih 200 milijonov je namreč zaslužila prostitutka iz Terama, ki je po ugotovitvah financarjev služila od 500 tisoč do enega milijona lir na dan, ali bolje rečeno na noč.

Preiskava je trajala dva meseca. Financarji so zasledovali žensko »na delu« in ugotovili, da je vsak »delovnik« imela povpre-

čno 15 obiskovalcev. Pregledali so njene številne bančne račune, na katerih so odkrili precejšnje vsote, na domu pa so ji našli predkupne pogodbe za nakup raznih nepremičnin.

Prijava prostitutke iz Terama zaradi davčne utaje na podlagi zakona o »čistih rokah« odpira zanimivo in doslej nesluteno možnost boja proti utajevalcem, ki delujejo na družbenem obrobju: na tej podlagi bodo lahko prijavili tudi razpečevalce mamil, tatove in sploh vse tiste, ki se ukvarjajo z nelegalnimi dejavnostmi, s katerimi so si pridobili znatna premoženja. Seveda tudi »legalnih« utajevalcev v Italiji ne manjka: računajo, da znaša davčna utaja nekaj nad 600 tisoč milijard lir na leto...

RAZISKAVA OZN / VRSTA PRESENETLJIVIH PODATKOV

Italijankam naslov »delovne ročice«

Največji lenuhi med evropskimi moškimi pa niso Italijani, temveč Holandci

RIM - Naslov najbolj »delavne ročice« so si povsem neprčakovano priborile Italijanke: kot so razkrili podatki OZN, je delovni dan italijanskih zen najdaljši (470 minut), njihovi poklicni ali življenjski partnerji pa za plačano ali neplačano delo porabijo vsega 367 minut dnevno. Prav prirojeni in z (ne) vzgojnimi prijemi podkrepljeni lenobi italijanskih moških se morajo Italijanke zahvaliti, da so jih strokovnjaki OZN v »Poročilu o človeškem razvoju v letu '95, delez žensk« postavili na nezavidljivo in nezazeleno prvo mesto.

Raziskava zadeva (v tem delu) 13 razvitih držav in prinaša vrsto presenečenj, s katerimi spodbija nekatere ustaljene, očitno neosnovane predstave o evropskih mo-

skih. Največji lenuhi namreč naj ne bi bili Italijani, čeprav njih odlikuje predvsem značilnost, da zvrnejo »svoj prt« na vsako sopotnico, na katero naletijo v zasebnem življenju ali v službi. Najmanj delajo flegmatični Holandci, največ pa njihovi bratranci Danci, ki že skoraj ogrožajo primat italijanskih žensk.

Da pa italijanske ženske niso povsem preudarne mravljice, pokaže »financno« poglavje raziskave. Italijanski in drugi evropski crčki namreč niso povsem brezskrbni, saj delajo malo ali nič zastoj, medtem ko se za denar kar potrudijo. Tri četrtine moskega dela so v Italiji plačane, medtem ko enak odstotek označuje trud, za katerega ženske ne dobijo denarja. V povprečju italijanske zaposlene ženske zaslužijo

80 ods. tega, kar prejmejo moški. Tudi glede tega so podatki OZN presenetljivi, saj pokažejo, da so med 55 obravnavanimi državami najmanjše razlike v Avstraliji (90, 8 ods.), največje pa v Kanadi (63 ods.). V svetovnem merilu ženske vsako leto opravijo neplačanega dela za 11 tisoč milijard dolarjev, ki jih seveda ni v nikakršni bilanci. Delo pa žensk ne osvobaja niti revščine, saj je 70 ods. revežev ženskega spola. Posebno poglavje nadalje obravnava prisotnost žensk na vodilnih mestih, stopnjo izobrazbe in še druge aspekte. Zaključki so na dlani, ženske, ne glede na stopnjo marljivosti, nimajo enakih možnosti kot moški, na usodo katerih delovna storilnost ne vpliva pretirano.

NOVICE

Osemnajstletnico iz Zagreba dvakrat posilili

MILAN - Neko 18-letno dekle iz Zagreba sta prijetelja, 32-letni Ahmet Duric in 27-letni Hamid Ahmetović prepričala, da je skupaj z neko drugo žensko zapustila Neuchatel v Švici, kjer je prebivala, in se preselila v Milan. Ko pa je prišla v Italijo, sta jo skusala navesti k prostituciji. Zavrnila je, nakar jo je Duric posilil. Uspelo ji je zbežati in priti do telefonske kabine, iz katere je skusala poklicati svojega zaročenca v Nemčiji. Tedaj jo je opazil in ustavil neki pajdas Durica in Ahmetovića, ki jo je prisilil, da je stopila v njegov avtomobil, kjer jo je se sam posilil. Čeprav je bilo v soku, je dekle spet zbežalo in se obrnilo na policijo, ki je kmalu zatem aretirala dva od nasilnežev, tretjega pa se isce.

Duhovnik zažgal tudi telefon v boju proti pornografiji

RIBERA (AGRIGENTO) - Emanuele Casola, 40-letni duhovnik iz Ribere, je kot opomin proti širjenju pornografije pred svojimi farani zažgal nekaj casopisov in telefon. Po njegovem mnenju naj bi bila prav sredstva javnega obveščanja nosilec strategije, ki naj bi v svet pornografije vključevala zlasti mladino. Duhovnik je tudi pricel zbiranje podpisov, ki jih bo posredoval odgovornim urednikom casopisov (na katerih so oglašili o »vročih linijah«) ter telefonski službi, ki daje na razpolago posebne linije.

Od policije zahteva milijardo lir odškodnine

FIRENCE - Franca Travaglinija, 30-letnega podjetnika iz Giulianove v pokrajini Teramo, so karabinjerji aretirali z obtožbo prekupčevanja z ukradenim blagom in ponarejanja čekov. Sedaj je njegov odvetnik prijavil nekega inspektorja kvesture iz Firenc in zahteval milijardo lir odškodnine za skodo, ki so mu jo povzročili. V prijavi piše, da so povsem izkrivili resnico. Travaglini je namreč spremljal prijatelja, ki je prevazal majhen umetniški vodomet, za kar je imel vso ustrezno dokumentacijo, a v prijavi je pisalo, da je slo za ukradenno blago, dokumente pa naj bi karabinjeji zamenjali za ponarejene ceke. Zadeva je prišla v javnost, zaradi česar naj bi Travaglini imel veliko skodo pri svoji dejavnosti, ki »terja zaupanje klientov«.

V italijanskih ribiških mrežah našlo smrt 18 delfinov

RIM - V mrežah, ki so jih italijanske ribiške ladje v noči na 15. avgust spustile med Ligurijo in Korziko in ki so lovile mecarice, se je ujelo tudi 18 delfinov. Vest je sporočil poslanec zelenih Riccardo Canesi, ki je tako potrdil trditve francoskega naravovarstvenega združenja »Sos Grand bleu«. Canesi se je obrnil tudi do ministrov za okolje in prevoze z zahtevo, naj vlada strožje poseže proti ribicem, ki se vedno uporabljajo več kot 2, 5 km dolge mreže. Italija je namreč edina država v Evropski uniji, ki dovoljuje več kot 10 km dolge mreže, v katerih vsako leto najde smrt več kot 6 tisoč delfinov, torej 5% vseh teh živali.

Organizirala napad na bivšega zaročenca

NEAPELJ - Antonio De Rosa in Teresa Feniello sta bila že dalj časa zaročena, leta 1993 pa se je fant odločil, da se poroči z drugo. Faniellova se s tem ni mogla sprijazniti, skusala ga je prepričati, naj se primisli. Ko je uvidela, da je vse zaman, je zaprosila brata in očeta, naj De Rosi pokazeta, »koliko je ura«. Oče Pasquale Feniello in brat Vincenzo sta ji ustregla, počakala sta na De Roso in ga napadla s pistolo ter ranila. Fant, ki ima danes 25 let (Faniellova jih ima pet manj), je policiji izjavil, da ne ve, kdo ga je napadel. Pred tremi dnevi pa se je spet srečal s Pasqualejem in bivšo zaročenko, bil je v avtomobilu, pricela sta mu groziti s pistolo. Tokrat se je odločil in dogodek prijavil, povedal pa je tudi, kaj se je dejansko zgodilo pred dvema letoma. Kmalu zatem je policija obiskala stanovanje Feniellovih: Vincenzo je skusal pobegniti, vendar so ga prijeli, pri sebi je imel revolver kal. 38 in so ga aretirali. Obtožili so ga poskusa umora in groženj, podobno kot očeta, hči pa bo se bo morala zagovarjati pred obtožbo, da je vse organizirala.

Mazali so napise proti »nasilnim tatvinam«

BARI - Pred Barijem stojijo cestne oznake, ki turistom kažejo pot proti pristanišču. Vendar ne gre za običajne oznake: na njih piše, na katerih cestah obiskovalci najmanj tvegajo nasilne tatvine, tako imenovane »scippe«. Stirim mladenicem in neke-mu dekleti, ki se s tem »poslom« ukvarjajo, očitno niso bili pogodu in so jih prekrili s posebno barvo, ki je ni mogoče odstraniti. Zaenkrat pa ni jasno, česa jih bodo pravzaprav obtožili. Za poskodbe oznak cestni zakonik predvideva globo (od 50 do 200 tisoč lir), vendar v tem primeru morajo oznake zamenjati in bi lahko vzeli v postev »hude poskodbe«, za kar je predvidena zaporna kazen od 6 mesecev do 3 let ječe.

Jože Pirjevec

Vidov dan

Odlomek iz knjige »Jugoslavija 1918-1992«

Zaradi etnične zapletenosti jugoslovanskega prostora je bilo to lažje nacrтовati kot realizirati, saj se ni bilo moglo izogniti notranjim konfliktom in napetostim. Tako so se srbski komunisti trudili, da bi v povračilo za priznanje crnogorske in makedonske neodvisnosti dobili zase Bosno in Hercegovino, a pri tem niso uspeli. Se več, znotraj svoje republike so morali sprejeti avtonomno pokrajino Vojvodino in Kosovsko-metohijsko oblast, ki sta nastali iz obzira do lokalnih etničnih manjšin. Z druge strani pa njihovi rojaki na Hrvaškem in v Bosni niso dobili nobene kulturne ali upravne avtonomije, saj si ni bilo moglo predstavljati, da bi jih sploh potrebovali. Tem vprašanjem avtorji ustave tudi niso posvečali velike pozornosti, prepričani, da gre za »buržoazen« problem drugotnega pomena, ki ga bo združujoča moč socialističnega internacionalizma presegla brez težav. Prvi hip so celo mislili, da v ustavo ne bi uvrstili tistega člena iz sovjetske predloge, ki je priznaval republikam pravico do samoodločbe in odcepitve. V končni verziji, ki

jo je 31. januarja 1946 ustavodajna skupščina soglasno sprejela, pa je bila le omenjena, vendar v dokaj ohlapni formulaciji, ki je nekako sugerirala, da gre bolj za zaključen proces kot za se odprto možnost. Ne ta obredni obrazec, ne poudarjanje suverenosti republik in vztrajno sklicevanje na »bratstvo in enotnost« vsekakor niso mogli prikriti dejstva, da je nova socialistična stvarnost močno centralizirana in da srbsko-cnogorsko jedro, ki je dalo svoj pečat osvobodilnemu boju, prav zaradi tega ze spet narekuje svoje civilizacijske modele Slovencem, Hrvatom in Makedoncem. Res je, da so bili predstavniki teh narodov v političnem vrhu več kot dostojno zastopani. Res pa je tudi, da so vzvodi oblasti v vojski, tajnih službah in diplomaciji ostali v rokah Srbov, ki so maja 1945 dobili svojo partijo in bili tako v obeh režima povsem rehabilitirani. »Zopet crnogorske navade«, je ze leta 1946 tožil Kocbek. »Ali bizantinske navade. Sam vrag je te ljudi do kraja demoniziral.«

Ustavni tekst se je skrbno izogibal

vsakršnemu namigu na socializem ali komunizem, čeprav je do skrajne mere omejeval zasebno lastnino in razglasal družbeno lastnino za temelj državnega gospodarskega razvoja. Razhajanj med crko ustave in stvarnostjo s tem se ni bilo konec. Vrhovni organ državne oblasti in predstavnik ljudske suverenosti naj bi bila Ljudska skupščina, ki je bila razdeljena na dva zbora, zvezni svet in svet narodov, in na celu katere je stal prezidij kot nekaksen kolektivni predsednik države. V resnici je vso oblast imela vlada FLRJ, ki ji je predsedoval maršal Tito, saj ji ustava ni priznavala samo najvišjih izvršilnih in upravnih pristojnosti, temveč tudi pravico, da izdaja uredbe z zakonsko močjo. Skupščina, ki se je sestajala samo dvakrat na leto, je bila torej povsem nemočna, zadolžena le da ratificira zakone, ki jih je predlagala vlada, in dekrete, ki jih je izdal prezidij. Na isti način so bili sestavljeni tudi institucionalni organi republik, od katerih je vsaka prav tako imela skupščino, vlado in predsedstvo.

(Se nadaljuje)

18.

GOJMRIR DEMŠAR

Glasbena matica skozi desetletja (8)

Kljub fašistični represiji je slovenskim primorskim skladateljem uspelo objaviti nekaj del

Kakor Glasbena matica v Trstu je tudi Pevski oddelek Prosvetne zveze v Gorici organiziral leta 1925 tečaj za pevovodje in organiste. Vodil ga je skladatelj Emil Adamič. Poleg njega so na tečaju poučevali se Rihard Orel, Srečko Kumar, Breda Šček, Ivan Grbec, Anton Sever, Terčelj in David Doktoric.

Kot pomembne glasbene pobude v času, ko je bilo slovensko kulturno delovanje na Primorskem vedno težje, sodijo pevska tekmovanja. Tako je bilo na primer tekmovanje v Rihem-berku, danšnjem Braniku, na pobudo tamkajšnjega domaćina Antona Severja. V ocenjevalni komisiji so bili: Srečko Kumar, Ivan Grbec in Marij Kogoj, ki se je močno uveljavil kot pobudnik in zagovornik novih tokov v slovenski glasbi, tako s svojimi skladbami, z glasbenimi razpravami in kritikami. Pevsko tekmovanje so v naslednjih letih priredila tudi nekatera slovenska društva, med njimi tisto iz Bazovice.

Po letu 1928 so javne glasbene prireditve na Primorskem povsem prenehale. Ostali so le cerkveni pevski zbori.

Stevilni Slovenci so peli v pevskem zboru srbske pravoslavne cerkve v Trstu, ki ga je vodil Viktor Sonc, po njegovem odhodu v Jugoslavijo pa je zbor začasnno prevzel Vasilij Mirk. Poleg cerkvenih pesmi je zbor gojil tudi slovensko umetno pesem.

Kljub temu, da je fa-

Skladatelj Marij Kogoj

sizem zatrl slovenski tisk, so slovenski primorski skladatelji vendarle izdali nekaj glasbenih del. Poleg že omenjene zbirke 15 zborovskih pesmi Glasbene matice iz leta 1921, je pevski zbor Učitelske zveze Julijske krajine leta 1923 izdal v Trstu zbirko Prvi plameni - sedem pesmi za mešane in moške zборе. Zbirko je uredil Srečko Kumar, v njej pa so bili zastopani s svojimi skladbami Ivan Grbec, Stanko Premrl, Emil Komel, Vinko Vodopivec, Janko Ravnik, Vasilij Mirk in Emil Adamič. V isti založbi je izšla tudi zbirka enoglasnih, dvoglasnih in troglasnih pesmi Srečka Kumarja za otroški zbor. Leta 1923 je izšlo v Trstu šest mešanih in moških zborov Frana Venturini, isto leto pa

v izdaji Umetniske založbe z naslovom Nageljni poljski mešani zbor Marija Kogoja ter Naša pesem, mešani zbor Stanka Premrla. Ivan Grbec je tedaj uglasbil Ribičicevo pravljično otroško igro »V kraljestvu palčkov«, Marij Kogoj pa drugi del te igrice pod naslovom »Kraljica palčkov«.

Stevilne skladbe je objavil Vinko Vodopivec, eden najbolj priljubljenih slovenskih skladateljev. Poleg vrste nabožnih del spada v njegov glasbeni opus deset skladb za moški in mešani zbor, osem moških zborov in pet mešanih zborov.

V založbi Katoliške knjigarne v Gorici je izšlo leta 1927 šest zborov Oskarja Deva. Vrsta poljudnih zborovskih pesmi so razni slovenski glasbeniki objavljali v Cerkevem glasniku in v drugih publikacijah, tako Gabrijel Bevk, Karlo Adamič, Ivan Laharnar, Ivan Kokošar in David Doktoric.

Kot priloga goriskega družinskega lista Naš colnic, je leta 1925 izšlo šest zborovskih pesmi Emila Adamiča.

Ljubljanska Glasbena matica pa je znanemu ljudskemu skladatelju Rihardu Orlu izdala zbirko Narodne pesmi iz Benečije.

Med redke izdaje instrumentalnih del spada Mladinski album za klavir Vasilija Mirka, ki je izšel 1924 v samozaložbi.

Vecina glasbenih del slovenskih primorskih skladateljev, ki so ziveli v Julijski krajini, pa je ostala v rokopisu. Mnogo skladb se je izgubilo ali so bile uničene pri zaplenbah in uničevanju divjaskih fašističnih tolpa.

Po končani drugi svetovni vojni se je pričela tudi na Primorskem obnavljati prosvetna in kulturna dejavnost in to z navdušenjem, ki si ga danes težko predstavljamo. Po vseh krajih vzklihi pevski zbori, katerim se je pridružila zlasti mladina.

Ze v poletju 1945 je Slovensko-hrvatska prosvetna zveza organizirala več javnih glasbenih prireditev. Tako se je na prvem ljudskem koncertu pevskih zborov iz Trsta in okolice 19. avgusta 1945 v Skednju predstavilo 16 pevskih zborov, ki so jih vodili Ubald Vrabec, Vlado Svava, Ivan Grbec, Stanko Malič, Drago Curk, Ljudomil Cibic, Franc Fabris, Maks Baretto, Zdravko Kante, Danilo Kralj, Rafael Grčić, Vlado Razem, Guido Nattek, Franc Sonc, Just Lavrenčič in Giuseppe Occini.

MEDIJI / V KOPRU NEZAUPNICA VODSTVU RTV SLOVENIJA

»Komisar« iz Ljubljane za TV in Radio Koper

Občinske svetovalke z obeh strani meje pisale Diniju

KOPER - Spet je udarilo po koprskem radiu in televiziji: potem, ko je TV Koper izgubila pretvornike v Italiji in so pred kratkim izklopili srednjevalovni oddajnik italijanskega programa Radi Koper, je generalni direktor RTV Slovenija, Zarko Petan, poveril za obdobje treh mesecev svojemu pomočniku za trženje in stike z javnostjo Janezu Cadežu, naj »pripravi ustrezne organizacijske predloge (sistematizacije), ki bodo omogočale v skladu z racionalno organizacijo dela funkcioniranja OE RTV Centra Koper-Capodistria ... in naj zastopa to organizacijsko enoto (v ustanavljanju) pri vseh programskih, poslovnih in tehničnih zadevah vezanih na delovanje bodočega centra v Kopru.«

Na novi sklep ljubljanskega vodstva so se prvi odzvali na Radiu Koper-Capodistria. »Delavci Radija Koper so ponovno ogorčeni nad načinom sprejemanja življenjsko pomembnih odločitev za Radiu Koper-Capodistria. Kot ne sprejemamo samovoljne izključitve srednjevalovnega oddajnika na Belem krizu, tako tudi odločno zavračamo imenovanje oziroma zadolžitve gospoda Cadeža...«

»Teh zadolžitve ne more opravljati nekdo,« trdijo uslužbenci Radija Koper, »ki ne pozna dovolj dela Radija Koper in se zlasti narodnostno mešanega prostora, v katerem medij deluje. Hkrati menimo, da je v trenutku, ko regionalni center RTV Koper-Capodistria se nima statutarne podlage, tako imenovanje, pa čeprav le za določen čas, več kot nesmiselno. Vod-

stvo Radija Koper, uredniki in sindikalni zaupniki so v pogovorih z generalnim direktorjem RTV Slovenija Zarkom Petanom predlagali naj le-ta preloži odločanje o imenovanju direktorja ali vodje Centra do sprejetja statuta.«

V sporočilu je se receno, da sta »Radio in TV Koper že 25. maja pripravila skupna izhodišča povezovanja in nove organiziranosti v bodočem regionalnem centru, o katerih se vodstvo RTV Slovenija javno ni izreklo. Radio Koper obtem vseskozi izpolnjuje plan racionalizacije delovnih procesov in v celoti izvršuje varčevalne ukrepe, kar je vodstvu v Ljubljani dobro znano. Postavitev »komisarja« sama po sebi ne more zagotoviti boljše uresničevanja varčevalnih

ukrepov in hitrejšega ustanavljanja RTV Centra Koper. Utegne se celo zgoditi, da bo imela negativne posledice. Le-te namreč tako zaposleni na radiu Koper kot tudi nasi poslušalci zaradi zadnjih »varčevalnih« ukrepov vodstva ze močno občutimo. Imenovanje gospoda Cadeža pa predstavlja samo se piko na i v vrsti, s strani vodstva nerazumljivih, nesprejemljivih in škodljivih odločitev in ukrepov, ki jih je sprejelo celo mimo direktorja radijskih in televizijskih programov za italijansko narodnostno skupnost. Zato vodstvu RTV Slovenija izrekamo nezaupnico.«

Medtem je skupina svetovalk trzaskega, koprškega, izolskega in piranskega občinskega sveta poslala italijanskemu predsedniku

vlade Diniju odprto pismo, v katerem pozivajo italijansko in slovensko vlado, naj takoj posežeta za ponovno vzpostavitev oddaj Radija Koper s srednjevalovnega oddajnika Beli kriz. Svetovalke podpirajo dialog, svobodno izmenjavo mnenj in vlogo medijev italijanske manjšine pri uveljavljanju in vzdrževanju dobrih odnosov ob meji. Zaradi vsega tega zahtevajo tudi, naj preverijo skladnost »neupravičenih sklepov vodstva RTV Slovenije« s slovensko ustavo in z zakonom o RTV. Pismo so podpisale trzasko svetovalke Mentanesi in Malfrente (Ljudska stran-ka), Pittoni (Zavezništvo za Trst), Pacor (Dsl), ter Vojka Stular (Piran), Lilia Peterzol (Izola) in Isabella Flego (Koper).

PATRONAT INAC SVETUJE

Hitrejša višanje upoštevanih let

Vpr.: »Upokojiti se nameravam čez dobro leto, ko bom dopolnil predpisano starost in bom imel nekaj nad 30 let prispevkov. Seveda me zanima, po katerem kriteriju mi bo INPS izračunal pokojnino in konkretno bi rad vedel, če pokojninska reforma prinaša kako novost v tem pogledu«. D.F.

Tudi pri izračunavanju pokojninske osnove je obveljal splosni princip, da pridobljenih pravic ni mogoče izbrisati, tako da se novo in bolj omejevalno določilo časovno izvaja le za bodočo zavarovalno dobo, ne pa z retroaktivnim učinkom. Tako tudi po nedavni odobritvi Dinijeve pokojninske reforme ostajajo v veljavi določila Amatove delne preosnove iz leta 1992.

Kriterij za izračun pokojninske osnove je dvojen. 1) za zavarovalno

dobo, ki je dozorela do konca leta 1992, bo tudi v bodočo merodajno povprečje dohodka v zadnjih petih letih zaposlitve pred upokojitvijo (delež A); 2) od leta 1993 se je stevilo mesecev, ki so prišli v postev, začelo večati za 50 odstotkov, se pravi vsako leto je razpon poskočil za 6 mesecev. Od 1. januarja 1996 bo na osnovi pokojninske reforme upoštevano obdobje plače poskočilo za 66, 6 odstotkov, se pravi vsako leto za 8 mesecev, dokler ne bo dosežena nova 10-letna »strela« za izračun pokojninske osnove. (kvota B). Sestevke deležev A in B nam tako pokaže višino pokojnine. Za samostojne delavce (kmete, obrtnike in trgovce) bodo s prihodnjim letom začeli upoštevati vse večje stevilo let dohodkov, dokler se ne bo osnova povečala od 10 na 15 let. (ma)

ZSKD / LETOS BO V ŠENTJAKOB V ROŽU

25. likovna kolonija mladih

Letos prvič na koloniji tudi dve udeleženki iz Benečije

TRST - Med pomembne poletne dejavnosti, ki jih Zveza slovenskih kulturnih društev že vrsto let redno vključuje v delovni koledar, sodi Likovna kolonija mladih, ki je dosegla letos svoj srebrni jubilej. Pobuda, ki je nastala v Vuzenici na predlog nekaterih solnikov in likovnih pedagogov, že petindvajseto leto omogoča slovenski mladini iz Slovenije, avstrijske Koroske, Porabja in našega zamejstva, da se srečuje in spoznava v spodbudnem ustvarjalnem vzdušju. Dvajset let je kolonija potekala v Vuzenici, v znamenju domačnosti in gostoljubnosti tamkajšnjih družin, ki so vsako leto gostile zunanje udeležence. V zadnjih petih letih pa je kolonija postala potujoča, to pomeni, da si organizatorji predajajo stafetno palico za prirejanje kolonije, ki se tako iz leta v leto »seli« v nove kraje. Prvi krog se je tako že sklenil (leta '92 je likovni teden uspešno potekal v Sesljanu) in letos bo kolonija že drugič zazivila na avstrijski Koroski, točneje v kraju Šentjakob v Rožu, pod organizacijskim pokroviteljstvom Slovenske prosvetne zveze iz Celovca.

ZSKD se je v to pobudo vključila leta '88. Od takrat se je z liko-

vno kolonijo redno srečalo vsako leto lepo stevilo udeležencev, staršev, vzgojiteljev in likovnih pedagogov s Trzaskega. Na letošnjem likovnem tednu, ki se bo pričel v nedeljo in se bo končal v soboto, 26. avgusta, bo iz našega zamejstva sodelovalo skupaj osem mladih likovnih ljubiteljev od 11. do 15. leta starosti. Za njihovo vključitev bo skrbel spremljevalec Tomaž Kalc.

Program vključuje pestro likovno dejavnost, ki jo kot običajno vodijo priznani mentorji in likovni pedagogi, in sprostivne trenutke z raznimi izleti in družabnostmi. Kot ze po ustaljeni navadi bodo zunanji udeleženci prebivali pri družinah.

Letošnja novost je v tem, da niso udeleženci le s Trzaskega kot do slej, ampak je organizatorjem uspelo razširiti krog sodelujočih in tako bosta tokrat sodelovali na koloniji tudi dve udeleženki iz Benečije.

Likovna kolonija je ena izmed redkih pobud, ki omogoča na mladinski ravni izmenjavo in prepletanje kulturnih, ustvarjalnih in človeških izkusenj. Tudi zato je ta pri ložnost dragocena, saj ustvarja vezi, ki utrjujejo povezanost in spodbujajo vsestransko ustvarjalnost.

INPS se bo zaščitil pred staranjem dolgov

Ena izmed novosti, ki jih prinaša pokojninska reforma, je razpolovitev rokov zastaranja kreditov oziroma dolgov. Po dosedanjih zakonodaji dolgovi niso bili več izterljivi po 10 letih. Od 1. januarja 1996 dalje bo rok zastaranja pet let za terjanje obveznih zavarovalnih prispevkov za pokojninski sklad odvisnih oziroma samostojnih delavcev. Kar pa zadeva ostale skrbstvene in varstvene socialne datjate, je novo določilo ze zacelo veljati.

Da bi se izognil nevarnosti, da nekateri časovno starejši krediti postanejo neizterljivi, je INPS sklenil, da bo vsem dolžnikom zavarovalnih prispevkov, ki so jih bili dolžni plačati do 31. decembra 1991, uradno javil to obveznost in tako formalno prekinil zapadlost. Zahitevkov za poravnavo neplačanih socialnih dajatev ne bodo poslali zavarovancem, ki so pred meseci izkoristili skrbstveni odpust in vračajo dolg na obroke. (ma)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Publist SRL
tel. 040-7796611, fax 040-768697
Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana
tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
financi in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT
Naročnina za Italijo 430.000 LIT
Postni tr. PRAE DZP st. 11943347
za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

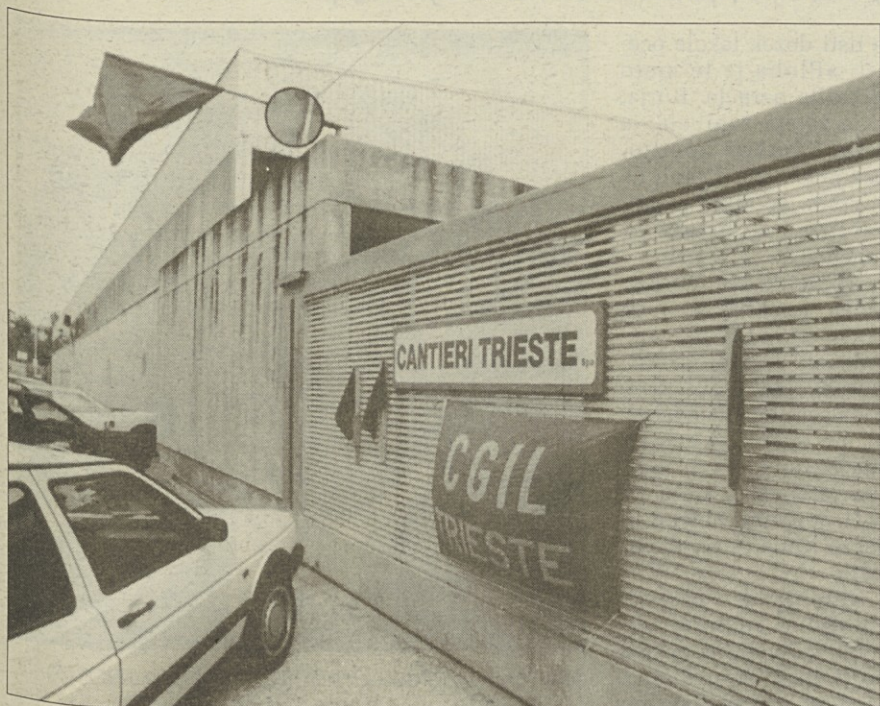

MILJE / CANTIERI TRIESTE

Protest delavcev ladjedelnice

V ponedeljek verjetno novosti

Dolga težka kovinska vrata miljske ladjedelnice Cantieri Trieste so že dva dni zaprta. Nanje so delavci privezali nekaj rdečih zastav in transparent sindikata CGIL (na sliki, foto Krizmancic). Ob vhodu plapolala druga rdeča zastava. Zaprt vhod in rdeče zastave so razpoznavni znak krize, ki je v zadnjih tednih zajela ladjedelnico pred Miljami. Delavci želijo s tem opozoriti javnost na težke trenutke, ki jih sedaj prebija.

O tezavah Cantieri Trieste smo že pisali. Pretekli teden je sindikat FIOM CGIL - »Edini, ki se zanima za usodo ladjedelnice in zaposlenih,« je povedal vodja sindikata Galante - priredil tiskovno konferenco, na kateri je javnosti predstavil položaj, v katerem so se znašli delavci v začetku avgusta. Član pokrajinskega tajništva sindikata Saulle je orisal »neverjetno stanje« ladjedelnice. Pred slabim mesecem sta bila na dveh skupščinah podjetja izvoljena dva različna upravna sveta, odtlej pa ni jasno, kdo naj bi bil resnični upravitelj obrata. Delavci in sindikat tako sploh ne vedo, na koga naj se obrnejo, da bi iznesl svoje zahteve. Saulle jih je nastel: izplačilo mesečnih plač, jasnost pri upravljanju podjetja in perspektive

nadaljnega razvoja ladjedelnice. Na tiskovni konferenci so tudi povedali, da ima obrat se vsaj za pol leta zagotovljeno delo, ki pa je sedaj zaradi delavskega protesta ustavljeno.

»Ko bi vedeli, kdo je resnični upravitelj ladjedelnice, bi se takoj vrnili na delo,« so menili sindikalni predstavniki. O tem bo v prihodnjih dneh razpravljalo sodstvo, na katero so se obrnili upravitelji, ki so bili izvoljeni na prvi skupščini. Po vsej verjetnosti naj bi bil odgovor znan že v ponedeljek.

Prejšnji teden se je tiskovne konference v ladjedelnici udeležil tudi miljski zupan Sergio Milo. Zagotovil je, da se bo njegov odbor zavzel za čimprejšnjo rešitev sedanje krize. Dejal je tudi, da miljska občina ne more ostati brez ladjedelnice, saj ima ta gospodarska panoga v občini bogato tradicijo.

Delavci tako sedaj čakajo na ponedeljek, ko naj bi se zadeva vendarle premaknila z mrtvega tira. Kam? To je še odprto vprašanje. Če ne bo prislo do bistvenih novosti 25 zaposlenih in njihovi sindikalni predstavniki že načrtujejo nov protesta, da bi bila javnost »bolje obveščena o usodi ladjedelnice.«

KRAŠKA OHCET / OD PRIHODNJE SREDE DALJE

Spremne pobude, ne samo zanimiv dodatek

Popestren program letošnje, že 17. izvedbe prireditve

Do začetka manjka le nekaj dni, zato je program že skoraj do pičice izdelan, na start pa čaka tudi več zanimivih spremnih pobud, ki bodo celotni prireditve dale se sirsi okvir. Prihodnjo sredo se bo s spletom zenitovanjskih pesmi in melodij In mi se zenimo prepevajoč v repenski Kraski hiši uradno začela letosnja Kraska ohcet, ki jo prireja zadruga Nas Kras in KD Kraski dom ob sodelovanju s krajevno občinsko upravo, podpira pa jo tudi tržaska ustanova za turistično promocijo. Tokrat bomo več pozornosti namenili prav pobudam, ki vsebinsko dopolnjujejo pomembno kulturno-turistično prireditve.

Ubrani na pravo, se pravi zenitovanjsko struno je že uvodni večer, na katerem bodo sodelovali recitatorji SSG, zenska pevska skupina Stu ledi in harmonikarji. Gre za prijetno novost, s katero organizatorji želijo dodatno popestriti program prireditve. Prvič bo na sporedu tudi prikaz ženskih ročnih spretnosti, in sicer v četrtek, 24. avgusta, ko se bodo ob 20. uri pri »Kamunski stjerini« v Repnu zbrale spretne domačinke in morebitne gostje. Ponovno pa bodo občinstvu ponudili dve različni zastavljeni razstavi v Kraski hiši in v Kraskem muzeju. V obeh bodo svoje izdelke razstavili umetnostni obrtniki, člani SDGZ: Gabriella Ozbič (Ars Cretaria, keramika), Pavel Hrovatin (kamen), Lesnina Bor (les), Marmi Zidaric

Letošnji kraški par z dodeljenimi starši (Foto KORMA)

(kamen), Magda Starec (tapiserije in tkanine), Aleksij Gulic (Zlata kapljica, zlatarstvo) in Zlata in draguljarna Malalan (zlatarstvo in draguljarstvo). V Kraskem muzeju pa se bodo spet s svojim najboljšim izdelkom predstavili tržaski vinogradniki, člani KZ, ki bodo dali na ogled in na prodaj vino z zascitenim poreklom »KrasCarso« in druga sortna ustekleničena vina. Tokrat bodo sodelovale kmetije Skerk (Praprot), Ferluga (Trst), Jožko Colja (Samatorca), Ostrouska (Zagradec), Parovel (Mackolje), Zidaric (Praprot) in Bajta (Zgonik) z vini malvazija, teran, vitovska, sauvignon, chardonnay, kraska crnina, merlot in peneca se malvazija.

V Repnu bodo odprte tudi tradicionalne osmičice, pri Jernačevih bo domovala Brdina, pri

Pekicevih Devin, pri Stefkovih Zarija, pri Jekopinovih Doberdob, pri Batkovih kar domačini, pri Celdinovi in Buclovih Župnijska skupnost, pri Tevcevih Kraski dom, na vaskem trgu pa Kras. Letos bodo imeli ljubitelji tipične kraske hrane več možnosti kot doslej, da bi jo okusili, saj bo kar nekaj gostlin in restavracij svojim gostom od srede do nedelje ob tradicionalnem meniju ponudilo se »kraskega«. Gostinski obrati, ki so se odzvali vabilu organizatorjev Kraske ohceti, so Danev (Opčine), Kras (Col), Furlan (Col), Pod Tabrom (Col), Krizman (Repen), Volnik (Repen), Milic (Brisčiki), Gustin (Zgonik), Grilanc (Salez), Gruden (Sempolaj), Sardoc (Precnik) in Urdih (Mavhinje). Nadvse priljubljene kuhane struklje pa bodo prodajali tudi v nekaterih osmičah.

V Nabrežini praznovanja 200-letnice cerkve sv. Roka

Praznovanja dvestoletnice cerkve sv. Roka v Nabrežini so se začela sinoci s koncertom Nabrežinske godbe pred župniščem in z razstavo slik obnovitvenih del ter verskih prireditev. Drevo ob 20.45 bo v župnijski dvorani, ki praznuje 10-letnico, razstava znamenitosti župnije in nastop ženskega tria Noster amor iz Trsta, projekcija diapozitivov in nastop Dua Gratton (flavte), katerim bo sledila družabnost.

Jutri, v soboto, bodo ob 20. uri o koristnosti vere spregovorili Martelanc, Markuz in Bastiani, sledil bo koncert na orgle in flavte, ki ga bo izvajal Gallus Consort, in se blagoslov novega oltarja in zastave sv. Roka.

Praznovanja se bodo zaključila v nedeljo, ko bo ob 9. uri slovesna masa in bodo zbirali darove za Karitas, nakar se bo tradicionalna procesija z blagoslovom pred cerkvijo. Zvečer ob 20. uri bodo slovesne večerice, nato bo pred cerkvijo nastopila folklorna skupina iz Pirana.

Sv. Rok se je rodil 1295 v Franciji, svoje imetje je razdelil med reveze, preživel kugo v Rimu, ko se je vrnil v rodni Montepljer pa so ga obdolžili vohunstva in je umrl v jeci 1327.

ISTAT / NA DRUGEM MESTU NEGATIVNE LESTVICE

V naši deželi šteje srednja družina samo 2,5 člana

Ce so po Italiji družine vedno manj številne in so ljudje vedno bolj sami, je pojav se bolj občuten pri nas: Furlanija - Julijska krajina je namreč na drugem mestu med italijanskimi deželami glede na povprečno število družinskih članov. Na prvem mestu sta Ligurija in Dolina Aosta, kjer štejejo družine povprečno komaj 2,4 člana, pri nas (in v Piemontu) pa 2,5. Najštevilnejše so seveda družine na italijanskem jugu: pod senco Vezuva jih sestavljajo 3,3 člani, v Apuliji pa 3,2. Podatke je objavila vsedrjavna statistična služba Istat v okviru raziskave »Italijanske dežele v stilkah - 1995«.

Kakor je na eni strani povprečna družina majhna, je na drugi strani v Furlaniji - Julijski krajini

zelo visoko število ljudi, ki živijo sami: statistike pravijo, da je skoro 123 tisoč takih, ki so edini član lastne družine oz. so samski ljudje.

Ta pojav je se najbolj občuten v Trstu in to predvsem zaradi ostarelosti prebivalstva oz. zaradi nenavadno velikega števila vdov in vdovcev. Vendar to ni edini razlog za majhno število članov srednje tržaske družine, saj se tudi marikateri mlajši iz najrazličnejših razlogov odločijo za samsko življenje ali, kot se temu pravi danes, za status »inglesa«. Tako veliko število »enocelčnih družin«, kakor tudi visoka povprečna starost prebivalstva prispevata k majhnemu številu rojstev in k stalnemu upadanju prebivalstva, ki ga Trst beleži že več desetletij.

Obnoviti krajevne pomorske povezave

Obnoviti je treba nekaj javne prevoze po morju od Trsta do Milja in do Bakovelj, v poletni, t.j. turistični sezoni pa povezati po morju tudi osrednja tržaska kulturno-turistična pola, muzej Revoltella in Miramarski grad.

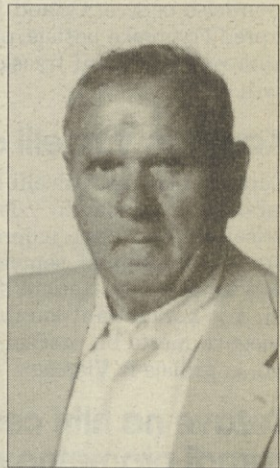
Predlog je predstavil občinski socialistični svetovalec Roberto De Gioia, ki je tudi opozoril, da že nekaj dni več tradicionalnega oglada tržaskega pristanišča in zaliva naploh z ladjicami, ki so do nedavnega plule s tržaskega nabrezja. Tudi tako službo bi bilo primerno obnoviti glede na vedno večje število turistov, ki obiskujejo Trst. Po mnenju De Gioie bi pomorska povezava z Miljami in Barkovljami tudi razbremenila promet proti mestnemu središču.

SESJAN / DOM ZA OSTARELE

Že več dni iščejo priletnega moškega

Dom je zapustil v nočnih urah

Kljub vednevemu iskanju, pri katerem so se poslužili celo izurjenih psov, se vedno niso našli 80-letnega Giovannija Pierija, za katerem se je izgubila vsaka sled v noči na 11. avgust. Moski, ki je bil v seslanskem domu za ostarele, je visok 1,75 cm, ima le malo sivih las, na levi nogi pa nosi crn čevlji za mavec, zaradi česar nekoliko sepa. Poleg tega je povsem brez denarja in brez dokumentov, je zelo redkobeseden, premika se sunkovito in ga mucijo amnezije. Pri sebi bi moral imeti obesek z anagrafskimi podatki in naslovom doma, kjer je nastanjen. Doslej se je že več oseb javilo, čes da so opazile pogresanega, nekateri opisi so odgovarjali Pieriju. Zal so se oglašili prepozno, tako

Giovanni Pieri

da nihče ni mogel na kraju samem preveriti njihove verodostojnosti. Kdor bi ga videl, naj nemudoma pokliče dom za ostarele (tel. 299195 ali 299959) ali pa policijo, po možnosti seslanski komisariat.

ZDRUŽENJE ZA MIR

Pobude za pomoč srbskim beguncem

Jutri protestni shod pred hrvaškim konzulatom

Vsodržavno združenje Associazione per la pace je pacifistična organizacija, ki od začetka spopadov na tleh nekdanje Jugoslavije obsoja katerikoli vojaški poseg in nasilno reševanje konflikta. V sodelovanju z italijanskim solidarnostnim konzorcijem ze celo vojno obdobje prireja solidarnostne pobude za pomoč civilnemu prebivalstvu v Bosni. Associazione per la pace spada tudi med pobudnike vsodržavne manifestacije za mir v Bosni, ki so jo 26. julija ob vsodržavnem dnevu solidarnosti z bosanskimi trpečimi ljudstvi priredili v našem mestu. »26. julija smo se iz simboličnih in organizacijskih razlogov odločili, da svojo obsodbo napada na Zepo, Srebrenico in svojo solidarnost s tedanjimi begunci izrazimo na mestnem središčnem trgu pred občinsko palačo«, nam je odgovoril voditelj tržskega odbora Associazione per la pace, ko smo ga povprašali zakaj se niso nikoli odločili za protestni shod pred konzulatom Federativne republike Jugoslavije. Za jutri so namreč napovedali protestni shod pred hrvaškim konzulatom v Trstu.

Za nov protestni shod so se odločili mesec kasneje po vsodržavnem dnevu solidar-

nosati, in sicer v dneh, ko si je Hrvaška ponovno pridobila Krajino. Ob hrvaškem vojaškem posegu želijo namreč ponovno poudariti svoje nasprotovanje kateremukoli nasilju in izraziti solidarnost s srbskim prebivalstvom, ki je prisiljeno zapustiti svoje domove v Krajini. Od oblasti zahtevajo, da se Hrvaški napove diplomatske in ekonomske sankcije, od tržaske trgovinske zbornice pa, da se ne udeleži jesenskega velesejma na Hrvaskem. V ta namen pozivajo meščane, socialne in politične sile, da se jutri ob 12. uri zberejo pred hrvaškim konzulatom v Ulici Timeus. Ob vse večjem številu srbskih beguncev, ki zapuščajo svoje domove v Krajini in se s skromno prtljago odpravljajo v neznanost, sta jugoslovanski Rdeči križ in jugoslovanski generalni konzulat sprožila solidarnostno akcijo. Denarna prispevke je mogoče poslati v Zenevo na tekoči račun jugoslovanskega Rdečega križa st. 142, 798-0, Swiss Bank Corporation pod geslom: »Humanitarna pomoč za begunce iz Krajine«. Za zbiranje beguncem potrebnega materiala, oblačil in živil pa se zainteresirani lahko obrnejo na organizacijski odbor, telefonska številka 040/364834.

NOVICE

Nova pošarska mesta

Državna Poštna Ustanova sporoča, da se na natečaj za 148 novih službenih mest lahko prijavijo zainteresenti, ki imajo od 18 do 32 let in ne 35, kot je bilo predhodno sporočeno. Prosnje je treba poslati do 11. septembra na sedež Poštne ustanove v Ul. S. Anastasio 12, kjer nudijo ustrezne informacije.

Prosnje za sečnjo

Prosnje za sekanje drv ter uporabe lesa iz jurskih gozdov bo tržaska občina sprejemala do 25. avgusta. Zanimati naj naslovijo prosnje na Urad za protokol Trg Unità 4. Na isti naslov lahko zainteresenti naslovijo tudi prosnje za sekanje in uporabo lesa iz občinskih gozdov, ki niso vključeni v jursarska zemljišča, obenem pa tudi prosnje za suha drva ter češarke.

Triletna šola radiologije

Vsi zainteresenti, ki se želijo vpisati v prvi letnik Sole za radiološke zdravstvene tehnike, se lahko obrnejo na tajništvo šole G. Ascoli v Ul. Stuparich 1 od 8. do 12. ure.

Organizirani turistični ogledi

Tržaska ustanova za turistično promocijo sreje jutri vodeni ogled naravnih lepot Krasa. Odhod je predviden za 14.45 izpred Pomorske postaje z avtobusom, v ogled pa je vključena briška jama, botanični vrt Carsiana ter razgledna točka na Jezeru. Povratek je predviden za 19. uro. Za nedeljo, 20. avgusta, pripravlja ustanova vodeni sprehod po mestnem središču, v okviru katerega si bo skupina lahko ogledala zgodovinsko središče, cerkev in grad sv. Justa ter druge najznamenitejše cerkve. Odhod je predviden ob 8.45 izpred Pomorske postaje, ob 12. uri pa se bo skupina ustavila v eni tržaskih zgodovinskih kavarn.

Kapetan Vincelli odhaja

Kapetan Luciano Vincelli bo danes zapustil karabinjersko komando v Istrski ulici. V Trst je prišel oktobra 1989, najprej je prevzel vodstvo operativne skupine, septembra 1990 pa komando v Istrski ulici. Kariero bo nadaljeval v Taranu, kot komandant karabinjerske kompanije. Njegovo mesto bo prevzel kapetan Patrizio Florio, ki prihaja iz Viareggia.

Težave na hitri cesti zaradi prometne nesreče

Hitra cesta je bila včeraj nekaj ur zaprta za promet, potem ko se je zgodaj zjutraj tovornjak zaletel v betonski steber. Tovornjak, ki ga je upravljal 26-letni Mauro Fornaciari, doma iz Ligurije, je bil iz smeri Sessljana namenjen proti Trstu, prevazal je sadje in zelenjavo. Pri odcepu za Fernetice je sofer nenadoma izgubil nadzor nad težkim vozilom in je zapeljal naravnost v steber. Ranjenega Fornaciarija so odpeljali v katarinsko bolnišnico, kjer se bo zdravil približno 40 dni.

KMETIJSTVO / VREME NAGAJA

Suša pesti pridelek Kmetije upajo v dež

Grozdje, sadje, povrtnina najbolj prizadeti

Susa, susa, kaj pa je tebe sploh treba! Tako menda te dni tarnajo naši kmetovalci, vinarji, gradniki in vrtnarji, pa tudi tisti, ki imajo ob hiši kos zemlje za domačo pridelavo zelenjave in cvetic. Susa je pogosta poletna spremljevalka, letos pa je njeno spremstvo tako dusljivo, da prav »dusi« pridelek, pa naj bo to povrtnina ali sadje.

Največjo škodo povzroča gotovo kmetom. Ko smo Alojza Debelisa, predsednika Kmečke zveze in vrtnarja s Kolonkovca vprašali, kaksna bo letina, je odgovoril kategorično: »Slabo kaže! Susa je zdaj zelo velika.«

Pred nekaj dnevi je sicer deževalo, a Debelis

je tisti dezek takole ocenil: »Ploha je le malo ohladila ozračje. Burja, ki je zatem zapihala, je takoj izsusiila zemljo. Dež je le zmocil prah na površju, spodnje plasti, korenine so ostale na suhem.«

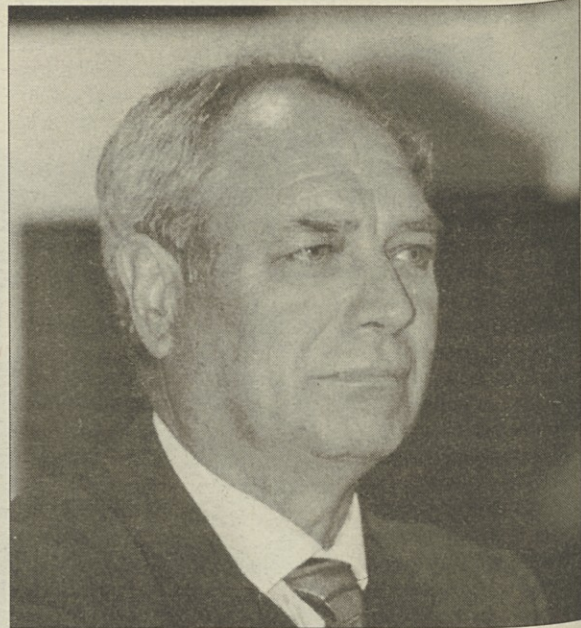
»Sedaj je najbolj prizadeto grozdje, ob njem trpijo suso oljke in razno sadje in drevje; na primer jabolka, sljive. Brez vode se sadež ne zdebli in ne dobi zadostne sladkobe; ostane majhen, droben in kisel. Pa tudi običajne oblike in barve nima,« je obrazložil.

Zelenjavo morajo kmetje v sušnem obdobju zalivati, če hočejo rešiti vsak kaj pridelka.

»Solato je treba stalno zalivati. Komaj posajeno ali presajeno zelenjavo je treba zalivati tudi večkrat dnevno, da se zemlja primerno ohladi. Ob veliki vročini je tudi kalitev slaba, ker je zemlja prevročna.«

Kmetovalci imajo torej ta čas le eno veliko željo: »Upajmo, da bo v kratkem deževalo. Tako bi se vsaj jesenski posevki, kot so cvetača, zelje, ohrovt, indivija, razne vrste solate in zimskega radica, bolje obnesli. Tudi ti namreč nujno potrebujejo vode.«

Ob suši porabijo kmetovalci ogromno vode za zalivanje: »Težko bi bilo izračunati koliko, vsekakor je gre ogromno. V kratkem obdobju izteče na tisoče kubičnih metrov. Vodnjaki, kar jih je, so premajhni, da bi zadostili potrebam. Zato porabimo za namakanje vodovodno vodo, kar se

Alojz Debelis, predsednik Kmečke zveze (f. KROMA)

na stercu pozna.«

Na vprašanje ali visoki stroški za namakanje vplivajo na ceno zelenjave, je Debelis takole odgovoril: »Proizvodnja naše pokrajine je tako skromna, da ne more vplivati na ceno. Mi se moramo prilagajati cenam pridelovalcev iz drugih predelov Italije, in tako se dogodi, da sploh ne iztržimo cene, ki bi krila nase stroške. Cene so se letos dvignile, ker je tudi drugod po državi obcutiti suso.«

Debelis je izrecno omenil primer paradiznikov: »Letos so paradizniki zelo dragi v primerjavi z drugimi leti. Lani ni cena paradiznikov na debelo nikoli presegla 500 lir na kilogram; letos ni nikoli zdrknila pod tisoč lir na kilogram. V tem času se cena suče celo okrog dva tisoč lir. To je odvisno

od suše, a tudi od spomladanskih vremenskih nepravil. Po Italiji so bile to obilne padavine in poplave, nas pa je precej oskodovala burja, ki je pihala junija. Takrat je prizadela predvsem gojenje paradiznika, kumarice, oklestila je sadno drevje in oskodovala grozdje.«

Ob koncu pogovora je predsednik Kmečke zveze Alojz Debelis potegnil crto pod vsemi temi ujmami, in ugotovil: »Vsega so tako rekoč krivi presežki: spomladi je bilo preveč vode, sedaj je preveč suše.«

Ko bi se zadeva malce uravnala, bi bili na konju. A mnogim je za naravno ravnotežje toliko mar, kolikor za lanski sneg. Ni cudnega torej, če je spomladi vse več moče, poleti pa suše...
M.K.

OPENSKA SEKCIJA DSL

V Prosvetnem domu festival Unità in Dela

V Prosvetnem domu na Opcinah se je sinoči pricel tradicionalni praznik Unità in Dela, ki ga prireja krajevna sekcija DSL. Uvod v festival, ki je kot običajno priložnost za zabavo in sprostitve, hkrati pa za razmislek o raznih političnih in družbenih vprašanjih, ki tarejo opensko in sirso skupnost, je bila sinočnja okrogla miza o zelo občutenem problemu prometa in parkiršč na Opcinah. Za to priložnost je skupina mladih pripravila videofilm z vrsto intervjuji o tej temi, ki so potrdili, da ljudje ne le godrnjajo, temveč da želijo tudi tvorno prispevati k reševanju problemov s konkretnimi predlogi.

Danes bo na sporedu večerna zabava z ansamblom Kejdea. Za vse bo tudi priložnost, da se okrepčijo ob založenih kioskih, ki jih bodo odprli ob 18. uri. Jutri bo za ples igral ansambel Krt, v nedeljo pa bodo kioske odprli ob 17. uri, nakar bo ob 18. uri nastopil godbeni orkester od Koroscev. V političnem delu festivala bosta spregovorila pokrajinski tajnik DSL Steljo Spadaro in občinski svetovalec Igor Dolenc.

OTROŠKI POLETNI CENTER

»Sončni žarek« v Brojenci

Poskrbljeno za prevoz, prehrano in varnost malčkov

Po zelo uspešnih izkušnjah iz zadnjih treh let so se operaterji skupine Sončni žarek, ki deluje v sklopu Zadrugnega centra za socialno dejavnost v Trstu, odločili, da tudi letos ponovijo ljubko otroško pobudo. V kopaliscu v Brojenci pod Križem bodo od 28. avgusta do 8. septembra pripravili poletni center, ki v tačas ugodnih vremenskih pogojih zagotavlja obilico sonca ter kopanja v se topli in vse prozornejši morski vodi. Ob dobri organizaciji in namestitvi v fiksni obmorski strukturi so dani idealni pogoji za sklepanje novih poznanstev med otroško populacijo in za utrjevanje prijateljstva. V tem okolju se običajno brez vsake težave vključijo v skupino tudi otroci s posebnimi potrebami, ki so dobrodošli v poletnem središču. Poskrbljeno bo za svežo

prehrano in prevoz z avtobusom s Trga Oberdan ob 8.30 preko Opcin, Proseka, Kriza, Nabrežine in Sessljana, povratek na Trg Oberdan pa je predviden za 17.30. Poleg običajnih dejavnosti bodo v središču priredili tečaje plavanja in ribolova, ukvarjali se bodo z ročnimi deli in izkazovali uglasenost na pevskih vajah. Največ časa pa bodo seveda posvetili igram v vodi in na kopnem. Za varnost udeležencev bo skrbel ko-

palni mojster in v prijavnino je vključena tudi zavarovalnina.

Otroci imajo torej lepo priložnost, da si pred začetkom napornega solskega leta privoščijo se zadnji počitniški organiziran oddih. Na razpolago je se nekaj prostih mest. Podrobnejše informacije in vpisovanje na sedežu Zadrugnega centra za socialno dejavnost v Ul. Cicerone 8 v Trstu (tel. st. 360072) vsak dan, razen sobot, od 9. do 13. ure. (ma)

Nadaljuje se niz radijskih oddaj »Na počitnice«

V nedeljo 20. avgusta, ob 12. uri bo po Radiu Trst A stekla 9. oddaja »Na počitnice«. Prisluhnili boste lahko skavtom s 4. slovenskega zamejskega »Jamboree«-ja, ki je bil v Cezsočju pri Bovcu. (Ponovitev oddaje bo v sredo 23. avgusta, ob 8.10). V torek 22. avgusta, ob 12. uri bo pa na vrsti intervju z ljubljanskim županom dr. Dimitrijem Ruplom ter zgonisko županjo Tamaro Blazina.

POLETNE MANIFESTACIJE

Od jutri praznik dolinske sekcije SSK v Zabrežcu

Jutri se prične tridnevni Nas praznik v Zabrežcu pri Borstu, ki ga prireja dolinska sekcija Slovenske skupnosti. O okvirnem programu smo sicer že poročali v preteklih dneh, spomnili bi samo se, da se bo praznik nadaljeval v nedeljo in se zaključil v ponedeljek.

Kot je ustaljena navada na taksnih prireditvah na prostem, se bo glavni del programa odvijal v nedeljo popoldne, ko je na sporedu najprej koncert pihalnega orkestra Breg, ki letos praznuje 40-letnico delovanja. Sledil bo politični del programa. O krajevnem političnem položaju s posebnim ozirom na pomladanskih občinskih volitvah bo srpegovoril sekcijski tajnik Sergij Mahnič. Pobude stranke v zadnjem obdobju na pokrajinski ravni bo orisal pokrajinski tajnik Peter Mocnik, o sedanjem trenutku slovenske manjšine v Italiji in

prizadevanjih SSK za rešitev njenih življenjskih vprašanj pa bo srpegovoril deželni predsednik Marjan Terpin.

Kot vidimo, gre za izredno aktualna in življenjsko pomembna vprašanja, s katerimi se vsakodnevno spopadajo manjsinske organizacije. Zato bosta letošnja Nasa praznika v Borstu in v Nabrežini (9. in 10. septembra) priložnost, da stranka Slovenske skupnosti seznaniti nase slovenske ljudi z uspešno izpeljanimi pobudami kot s se vedno odprtimi vprašanji nase narodne skupnosti v Italiji.

Organizatorji so za vse tri dni oziroma popoldneve in večere poskrbeli za delovanje kioskov z jedmi in pižacami, za zabavo in prijetno razpoloženje pa bosta skrbela ansambla Adria Kvintet (v soboto in nedeljo zvečer) in Krt v ponedeljek zvečer, ko se bo praznik zaključil.

NADOMESTNA OBLIKA SLUŽENJA VOJAŠČINE

Civilna služba - obogatitev za oporečnika in ustanovo

Precej oporečnikov nameščenih v slovenskih organizacijah

Civilna služba je že od leta 1972 priznana kot nadomestna oblika služenja vojašcine. V prejšnjih letih je ministrstvo za obrambo skušalo kar na vse načine otežiti takoimenovano nadomestno civilno služenje. Mlademu fantu, ki je nasprotoval katerikoli obliki nasilja in se je hotel z vsemi močmi posvetiti socialnemu delu kot alternativni obliki obrambe, so takorekoč vsi metali polena pod noge. Civilna služba je bila daljša kot vojaški rok (trajala je tudi po dve leti), birokratske procedure pa so bile tako zapletene in zamudne, da so že same iztirile marsikaterga fanta.

Danes je prosenjen za civilno službo iz leta v leto

prvo skupino lahko vključimo vse organizacije, ki skrbijo za socialno skrbstvo (Združenje za bolnike multiple skleroze, Caritas, Skupnost »S.Martino al campo« za zdravljenje narkomanov, Rdeči križ, Združenje za slepe, Krajevna zdravstvena enota za delo z duševnimi bolniki, Sklad Mitja Cuk, Dijaski dom itd.), drugo skupino organizacij pa naj bi sestavljala društva in organizacije, ki se ukvarjajo s pretežno »kulturno« dejavnostjo, torej razna kulturna in sportna društva, Nadzornišvo za spomeniško varstvo in kulturne dobrine, ki skrbi za razne muzeje in knjižnice, razne naravovarstvene organizacije, ARCI, Amnesty International itd.). Nalo-

gostov, tako da je bil tudi kak slovenski fant nameščen v italijanske organizacije. Brez dvoma je pocetje ministrstva za obrambo nacrtano: prosenjen za civilno službo je iz leta v leto več, kar seveda ni po godu vojaškim krogom, edina »preventiva« je tako otežitev namestitve oporečnika. Tako se lahko zgodi, da je čistokrvni, izključno nemško-govoreči Juznotirolec dodeljen kakemu italijanskemu (ali pa celo slovenskemu) društvu srom po Italiji. Fant se bo seveda znel v velikih težavah, predvsem zaradi jezika, ki ga ne pozna. Ob vsem tem pa se domaga, da so nemškimi v slovenskim društvom dodeljeni izključno italijansko-govoreči fantje.

Slovenska društva in ustanove, ki se danes pri svojem delovanju uspešno poslužujejo oporečnikov, so morala zanje vložiti posebno prošnjo. Vojasko okrožje je tako odobrilo sledeče število oporečnikov za posamezno ustanovo:

SKD Tabor: 2 oporečnika (kulturna dejavnost in urejanje knjižnice),
ZSKD: 2 (kulturna dejavnost),
Dijaski dom Srečka Kosovega: 3 (skrbstvo),
Sklad Mitje Cuka: 1 (socialna pomoč, skrbstvo),
Vzgojno-zaposlitveno središče: 1 (skrbstvo)
Skupnost Družina Opčine: 2 (socialna pomoč, skrbstvo),
SD Polet: 1, **SD Bor:** 1 (kot člana UISP-a; organizacija sportnih prirediteljev, skrbstvo)

Doprinos oporečnika je za ustanovo zelo koristen, ne samo zaradi socialnega dela samega, pač pa tudi zaradi vsega tistega predhodnega znanja in interesov, ki jih vsak oporečnik »prinese s sabo«: znanje informatike, kreativno delo z otroki, znanje grafičnega oblikovanja itd. Društva imajo od oporečnika takorekoč same koristi. Vsak oporečnik jih stane le 500.000 lir letno, izpolnjevati pa morajo določene pogoje: delovanje društva mora biti cimbolj pestro in raznoliko, da se delo oporečnika ne omeji na zgolj pisarniška opravila. Poleg tega naj bi društvo nudilo tudi nastanitev za »tuje« oporečnike. Pri tem pa se zadeva nekoliko zaplete; več slovenskih društev namreč ne razpolaga z menzo in sobami. Do zdaj sta dala na razpolago nekaj dodatnih mest Dijaski dom in Sklad Mitje Cuka, upati pa je, da bodo v prihodnje dodeljeni društvom samo tržaski fantje, ki bodo jedli in spali kar na svojih domovih.

Ustanove, ki želijo med svoje osebe vključiti kakega oporečnika, si pa morajo biti na jasnem, da ne morejo izkoristiti to brezplačno delovno silo. Oporečnik ne odjeda delovnega mesta kakemu drugemu uslužbencu, njegove naloge so takorekoč dodatne. Pa ceprav opravlja oporečnik nekako »dodatne« naloge, je njegov doprinos ustanovi nedvomno velikega pomena, bodisi zaradi mladostniškega zarosa, ki ga lahko nudi, pa tudi zaradi velike razpoložljivosti, ki mu omogoča, da lahko opravlja najrazličnejša dela. Pri tem ni tako pomembno predhodno znanje, pomembno je predvsem globoko prepričanje v koristnost take vrste socialnega dela. To ni obogatitev samo za ustanovo, temveč tudi za oporečnika, ker mu take vrste delo omogoča osebnostno rast.

Vida Valencić

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK, 18. avgusta

HELENA

Sonce vzhaja ob 6.08 in zahaja ob 20.09 - Dolžina dneva 14.01 - Luna vzhaja ob 23.33 in zahaja ob 14.25.

Jutri, SOBOTA, 19. avgusta

TEKLA

VREME VČERAJ OB 12. URI: temperatura zraka 22,5 stopinj, zračni tlak 1012,8 mb, narasla, veter vzhodni severovzhodni 51 km/h na uro, vlaga 51-odstotna, nebo jasno, morje močno razgibano, temperatura morja 19,6 stopinj.

ROJSTVA IN SMRTI
RODILI SO SE: Alessandro Bertogna, Walter Hengl, Lorenzo Cleva, Gabriele Ostuni, Tina Ivancich.

UMRLI SO: 87-letna Tosca Caffou, 79-letni Giovanni Pinto, 58-letna Chiara Sfriglia, 51-letna Maria Tiziana Sbisà, 79-letna Remigia Zucca, 80-letni Stello Panteghini, 85-letna Lea Demarchi, 83-letni Salvatore Catanese, 35-letni Sergio Leonardini, 83-letna Adele Vassalle, 93-letna Laura Antonini, 83-letna Albina Vattovani.

LEKARNE

Od PONEDELJKA, 14., do NEDELJE, 20. avgusta 1995
Normalen urnik lekarn od

8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. S. Giusto 1 (tel. 308982), Ul. T. Vecellio 24 (tel. 633050), Lungomare Venezia 3 - Milje (tel. 274998).

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. S. Giusto 1, Ul. T. Vecellio 24, Ul. Roma 15, Lungomare Venezia 3 - Milje.

NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Ul. Roma 15 (tel. 639042).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.

Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

KINO

ARISTON - 21.00 »Nell«, r. Michael Apted, i. Jodie Foster, Liam Neeson.

EXCELSIOR - Zaprt zaradi počitnic do 24.8.

EXCELSIOR AZZURRA - Zaprt zaradi počitnic do 24.8.

AMBASCIATORI - Od prihodnjega torka do četrtka predstavitev filmov nove sezone. Vstop prost.

NAZIONALE 1 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Amata immortale«, i. Gary Oldman, Isabella Rossellini, Valeria Golino

NAZIONALE 2 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Cowgirls - il nuovo sesso«, r. Gus Van Sant, i. Uma Thurman, Keanu Reeves, prepovedan mladini pod 14. letom.

NAZIONALE 3 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »La notte del fuggitivo«, i. Scott Gleen, Andrew McCarthy.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Il profumo di Yvonne«, r. P. Leconte, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 16.00 - 22.00 »Marsica fresca e porca«, prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 17.00, 18.40, 20.20, 22.10 »Promesse e compromessi«, i. Antonio Banderas, Mía Farrow.

ALCIONE - Zaprt zaradi počitnic.

LUMIERE - Zaprt zaradi počitnic.

PRIREDITVE

MLADINSKI KROZEK BAZOVICA prireja 19. in 20. avgusta SAGRO v Bazovici. Oba večera bo igral ansambel Happy day in deloval dobro založeni kioski. Vabljeni.

KROZEK BRIN prireja jutri, 19.8. ter v nedeljo, 20.8. LJUDSKI PRAZNIK na dvoriscu Ljudskega doma v Križu. Poskrbljeno za razvedrilo, jedaco in pijačo. Vabljeni!

DOLINSKA -SEKCIJA

SLOVENSKE SKUPNOSTI prireja v dneih 19., 20. in 21. avgusta tradicionalni NAS PRAZNIK v Hribenci pri Borstu. Praznik bodo popestrili ansambla Adria Kvintet in Krt ter pihalni orkester Breg.

VASKA SKUPNOST DEVIN prireja danes, ob 20.30 poletni družabni večer na sežehu zborov v Devinu.

ČESTITKE

Danes praznuje na Opčinah svoj 21. rojstni dan **ERIK VIDALI**. Dragemu Eriku želijo lepe in srečne dneve v življenju nona Danica in nono Karlo. Enako tudi mama Slavica in oče Virgilio. Vročilo se pridružujejo sestrična Sara, teta Irenka in stric Ivo.

OBVESTILA

KD KRASKI DOM vabi tečajnice in vse, ki jih zanima pravilno oblačenje nose, na srečanje, ki bo v ponedeljek, 21.8., ob 20.30 v Bubničevem domu v Repnu.

KRUT obvešča, da so do 28. t. m. uradi odprti v jutranjih urah od 9. do 13. ure.

KRUT prireja do 6. do 22. oktobra zdravljenje v termah Castaldi na otoku Ischia pri Neaplju (vpisovanje do 25. t. m.) in zdravljenje v Smarjskih toplicah od 27. septembra do 6. oktobra in od 6. do 16. oktobra. Vpisovanje in informacije na sežehu Kruta v Ul. Cicerone 8, tel. st. 3720062, razen sobot od 9. do 13. ure.

KMECKA ZVEZA obvešča, da sta podružnici v Nabrezini in na Opčinah v avgustu zaprti.

DEVINSKO-NABREZINSKA OBCINA organizira letovanje za 50 upokojencev (zensk od 60., moskih od 65. leta starosti), ki bo v Riminiju od 13. do 26. septembra letos. Prošnje z vsemi potrebnimi dokumenti je treba izročiti občinskemu Uradu za skrbstvo (soba st. 2, urnik od 8. do 10. ure), najkasneje od 23. avgusta. Za občane devinsko-nabreziške občine je v določenih primerih predviden občinski prispevek. Morebitna nekrita mesta bodo na razpolago prebivalcem občine Zgonik, Repentabor in Trst v mejah pristojnosti. V primeru, da bi kdo iz teh treh občin želel prosi za javni prispevek, naj se obrne na občino, kateri pripada. Za izvod razpisa in podrobnejše informacije je na razpolago občinski Urad za skrbstvo, tel. 6703111.

MALI OGLASI

ZELO UGODNO prodam Audi 100, km 140.000, letnik '81, cc 1600. Tel. st. 212055 ali 0330/722176.

MLADENIC, 18-letnik, poprimem za katerikoli delo. Tel. st. 44710.

KITARISTA za sestavo glasbene skupine išče harmonikar. Tel. 272667 - Corrado od 14. do 17. ure.

ISCEN knjige za 1. razred pedagoškega liceja. tel. 291354 v jutranjih urah ali 200236 ves dan.

KUPIM knjige za 2. razred DTTZ Žiga Zois. Tel. 228766.

ISCEN diatonično harmoniko (bitonkarco). Tel. 299442.

V STANDREZU se je izgubil mladič pasme Pitt bull star pet mesecev, s kratko, crno dlako in velike postave. Tel. 0337-544695.

OSMICO v Dolini sta odprla Boris in Pepi Sancin (Sarnek). Tocita belo in crno.

PRISPEVKI

V spomin na Santino Svab daruje Pierina 50.000

DAROVE in PRISPEVKE za objavo v časopisu sprejemajo v tajništvo Uredništva PD (tel. 7796600) in preko poverjenikov posameznih društev in ustanov.

Prispevke sprejema tudi urad **KRUT** - Trst - Ul. Cicerone 8 (prilicije) tel. 360072, s sledečim urnikom: 9.00-12.00 in 14.00-17.00 od ponedeljka do petka.

lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim v NOB.

V spomin na Vladimira Gabrovca daruje Pierina Sedmak 30.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim v NOB. V isti namen daruje F. Bogatez 30.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim v NOB.

V spomin na brata Boga Visentina daruje sestra Irene z mozem F. Bogatzem 30.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim v NOB.

Namesto cvetja na grob Santine Sulčić vd. Svab daruje Mimi in Claudio 20.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika padlim v NOB.

V spomin na drage starše daruje Karla Malalan 50.000 lir za popravilo strehe Prostvetnega doma na Opčinah.

V spomin na pokojnega prof. Egidija Kosuto daruje prof. Drago Bajec 100.000 lir za Bercetov sklad.

V spomin na pokojnega prof. Egidija Kosuto daruje prof. Jasna Repinc 50.000 lir za Bercetov sklad.

V spomin na dragega Narodita Slavca daruje družina Jablansček 50.000 lir za cerkev sv. Urha v Dolini.

Ob priliki družinskega slavlja daruje Dolincev 50.000 lir za popravilo strehe cerkve sv. Martina v Dolini.

V počastitev spomina Nadjinega očeta Ivana Glavine daruje Laura Gombac 20.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Namesto cvetja na grobova Josipa Sancina in Bernarda Slavca daruje Kristina Mahnič 25.000 lir za sekcijo VZPI-ANPI Dolina-Mackolje-Prebeneg in 25.000 lir za Pihalni orkester Breg.

V spomin na dragega Rudija daruje svakinja Vera 50.000 lir za KD Igo Gruden, 50.000 lir za Godbeno društvo Nabrezina in 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na brata Bernarda Slavca daruje sestra Elvira 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na Elizabeto Zobec darujeta Giusti in Zofija 50.000 lir za Skupnost Družina Opčine.

V spomin na Iva Rauberja daruje družina Perot 100.000 lir za MoPZ Tabor.

Namesto cvetja na grob Ane Mozina Kralj daruje Marija Furlan (Zgonik 16) 50.000 lir za Godbo Viktor Parma.

Namesto cvetja na grob Bernarda Slavca daruje družina Racman (Gročana 28) 50.000 lir za Pihalni orkester Breg.

Zapustil nas je nas misijonski brat

Karlo Kerševan

Pogreb bo jutri, sobota, 19. avgusta, ob 12. uri iz cerkve v ul. Costalunga na pokopališču pri sv. Ani.

Zalostno vest sporoča brat Vittorio z družino in ostali sorodniki.

Trst, 18. avgusta 1995

Ob težki izgubi drage mame kolektiv Electre izreka globoko sozalne kolegici Palmiri.

Ob smrti redovnice Marije Zahar izraza bratu Mariju, sestri Pepci in ostalim sorodnikom najiskrenejše sozalne dolinske sekcije Slovenske skupnosti.

FOTOGRAFSKI NATEČAJ

Opčine med izročilom in novimi naselitvami

Kulturni krozek La Rupe - Ob pećini, ki že nekaj časa deluje na Opčinah z namenom, da bi z raznovrstnimi kulturnimi in rekreacijskimi pobudami v duhu strpnosti in sožitja približal ter povezal med sabo italijansko in slovensko prebivalstvo Opčin, prireja prvi fotografski natečaj, ki se ga lahko udeleži kdorkoli. Že iz njegovega naslova diha skrb po povezanju in primerjavi tradicije s sedanjim stanjem Opčin, ki so se iz tipične slovenske vasi spremenile v etnično mešano naselje z vsemi protislovji modernega časa in hkrati željo po vzpostavljanju takšnih družbenih in mededetičnih odnosov, ki naj slonijo na medsebojnem spoštovanju. Naslov se namreč glasi: »Opčine med kraskim izročilom in novimi naselitvami - Vpliv urbanističnega razvoja na odnos človek-okolje«.

Kot rečeno, se natečaja lahko udeležijo vsi, predvideni pa sta dve kategoriji: mladi do 16. leta in odrasli. Na sedežu Krožka v Domu Brdina (Proseka ulica 109, tel. 214407) sprejemajo tako crnobele kot barvne fotografije do 11. septembra. Vsak udelezenec lahko predstavi največ 4 fotografije, ki jih je treba predložiti na kartoncu formata 30x40 cm. Na hrbtni strani morajo biti navedeni podatki avtorja, zapovrstna številka in naslov fotografije. Fotografij, ki ne bodo ustrezale predpisom, ne pridejo v postev.

Poslana dela bo ocenjevala komisija, ki ji predseduje Claudio Bonivento in jo sestavljajo še Loredana Tolloi, Gianni Mohor in Milos Jurgovic. Predvidena je seveda vrsta nagrad. Izide natečaja bodo razglasili 21. septembra, nakar bodo 23. septembra odprli na sedežu Krožka razstavo fotografij. Podeljevanje nagrad pa bo 30. septembra.

vec. Na celotnem državnem območju jih je približno 300.000, v tržaski pokrajini pa okrog 250. Organizacij, ki vključujejo med svoje osebe tudi oporečnike, je v nasi pokrajini kar 50, med temi je tudi veliko slovenskih društev. Nekaj društev je včlanjenih v vsedrjavno organizacijo ARCI preko Zveze slovenskih kulturnih društev (ZSKD je pristopila kot enakopravni član vsedrjavne organizacije ARCI leta 1989), ostala društva in organizacije pa veže konvencija z ARCI-civilno službo.

Organizacije, ki sprejemajo medse tudi oporečnike, so nekako »razdeljene« v dve skupini: v

ge, ki jih oporečniki opravljajo, so seveda najrazličnejše, čemur je prica že sama razdelitev organizacij v ti dve skupini.

Do zdaj so slovenska društva in ustanove lahko nudile namestitve vsem slovenskim fantom, ki so se nanje obrnili. Mogoče si je kak oporečnik zazelel odslužiti civilno službo v okviru ene ustanove, koordinator (torej ARCI-civilna služba) pa mu je svetoval, naj se obrne na kako drugo, kjer je se kaksno nekrito mesto. Kljub temu pa je ostal v slovenskih društvih. Letos je zal vojaško okrožje skoraj razpolovilo število mest v okviru posameznih slovenskih

NOVICE

V Jasihu se pričinja tridnevni cesarjev praznik

Kulturno združenje Mitteleuropa, ki mu predseduje Paolo Petiziol iz Cervinjana prireja tradicionalno tridnevno srečanje narodov in narodnosti nekdanjega avstroogrskega cesarstva. Srečanje se bo odvijalo med Krminom in Jasihom, na njem pa bodo sodelovali narodi, ki se sicer razlikujejo po jeziku oz. kulturi, skupna pa jim je ideja Evrope, v kateri kraljujeta medsebojno spoštovanje in strpnost. Nocoj ob 18. uri bodo v Jasihu otvorili letosnje praznovanje. Jutri bo v Bračanu, na vojaškem pokopališču, polaganje vencev v spomin padlih v prvi in drugi svetovni vojni, medtem ko bosta zvečer v Jasihu kraljevali spet glasba in ples s slovaško folklorno skupino Helpa. V nedeljo bo v stolnici v Krminu slovesno bogoslužje v več jezikih, dogajanje so zatem preselili v Jasih, kjer bo nastop godbenega orkestra Salezijancev v uniformi avstroogrske mornarice (Trst), sodelovali bodo tudi Jugend Miltaetterberg Kapelle (Koroška) ter folklorna skupina Helpa. Srečanje se bo zaključilo s plesom ter zabavo. Odlično bodo poskrbeli za pijaco in hrano, vse ob spoštovanju najboljše tradicije.

Bar Torino - predstavlja se fotografinja iz Catanie

V baru Torino bodo jutri, ob 19.30, odprli razstavo fotografij Donatelle Polizzi Piazza. Razstavo prireja goriski fotografski krožek (CIFI) v okviru pobude "Fotografska srečanja". Donatella Politti Piazza je doma v Catanii je predsednika fotografskega društva v tem mestu, članica vsedravnega sveta FIAF in članica občinske konzulte za upodabljanje umetnosti. Razstava bo na ogled do 1. septembra.

Na domačem vrtu jo je picila strupena kača

Previdnosti ni nikoli preveč. Tudi ko čistimo in pospravljamo na domačem dvorišču ali vrtu. To je v sredo popoldne ugotovila 55-letna Anita Malaroda iz Trzica, ki je na zdravljenju v trziški bolnišnici zaradi pika strupenjace. Med čiščenjem vrta jo je namreč picila kakih 15 centimetrov dolga kača. Kasneje so ugotovili, da gre za modrasa, pravzaprav za mladica modrasa. Strupenjaca se je zadrževala pod grmičkom baziljke, ki ga je gospodinja, nič hudega sluteč, upognila. V prvem trenutku je začutila samo skeleco bolečino v prstu in pomislila na pik ose ali druge nadležne žuželke. Prst in roka sta začeli hitro zatekati, zato ni preostalo drugega kakor pot do bolnišnice, ki na srečo ni daleč in kjer so dežurni zdravniki primerno ukrepali. Povedati velja, da je hisa Malarodovih v ulici Desena prav na pobocju krasa, kjer pa so modrasi pravzaprav doma.

Nevarne igrice z vžgalicami

Goriške gasilce so včeraj, nekaj po 16. uri, poklicali v Locnik, kjer je na območju ulice Ciccutta začelo goreti travnišče in grmičevje. Na srečo ni bilo hujših posledic, lahko pa bi se končalo drugače. Na to nista pomislila najstnika, ki sta se neodgovorno igrala z vžgalicami.

GORIŠKI SKLAD / ODOBRILO NOVI PRAVILNIK

Konkurenčnost in evropska kakovost

Finančni prispevki tudi za izboljšave na področju delovnega okolja in varnosti

Razširjeni odbor Goriške trgovinske zbornice je na svoji zadnji seji odobril novi pravilnik dodeljevanja prispevkov Goriškega sklada podjetjem, ki težijo k izpopolnjevanju proizvodnje in ki kakovost želijo tudi dokazovati s posebnim certifikatom. Isti pravilnik ureja tudi dodeljevanje prispevkov podjetjem za izboljšave delovnega okolja in večje varnosti na delovnem mestu. Prispevki Goriškega sklada bodo lahko v obliki enkratnih izplačil na račun kapitala (nepovračljiva sredstva), bodisi v obliki anticipacij na odobrena posojila. Upoštevati bodo tudi prošnje, ki so bile predložene pred odobritvijo novega pravilnika in sicer od 1.1

1995 dalje.

Doslej so iz Goriškega sklada za specifično področje izboljšave kakovosti proizvodov izplačali 1, 2 milijarde lir, za izboljšanje delovnih pogojev in varnosti na delovnem mestu pa 338 milijonov. Prvi znesek je bil nakazan enajstim podjetjem, drugi pa sedmim podjetjem s sedežem v goriski pokrajini. Omeniti velja, da je Trgovinska zbornica že doslej dodeljevala prispevke na podlagi pravilnika, ki pa ga je bilo treba nujno prilagoditi novim pogojem in predvsem novim določilom EU. Novosti se nanašajo predvsem na rok trajanja ugodnosti in olajšav (zdaj je neomejen), podrobneje pa so opredeljeni pogoji, ki jih

morajo podjetja izpolnjevati zato, da lahko pridobijo certifikat "Evropske kakovosti". Prispevki Goriškega sklada torej v končni fazi prispevajo k večji konkurenčnosti goriškega gospodarstva v evropskem prostoru, kjer je element "kakovost" zmeraj bolj pomemben.

Povedati velja se, da se iz Goriškega sklada, prav tako na podlagi pravilnikov, dodeljujejo prispevki v korist drugih gospodarskih dejavnosti, od industrije, do kmetijstva in trgovine. Sredstva se v Goriški sklad stekajo iz prelevmanov na nekaterih artiklih (predvsem gorivu) proste cone, usihajo pa sredstva, ki se v sklad stekajo na podlagi zakona št. 26/86 (paket Altissimo).

GORIZIARMONICA / NOCOJ

V Soškem parku nastopa tržaški Wiener Ensemble

Večer dunajskih skladb

Gorizia armonica, revija glasbenih srečanj, ki bogatijo gorisko poletje, nas drevi, ob 18.30 vabi v Soški park, kjer bo nastopal Wiener Ensemble. Od julija do septembra so in bodo nastopale glasbene skupine, ki izvajajo od klasične glasbe do srednjeveske, od rocka do folklorne, oziroma etnične glasbe. Nocojsnji koncert se vključuje v niz srečanj s klasično glasbo. Wiener Ensemble je nastal leta 1989 z namenom, da bi v neki meri oživel magično atmosfero dunajskih kavarn ob koncu 19. stoletja. Glasbeniki, ki sestavljajo skupino so vsi diplomirani na konzervatoriju Tartini v Trstu in imajo za sabo različne izkušnje kot solisti v številnih orkestrih,

za sabo pa imajo tudi več posnetih plošč, radijskih snemanj, itd. Skupina je nastopala v naši deželi, gostovala na tujem, sodelovala z državno radijsko in televizijsko službo ter nastopala tudi na operetnem festivalu v Trstu. Omeniti pa gre vsekakor tudi tradicionalne nastope v znani tržaški kavarni San Marco. Na nocojsnjem koncertu (ki je brezplačen in ne predstavlja niti problema sedežev ali rezervacij, ker se bo preprosto odvijal v parku ob Soci) se nam bodo predstavili z bogatim programom skladb iz konca prejšnjega oz. začetka našega stoletja, znanih avtorjev, od Straussov preko Brahmsa, do Schramela, Kalman, Lehara itd.

Kam z odpadki

Pravzaprav se zgodba ponavlja že nekaj let, dolgoročnih in pametnih rešitev pa ni in ni. V mislih imamo seveda vprašanje odlaganja in uničevanja odpadkov. Dezelna uprava je včeraj po nujnem postopku sprejela zasilno odločitev glede odlaganja odpadkov dnevno, ki jih proizvedejo v Vidmu. V prihodnjih dneh bo tak ukrep nujen za Gorisko. Vprašanje pa je, kdo je kriv za tako stanje!

Financa zasegla tovornjaka zaradi kršitve zakona 298/74

Financa straža je na mednarodnem mejnem prehodu Standrez - Vrtojba zasegla dva tovornjaka, stiri osebe pa so prijavili sodišču zaradi kršenja zakona št. 298/74 o prevozu blaga. Po razpoložljivih informacijah, naj bi slo za dva vlačilca s slovensko registracijo. Vozili sta bili opremljeni z dovolilnicami, ki ureja prevoz blaga izključno v maloobmejnem pasu. In prav na tem specifičnem področju naj bi prišlo do kršitve predpisov: po skupnih vesteh, ki so pricurljale v javnost, naj bi vozili krepko prekoricali območje za katero sta imeli dovoljenje in opravljali prevoz tudi izven. Zdi se, da je do ugotovitve prekrška in do rekonstrukcije poti, ki sta jo vozili opravili, prišlo po natančnem pregledu blagovnih in drugih listin s strani carinske službe.

Po drugi strani pa ne gre spregledati, da je tudi na področju prevoznictva, in se posebej avtoprevoznictva, v teku zelo močna konkurenca med domačimi (goriskimi) avtoprevozniki in avtoprevozniki iz Slovenije in celo tretjih držav, promet pa je, tudi sprico vojnih razmer na območju nekdanje Jugoslavije in težavnega gospodarskega stanja v dezelah Vzhodne Evrope precej zaustavljen.

Prav v takih okoliščinah prihaja, vse pogostejše, tudi do oblik divje konkurence, oziroma konkurence na črno. Tako kakor so v bolj ali manj očitni obliki dogaja tudi v drugih gospodarskih dejavnostih. Tudi, recimo, na področju zaposlovanja.

SOVODNJE / ODPRAVA ARHITEKTONSKIH OVIR IN DRUGI POSEGI

Poslopje otroškega vrtca bodo prilagodili zakonskim predpisom

Predvideni so tudi manjši posegi na drugih občinskih stavbah - Dela izvaja podjetje Romanut - Čez nekaj tednov že začetek pouka

Občinska uprava v Sovodnjah je, oziroma se bo v prihodnjih tednih poskrbela za nekaj manjših posegov na solskih poslopih in drugih zgradbah. Tako bodo do začetka pouka, čez dober mesec, opravili vrsto del na poslopiju otroškega vrtca v Sovodnjah. Glavni poseg se nanasa na odpravo arhitektonskih ovir in to v sklopu večletnega načrta, ki ga skušajo izvajati postopoma, v skladu z razpoložljivimi denarnimi sredstvi, saj bi bil celoten obseg predvidenih del sicer prevelik zaloga. Dela izvaja podjetje Romanut. Na sliki - gradbeni poseg na poslopiju otroškega vrtca - Foto Studio Reportage.

TRŽIČ / PRISTANIŠČE

Letos načrtujejo 3 milijone ton

Na prvem mestu les in celuloza

V trziškem pristanišču računajo, da bodo do konca leta dosegli ali celo presegle tri milijone ton prometa. Podatki za prvih sedem mesecev letos dokazujejo, da je zastavljeni cilj dosegljiv. Do konca julija so namreč pretovorili že 1.768.599 ton blaga, ali skoraj petino več kakor v enakem obdobju lani. V juliju so pretovorili nekaj nad 283 tisoč ton blaga, oziroma dobrih deset tisoč ton več kakor v istem mesecu lani. Na prvem mestu so po količini se zmeraj posiljke celuloze, papirja in lesa. V prvih sedmih mesecih letos je količina celuloze, papirja in lesa znašala skoraj tretjino celotnega prometa, kar

je nedvomno zanimiv in spodbuden rezultat, ki trziško pristanišče uvršča na prvo mesto, kar zadeva manipulacijo z lesom, oziroma lesnimi izdelki in polizdelki v državnem merilu.

Ob stalnem in izrazitem porastu blagovnega prometa skozi pristanišče Portorož pa pri Posebni agenciji za pristaniško dejavnost opozarjajo na potrebo po posodabljanju naprav in zlasti na potrebo po povečanju zmogljivosti pristanišča. Potrebujemo namreč se dodatno operativno obalo, kajti zdaj delujejo na robu zmogljivosti, tako kar zadeva naprave, kakor tudi osebje.

OBVESTILA

PETICIJO "VRNITE NAM NARODNI DOM" je mogoče podpisati vsak dan na uradnem Primorskega dnevnika v Gorici, Drevored 24. maja 1.

LJUDSKA KNJIZNICA DAMIR FEIGEL v Gorici je zaprta do 25. avgusta.

IZLETI

DRUŠTVO SLOVENSkih UPOKOJENCEV ZA GORIŠKO prireja od 4. do 9. septembra 6-dnevno ekskurzijo po Apuliji. Ogledali si bodo Gargano, Manfredonio, Trani, Bari, Brindisi, Lecce, Alberobello, Taranto in zgodovinske zanimivosti teh krajev. Peti dan bo posvečen celodnevni obisku otokov Tremiti. Zagotovljen bo polni pension, vožnja z avtobusom, vodici. Prijave bodo sprejemali na sedežu samo se v sredo, 23. avgusta.

ŠOLSKE VESTI

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO GORICA, ulica Brolo, obvesca učence 4. in 5. razreda, da se v ponedeljek, 21. t.m., ob 8.30, na osnovni soli O. Zupancic prične poletni tečaj kot priprava na novo solsko leto.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBCINSKA 1, Ul. S. Michele, tel. 21074.
DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
RISMONDO, Ul. E. To- ti 52, tel. 410701.

POGREBI

Danes, ob 8.30, Ento Di Blas, iz splosne bolnišnice v Treppo Carnico (Videm); ob 10.15, Adolfo Pieri, na glavnem pokopališču - zaro s pepelom pripeljejo iz Trsta.

MENJALNIŠKI TEČAJI

17. avgust 1995

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A banka Ljubljana	82,55	83,00	11,58	11,79	7,20	7,65
A banka Koper	82,30	82,90	11,53	11,78	7,18	7,65
A banka Nova Gorica	82,50	83,10	11,57	11,80	7,20	7,65
Banka Celje d.d., t: 063/431-000	82,50	83,00	11,50	11,80	7,30	7,60
Banka Noricum d.d., t: 133-40-55	82,30	82,90	11,60	11,75	7,20	7,60
Banka Vipa NG, t: 065/ 28-511	82,73	83,52	11,56	11,75	7,53	7,77
Come 2 us Tel: 061/ 15-92-635, od 8-15, sob od 9-12	82,60	82,89	11,65	11,75	7,40	7,65
Creditanstalt d. d.	82,20	82,90	11,55	11,80	7,00	7,60
Ilirika Ljubljana, t: 12-51-095	82,70	82,75	11,71	11,72	7,45	7,50
Kompas Hertz Celje Tel: 063/ 26-515, od 7-19, sob od 7-13	82,40	82,90	11,60	11,70	7,30	7,50
Kompas Hertz Velenje Tel: 063/ 855-552, od 7-15, sob od 7-13	82,40	82,75	11,55	11,70	7,30	7,50
Kompas Hertz Idrija Tel: 065/ 71-700, od 7-15, sob od 7-13	82,40	82,75	11,55	11,70	7,30	7,50
Kompas Hertz Tolmin Tel: 065/ 81-707, od 7-15, sob od 7-13	82,40	82,75	11,55	11,70	7,30	7,50
Kompas Hertz Bled Tel: 064/ 741-519, od 7-19, sob od 7-13	82,40	82,75	11,55	11,70	7,30	7,50
Kompas Hertz Nova Gorica Tel: 062/ 28-711 od 7-19, sob. od 7-13	82,40	82,75	11,55	11,70	7,30	7,50
Kompas Hertz Maribor Tel: 062/ 225-252, od 7-19, sob od 7-13	82,40	82,75	11,55	11,70	7,30	7,50
Nova kreditna banka Maribor d.d.	81,80	82,70	11,55	11,80	7,05	7,50
Ljudska banka d.d. LJ, t: 13-11-009	82,40	83,00	11,60	11,80	7,20	7,65
Poštna banka Slovenije	80,65	82,75	10,55	11,70	6,37	7,55
Publikum Ljubljana, t: 312-57	82,76	82,81	11,70	11,72	7,45	7,47
Publikum Piran, t: 066/ 747-370	82,55	82,69	11,60	11,69	7,40	7,50
Publikum Celje, t: 063/ 441-485	82,70	82,85	11,66	11,72	7,25	7,55
Publikum Maribor, t: 062/ 222-675	82,45	82,55	11,65	11,66	7,10	7,49
Publikum Šentilj, t: 062/ 651-355	81,00	82,60	11,66	11,80	6,90	7,35
Publikum Tolmin, t: 065/ 82-180	82,75	83,25	11,57	11,67	7,48	7,55
Publikum NM, t: 068/ 322-490	82,60	82,75	11,63	11,73	7,20	7,52
Publikum Kamnik, t: 061/832-914	-	-	-	-	-	-
Publikum Portorož	82,30	82,70	11,55	11,69	7,35	7,50
SKB d.d., ***	82,05	82,95	11,63	12,00	7,30	7,80
SHP Kranj, t: 064/331-741	82,50	82,90	11,66	11,77	7,20	7,40
SZKB d.d. Ljubljana, t: 1263320	82,45	82,89	11,58	11,74	7,22	7,72
UBK Ljubljana, t:061/444-358	82,30	82,99	11,56	11,79	7,10	7,55
Upimo Ljubljana, t: 212-073	82,72	82,76	11,70	11,72	7,46	7,49

Tečaji po poslovnih enotah SKB banke d.d. so lahko različni:*** Včerajšnji tečaji *

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKASedež: tel. +39/40/67001 - Agencija Stara mitnica:
tel. +39/40/636311 Agencija Rojan: tel. +39/40/411611
Agencija Domjo: tel. +39/40/831131

17. AVGUST 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1588,00	1653,00
nemška marka	1074,00	1118,00
francoski frank	314,00	327,00
holandski gulden	960,00	999,00
belgijski frank	52,30	54,40
funt sterling	2453,00	2553,00
irski sterling	2501,00	2603,00
danska krona	277,00	289,00
grška dramma	6,70	7,10
kanadski dolar	1166,00	1214,00
japonski jen	16,20	16,90
švicarski frank	1292,00	1345,00
avstrijski šiling	152,70	158,90
norveška krona	246,00	256,00
švedska krona	218,00	227,00
portugalski escudo	10,40	10,80
španska peseta	12,60	13,10
avstralski dolar	1161,00	1208,00
madžarski forint	11,00	14,00
slovenski tolar	13,50	14,00
hrvaška kuna	300,00	320,00

KMEČKA BANKA - GORICA

17. AVGUST 1995	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1598,00	1643,00
nemška marka	1087,00	1107,00
francoski frank	316,00	326,00
holandski gulden	966,00	989,00
belgijski frank	52,60	53,80
funt sterling	2470,00	2540,00
irski sterling	2519,00	2609,00
danska krona	279,00	287,00
grška dramma	6,80	7,40
kanadski dolar	1175,00	1210,00
švicarski frank	1306,00	1336,00
avstrijski šiling	153,70	157,70
slovenski tolar	13,40	14,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

16. AVGUST 1995

država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	8,50	9,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	8,60	8,90
Avstrija	Posojilnica Borovlje	8,30	9,20
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	8,60	9,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	8,50	9,00

FRANKFURTSKI DEVIZNI TRG

14. MAREC 1995

v DEM			
valuta	nakupni	srednji	prodajni
ameriški dolar	-	1.4098	-
francoski frank	-	28.0770	-
nizozemski gulden	-	89.1430	-
belgijski frank	-	4.8360	-
španska peseta	-	1.0907	-
danska krona	-	24.8600	-
kanadski dolar	-	0.9945	-
japonski jen	-	1.5464	-
švicarski frank	-	120.0700	-
avstrijski šiling	-	14.2070	-
italijanska lira	-	0.8365	-
švedska krona	-	19.4450	-

Nakup in prodaja deviz podjetjem na dan 18. 8. 95

Nakupni Prodajni
1. REDNI tečaj za DEM 82,05 82,35
2. Banka nudi podjetjem tudi možnost TERMINSKEGA
nakupa deviz za tolarje.

Podrobnejše informacije: tel. 17-18-452, 302-326 in 302-315

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 157 z dne 17. 8. 1995 - Tečaji veljajo od 18. 8. 1995 od 00.00 ure dalje

				ZA DEVIZE		
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	88,4578	88,7240	88,9902
Avstrija	040	šiling	100	1159,6128	1159,6128	1163,0916
Belgija	056	frank	100	395,7454	396,9362	398,1270
Kanada	124	dolar	1	88,9741	89,2418	89,5095
Danska	208	krona	100	2099,4456	2105,7629	2112,0802
Finska	246	marka	100	2752,5451	2760,8276	2769,1101
Francija	250	frank	100	2376,0821	2383,2318	2390,3185
Nemčija	280	marka	100	8129,1940	8153,6550	8178,1160
Grčija	300	grd	100	—	51,1234	51,2768
Irski	372	funt	1	—	190,7548	191,3271
Italija	380	lira	100	7,4277	7,4500	7,4724
Rep. Hrvaška	385	hrv. kuna	100	—	2249,2102	—
Japonska	392	jen	100	122,9540	123,3240	123,6940
Nizozemska	528	gulden	100	7265,3859	7287,2476	7309,1093
Norveška	578	krona	100	1859,6344	1865,2301	1870,8258
Portugalska	620	escudo	100	78,8044	79,0415	79,2786
Švedska	752	krona	100	1648,4380	1653,3982	1657,3584
Švica	756	frank	100	9772,1042	9801,5087	9830,9132
Velika Britanija	826	funt sterling	1	186,2561	186,8165	187,3769
ZDA	840	dolar	1	120,9624	121,3264	121,6904
Evropska unija	955	ECU	1	152,8736	153,3336	153,7936
Španija	995	peseta	100	95,5831	95,8707	96,1583

Opomba: Tečaj HRK se uporablja za izkazovanje rezultatov poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 18. 8. 1995

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. 10. 1995:					1,700,000	857,991	810,659	1,668,650
48	100.9401%	95.3717%	98,1559		170,000	85,799	81,066	166,865

Tečajnica borznega trga

št.: 154

Datum: 17. 8. 1995

Vrednost. papir	qbr. m.div.	ex.kupon st.dat.(3)	enotni tečaj	% sprem	datum	povpraš	ponudba	Max.	Min.	pro. 1000 SIT
BORZNA KOTACIJA A - Redne delnice										
LEKC	800	(11.5.95)	11.400		7.8.	11.400	11.800			
FRB	665	(13.6.95)	14.952	1,76-	17.8.	15.000	15.200	15.440	14.800	14.473
SAL	1700	(9.5.95)	20.107	1,25	17.8.	19.910	20.100	20.350	19.960	2.413
SKBR	1000	(24.2.95)	32.676	2,55-	17.8.	32.460	32.600	33.210	32.300	68.554
BORZNA KOTACIJA A - Obveznice										
RCEI	10,0	2(1.10.95)	100,3		16,8.	99,1	102,0			
RSO1	8,0	5(30.6.95)	100,0	25-	17,8.	100,0	100,2	100,3	100,0	19.653
RSO2	9,5	9(1.4.95)	107,9		16,8.	107,3	107,8			
RSO8	5,0	4(31.5.95)	88,5A	92-	17,8.	89,0	91,5	88,5	88,5	61
RS11	7,0	5(15.7.95)	96,9		16,8.	94,0				
RS14D	8,0	5(30.6.95)	99,2	28-	17,8.	99,2	100,0	99,2	99,1	8.536
RS12D	9,5	9(1.4.95)	106,8	19-	17,8.	106,3		106,8	106,8	1.172
SKB1	10,0	4(1.11.94)	99,8A	35-	17,8.	99,6	101,2	99,8	99,8	75
SKR1	5,0	3(30.6.95)	70,8	40	17,8.	70,5	71,5	71,0	70,6	1.225
BORZNA KOTACIJA B - Redne delnice										
BTER	300	(2(28.7.95)	12.160	1,33	17,8.	11.950	13.020	12.400	12.000	620
DAD	10.000	(1.6.94)	113.831	2,05-	17,8.	110.900	111.700	118.750	110.850	90.268
FMD	1715	(24.5.95)	15.074	1,43-	17,8.	14.700	15.500	15.100	15.050	633
GPGR		(10)	20.900*	9,13-	17,8.	22.100	21.100	20.700		836
EMER		(10)	15.700		8,8.	14.500	16.000			
MKZ	218	(30.3.93)	10.038	0,06	17,8.	10.040	10.200	10.090	10.020	5.320
NIKR	200	(10(26.6.95)	4.077	6,19-	17,8.	3.975	4.060	4.200	4.000	4.003
TCTR		(5)	767,7	05-	17,8.	764,0	769,0	775,0	763,0	9.880
BORZNA KOTACIJA B - Prednostne delnice										
KBTP	2750	(22.6.95)	29.100	2,68-	17,8.	28.880	29.300	29.100	29.100	146
PPNP		(10)	30.859	61-	17,8.	29.600	30.700	32.000	29.150	6.234
UBKP	720	(25.5.95)	9.010*	9,90-	17,8.	9.130	10.070	9.010	9.010	72
VIP		(10)	41.153		14,8.	40.000	41.700			
BORZNA KOTACIJA B - Obveznice										
LEK2	12,0	4(1.11.94)	99,3A		17,8.	96,3		99,3	99,3	18
OZG	11,0	4(1.1.95)	98,0		7,8.	98,0	101,0			
PCE	12,0	7(1.6.95)	100,0	1,10-	17,8.	99,3	102,0	100,0	100,0	214
PCO	2,0	2(1.6.95)	100,0		16,8.	99,3				
SZB1	10,0	1(15.3.95)	100,0		28,7	98,5	101,5			

NOVA GORICA / SREDSTVA IZ DRŽAVNEGA PRORAČUNA

V žep mestne občine kane le malo denarja

Največ denarja za razvoj prometne infrastrukture

Potem ko je država pobrala glavino denarja tudi iz zaledja in z njim napolnila državni proračun, se je spomnila svoje obljube, da bo prispevala sredstva za razvoj vseh 147 slovenskih občin. Na včerajšnji tiskovni konferenci je župan občine Nova Gorica Crotmir Spacapan seznanil javnost, da je novogoriška občina od državnega proračuna za letošnje leto prejela približno 250 milijonov tolarjev. Ta sredstva država vlaga v razvoj prometne infrastrukture.

Za ceste, ki sodijo na območje mestne občine Nova Gorica - cesta Semper-Dornberg v kraju Bazara, cesta v Zaloščah in cesta Solkan-Lokve - bo država prispevala 57 milijonov in pol tolarjev. Treba je povedati, da gre za večletne naložbe, nekatera dela pa so zaradi hude dotrajanosti cestisc opravili že lani. Tudi sredstva, ki jih je - in jih se - mestna občina Nova Gorica vlaga v posodobitev magistralnih in regio-

nalnih cest, so bila deloma vložena v ceste že lani. Takšen primer je posodobitev ceste med Potocami in Vrtovino, ki so jo obnovili lani, denar od države pa prihaja sele letos. Samo zanjo bo država »vrnila« mestni občini nekaj manj kot 140 milijonov tolarjev. S sredstvi, ki jih bo občina dobila od države, naj bi tudi modernizirali cesto, ki vodi skozi naselje Miren, ki sicer sodi v drugo občino (Miren-Kostanjevica) - zanjo

pa bo slo se 52 milijonov tolarjev.

Za prihodnje leto občina pričakuje od države večji zalogaj. Načrtujejo namreč urejanje Vojkove ulice v Novi Gorici, ki je zelo nevarna, zlasti za pešce in kolesarje, saj nima ne pločnikov ne kolesarskih stez. Na njej je v zadnjem času ugasnilo pet cloveskih življenj, ce prometnih nesreč, ki so se končale s telesnimi poškodbami in materialno škodo, sploh ne omenjamo. Rekonstrukcija bo zahtevala približno 72 milijonov tolarjev, od cesar naj bi država prispevala vsaj 55 milijonov. Tudi ureditev dvokilometrskga cestnega odseka skozi vas Zalošče ne bo poceni - veljala bo približno 40 milijonov tolarjev. Tudi ce-

sta na Lokve, dolga 19 kilometrov, bo zahtevala od države vsaj 35 milijonov, celotna naložba pa znaša 55 milijonov tolarjev. Največji zalogaj naslednje leto bo gradnja sempostrske obvoznice in priključek na avtocesto pri Vogrskem, ki bosta stala najmanj 800 milijonov.

Občina od države naslednje leto pričakuje tudi sredstva za demografijo, ki jih bodo namenili predvsem za gradnjo kanalizacije v naseljih Gragar, Ravnica in Trnovo - zaradi zaščite vodnih virov - in telefonije na Banjšicah. Sredstva za družbene dejavnosti bodo namenili za gradnjo prizidka ekonomske sole in sportno dvorano v Novi Gorici.

Vojko Cuder

ŽALEC / ZAPLETI S PRORAČUNOM

Polnjenje malh pred pobegom

Stranke večine bi rade kar same razbile občino

Zalska LDS je včeraj na tiskovni konferenci obtožila stranke slovenske pomladi, ki imajo v občinskem svetu večino, da želijo iz prostih sredstev se neveljavnega občinskega proračuna cimvec denarja nameniti krajem zunaj občinskega središča, nato pa tam ustanoviti samostojne občine.

Porocali smo že, da je celo zalski župan Milan Dobnik, ki sicer odkrito simpatizira s strankami slovenske pomladi, preprečil uveljavitev proračuna za leto 1995, ki so ga sprejeli 21. julija na svetu. Po njegovem mnenju naj ne bi bilo ustavno, da so stranke slovenske pomladi z amandmaji vzele proračunski denar za občinsko knjižnico, zvezo prijateljev mladine in rdeči križ ter ga namenile obnovi vaskih kapelic, krajevnim cestam in Karitasu. V LDS trdijo, da je bil to le maneuver, s katerim si župan kupuje simpatije nekaterih volilcev, saj je pred tem tudi sam predlagal zmanjšanje sredstev za knjižnico. Po-

leg tega gre pri spornih postavkah za piclih 14 milijonov tolarjev ali 0,7 odstotka celotnega proračuna, zato bi župan lahko dovolil uveljavitev letošnjega proračuna in zadržal le izvajanje spornih postavk. Nenazadnje bi se lahko občina za ta sredstva celo zadolžila in vsi bi dobili svoje - tako občinske ustanove kot zalsko podeželje. Najverjetneje, je dejal predsednik zalskih liberalnih demokratov Gregor Vovk, je županu in se komu na občini najbolj prav, da proračun ni veljaven in da lahko sredstva porablja po lanskih dvanajstih. Svetnik LDS Vojko Zupanc je povedal, da so svetniki strank slovenske

pomladi na prejšnjem zasedanju občinskega sveta na predlog socialdemokrata Ivana Faleta sprejeli sklep, da državnemu zboru in njegovi komisiji za lokalno samoupravo pošljejo pobudo za začetek postopka za razdružitve občine Zalec na več občin - Zalec, Vransko, Polzela, Prebold itn. V LDS so prepričani, da gre pri tem za zlorabo zaupanja volilcev, saj so bili vsi zalski svetniki v svet izvoljeni v enotni občini in bi morali zaupane funkcije izvajati v skladu z interesi vseh volilcev, ne le tistih iz svojih krajev. Zupanc in Vovk, pa tudi svetnik LDS Niko Rozic in Andrej Sperin so prepričani, da hočejo svetniki strank slovenske pomladi iz občinskega proračuna cimvec sredstev speljati v svoje kraje, nato pa občino Zalec zapustiti.

Brane Piano

ČIPKARSKI FESTIVAL

Zadnji teden avgusta bo v znamenju čipk

IDRIJA - Tudi letošnji zadnji avgustovski konec tedna bo Idrija v znamenju čipke in tradicionalnega čipkarskega festivala, ki ga pod pokroviteljstvom predsednika Milana Kucana letos prirejajo že stirinajstic zapored. Program ne prinaša bistvenih sprememb, ceprav so po besedah mag. Igorja Sebenika, predsednika idrijskega turističnega društva, ki je organizator čipkarskega festivala, skušali uvesti nekaj novosti.

Njihova največja želja je, da bi prireditve z leti prerasla v teden čipkarstva s številnimi prireditvami, srečanji in seveda bogato ponudbo čipke, kar bi Idriji vtisnilo pečat središča čipkarstva v tem delu Evrope. Zato se po tudi niso odločili za koncept komercializacije prireditve, ki bi bil sicer finančno donosnejši, vendar pa bi prireditvi utegnil odvzeti del tradicionalne vsebine. To usmeritev podpira tudi novo občinsko vodstvo, ki si prizadeva, da bi Idrija s svojo bogato rudni-

V spretnosti se bodo pomerili mladi in stari (Foto: R. B.)

sko zapuščino dobila status svetovne zgodovinske dediščine pod okriljem Unesca.

Osrednje dogajanje bo zadnji avgustovski nedeljo popoldne potekalo na Ahacijevem trgu, kjer se bodo v čipkarskih spretnostih pomerili odrasli, na gradu Gewerkenegg pa bo tekmovanje mlajših udeležencev potekalo že dopoldne. V filmskem gledališču bo ob tej priložnosti tudi zbor združenja slovenskih klekljaric. Bogat program so ob letošnjem čipkarskem festivalu pripravili tudi idrijski upokojenci, ki so gostitelji letošnjega upokojenskega srečanja Primorske. O nastanku in razvoju idrijske čipke bo na predvečer praznika predaval eden največjih poznavalcev te ročne spretnosti, profesor Jurij Bavdaz. Že od 29. junija pa je v idrijski mestni galeriji na ogled razstava čipkarskih sol iz Gorice in Idrije, ki jo bodo v dneh pred festivalom s svojimi izdelki v galeriji pri Crnem orlu dopolnile čipkari- ce iz Zirov, Zeleznikov in Lepoglave. Bogat bo tudi kulturni program in ponudba znamenite idrijske specialitete idrijskih zlinkrofov. Za pravo vzdusje bodo poskrbele kljekljarice na mestnih ulicah, trgovci z bogato ponudbo različnih čipk, vzorcev in pribora ter predstavitve drugih domačih obrti.

Roman Bric

NOVO MESTO / KRKA ZDRAVILIŠČA

Zadovoljni s sezono

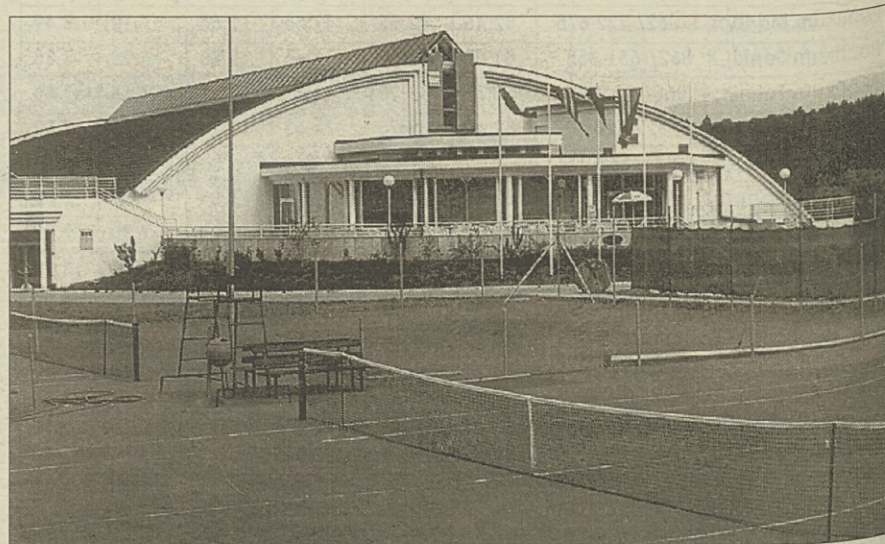
Največ so vložili v posodabljanje zmogljivosti

Največji turistični ponudnik na širšem dolenskem območju so Krkina Zdravilišča v Dolenjskih Toplicah, Smarjeskih Toplicah in hotelskem kompleksu Otočec, zmogljivosti pa imajo tudi v Strunjanu. Na teh starih lokacijah imajo skupno 1200 postelj, z letošnjo sezono pa so nadvse zadovoljni.

V prvih sedmih mesecih je bila zasedenost njihovih zmogljivosti 80-odstotna, torej na lanski ravni. Ta mesec sta zdravilišča Strunjan in Smarjeske Toplice polna. V prvih sedmih mesecih so imeli 161.494 prenočitev, od tega je bilo za približno petino tujcev, med katerimi prevladujejo Italijani, Avstrijci in Nem-

ci. Nekoliko manjši obisk so imeli le na Otočcu, kar pa je posledica obnovitvenih del v Sport hotelu. Prav naložbe iz zadnjih let so tiste, ki so občutno izboljšale ponudbo in s tem pripomogle k obiskavnosti, ki je daleč največja med slovenskimi naravnimi zdravilišči. Predvsem v modernizacijo, ne pa v povečanje prenočitvenih zmogljivosti so v Krkinih Zdraviliščih vložili nekaj deset milijonov nemških mark.

V Smarjeskih Toplicah so lani prenovili zunanji notranji bazen, v Dolenjskih Toplicah pa so pred tremi leti zgradili Zavetje zdravja, medtem ko je letošnja glavna naložba, vre-

Otočec postaja pravi teniški center (Foto: J. Žura)

dna 50 milijonov tolarjev, sofinanciranje obvoznice v tem kraju, s čimer bodo lahko zaprli lokalno cesto, ki vodi skozi zdraviliški kompleks. V prihodnje naj bi preuredili zunanji bazen. Na Otočcu so decembra zgradili pokrito tenisko

dvorano, letos pa so dodali se šest zunanjih teniskih igrišč, kmalu pa bodo dokončali večnamensko igrišče za igre z zogo. Preuredili so tudi metelsko restavracijo. V hotelu Sport (nekdanjem Garniju) so prenovili 23 enoposteljnih

in 65 dvoposteljnih sob, dva apartmaja ter stopnišce in hodnike, jeseni pa bodo uredili se recepcijo in restavracijo. Na Otočcu z vrtnami iščejo toplo vodo, da bi zgradili se plavalni kompleks.

Joze Zura

MARIBOR / RAČUNALNIŠTVO KOT UMETNOST

Prvi tovrstni mednarodni festival

Od jutri pa do 2. septembra se bo zvrstilo kar šestdeset prireditev

V naslednjih stirinajstih dneh bo Maribor spet vrvel v festivalski mrzlici. Jutri bo namreč v galeriji Media Nox v Mladinskem kulturnem centru uradno odprtje prvega mednarodnega festivala računalniških umetnosti.

Festival se je pravzaprav začel že 7. avgusta, ko je Bojan Stokelj z računalniškimi fotografijami ruševin na Aleji smrti v Mostarju, projekcijo bojnih lastnosti ruskega letala MIG in temperamentne sambe vročih brazilskih plesalk odprl razstavo Odavde te može u oko v mariborskem razstavnem salonu Rotovz.

Obiskovalcem razstave v galeriji Media Nox v Orožni ulici 2 je na voljo tudi računalnik, s katerim lahko po mili volji predelujejo razstavljene fotografije. Razstava tako preoblikovanih fotografij - računalniških grafik bo na ogled v univerzitetni knjižnici od 24. avgusta naprej.

Na včerajšnji novinarski konferenci je vodja organizacijskega odbora festivala Jože Slacek dejal, da se bo v stirinajstih dneh festivala na trinajstih prizoriščih predstavilo 42 slovenskih in deset tujih avtorjev računalniških grafik, animacij in instalacij, med njimi znana slovenska imena te umetnosti Peter Čiuha, Marina Gržinic, Aina Smid, Spela Hudnik, Srečo Dragan in Marko Peljhan. V univerzitetni knjižnici bosta potekala dva mini simpozija. Prvi bo obravnaval temo Računalniška

umetnost in kibernetična kultura, drugi pa računalniške komunikacije. Konec avgusta bosta predstavitev in predavanje o računalniški glasbi, ki ju bo zaključil koncert dua iz Gradca. Med 22. in 25. avgustom se bo vsak dan predstavil kakšen tuj avtor oziroma skupina avtorjev računalniških instalacij ali animacij. Gostje iz Francije, Japonske in Finske bodo pre- /ili interaktivni radio, v tako imenovanih Video polnocnicah ki se bodo začele ob 23. uri, pa bodo predstavljale dela avstrijskih, britanskih, japonskih in španskih avtorjev.

Spremljevalne prireditve festivala bodo predvsem glasbene, potekale pa bodo večinoma v Pekarni ob Magdalenskem parku. Posebna popestritev festivala bo Odprta plesna scena '95 od 24. do 26. avgusta v Pekarni, na kateri se bo predstavila tudi Plesna izba Maribor. Razstave, projekcije, koncerti, plesne in gledališke predstave ter delavnice bodo potekale predvsem v galeriji Media Nox, Pekarni, razstavnih salonih Rotovz in Rotovski trg ter v Otroškem razstavšču na avtobusni postaji, kjer bodo vsak dan otroške računalniške delavnice. Del dogajanj bo v univerzitetni knjižnici in prostorih IZMA, kjer bodo pripravili predstavitev sistemov Kobis in Internet, v kinu Stuk pa bodo projekcije filmov. Zaključek festivala bosta obeležila Celebrating of Rave Nation I in II.

Martina Pavič

DORNAVA / OBIČAJI

Lükarski praznik bo obudil veliko izvornih šeg in običajev

V Dornavi pri Ptujtu ze dolgo skrbijo za negovanje ljudskega izročila, povezanega s pridelovanjem cebule ali lüka, kot mu pravijo v lükarski deželi. Za ohranjanje običajev in negovanje izročila so letos ustanovili Turistično-etnografsko društvo Lükari, ki ga vodi Marija Velikonja, za tajniška opravila pa skrbi Marija Slodnjak.

Mlado društvo ima obetavne načrte. Že danes bo na vhodu v Dornavo slovesno odkritje tabel z napisi Dobrodošli v lükariji. Na njih bo tudi krajevni grb. Za njegov osnutek je društvo zapisalo natečaj. Prireditve bodo popestrili s prikazom pletenja cebule v vence in prodajo tega pridelka, od katerega so bile v preteklosti odvisne številne družine s Ptujkega polja. Pripravili bodo tudi novinarsko konferenco s predstavitvijo lükarskega praznika v Dornavi.

Ta etnografsko zanimiva prireditve, ki pomeni prijetno turistično osvežitev, bo potekala 27. avgusta. Pripravili bodo razstavo domačih jedi in cebule, program pa bodo obogatili s prikazom prodaje luka in navadami iz preteklosti. V kulturnem programu bodo nastopili folkloristi iz Markovcev in mlada skupina Lukarji, ki se ji bodo pridružile ljudske pevke iz Dornave. V etnografskem delu prireditve, na katerega se v društvo posebno skrbno pripravljajo, bodo govorili o pridelovanju cebule, saj je ob tem v preteklosti nastalo veliko izvornih šeg, navad in običajev, za katere bi bilo škoda, če bi sli v pozabo. Mlado društvo, v katerem deluje že stiri sto članov, ima se veliko načrtov, vsi pa so povezani z ohranjanjem seg in običajev.

Marjan Tos

AFERA
BOŽIČ-
CUNJAKSodna farsa o domnevni udbovski
preteklosti pisatelja Petra Božiča

Prizadeti pojasnjuje, kako se mu je zgodilo, da je letos nenadoma »postal« udbovec

Ali je Peter Božič udbovec ali ne, to je zdaj vprašanje. Tole hamletovsko vprašanje, ki ga je satirčno, v svojem stilu, zastavil Božič sam, v javnost pa ga je sprevrženega spravil Dusan Cunjak, ki ga je Božič zato tožil, se je po glodanju v javnosti in na sodiščih spremenilo ze v pravo farso, zal predvsem sodno. Na kratko povzemimo zgodbo.

Pred dobrimi tremi leti je pisatelj, uslužbenec ministrstva za kulturo in publicist Peter Božič v Dnevniku objavil satirčni zapis o svojih bližnjih srecanjih z nekdanjo Udbo. Prispevek z naslovom Gospod Starman, kdo smrdi po cebuli? je zadel takole: »Z Udbo sem začel sodelovati zelo zgodaj, že leta 1951 na klasični gimnaziji v Mariboru, in sicer tako, da me je Udba odpeljala od doma v pripor, kjer so me oblekli v črno uniformo s kričnimi rumenimi portami in mi pojasnili, da bom postal general, ne pa maturant kot moji sosolci. Vmes smo se »pogovorili« se čuda stvari, in ko sem na vprašanje, ali profesor Kos res smrdi po cebuli, odgovoril z »ja«, je to v zapisniku pravzaprav pomenilo, da je nemaren in slab človek ter neprijazen režimu, torej proti njemu. Ko zapisnika nisem podpisal, so mi rekli, da je vseeno, saj si česa takega v njihovi službi na račun profesorja ne bi mogel izmisliti nihče razen mene, in da zapisnik velja...«

Dusan Cunjak, zasebni založnik ali, kot se sam imenuje, kulturni mini-

ster v senci, je v mariborskem Kajuh Božiča ozigoslal kot bivšega udbovca, sklicujoč se na omenjeni Božičev prispevek. V to, ali Cunjak kot Srb ni dobro razumel Božiča ali pa ga ni hotel razumeti, se ne bomo spuščali. Stvar je pršla na prvostopenjsko sodišče, ki je Cunjaka spoznalo za krivega, zdaj pa je na Cunjakovo pritožbo Barbara Sefer, predsednica senata Visjega sodišča v Ljubljani, razsodila, da je Cunjakova pritožba utemeljena, in med drugim trdi: »Strinjati se je sicer mogoče z oceno, da ne gre za uradno potrjeno vest, po vsebini članka, ki ga je zapisal zasebni tožilec, pa je vendarle mogoče povzeti, da opisuje, kdaj, kako in pod kakšnimi prilikami naj bi bil prisiljen z Udbo sodelovati že leta 1951...«

Torej, sodnica Seferjeva je Božičev članek razumela kot priznanje sodelovanja z Udbo. To sodbo nam je Peter Božič tudi komentiral: »Ce ima sodnik z zakonom tako siroka pooblastila, mora pri razsojanju upoštevati dejstva. V tem primeru pa so dejstva tako očitno drugačna, da tega ne morem imenovati drugače kot

ponarejanje dejstev. Grozljiv je poljubni način tega razsojanja, saj je človek na milost in nemilost prepuščen samovolji nekoga, ki ima v rokah izvršno oblast. Če gre zame, ki sem javna osebnost in ki imam prek javnosti določeno moč, ta stvar se ni tako kritična, ker si lahko pomagam s tem, da javnosti povem resnico. Ko pa gre za ljudi, ki so anonimni in ki težko pridejo do javnosti, je takšna samovolja izvršne oblasti naravnost strahljiva.«

Kako pa si potem razlagate takšno razsodbo?

Gre za pritisk name osebo kot na človeka, ki se v javnosti veliko oglasa s polemikami in komentarji. To je pritisk s tiste politične strani, ki je za to zainteresirana. Stvar se začneja že pri Cunjaku. On je izrabljen. Je trojanski konj, ki so ga v lastne namene uporabili drugi. Toda na njegovo trditev, da sem bil udbovec, sem se moral odzvati. Odzovem pa se lahko samo prek sodišča. V to sem bil tokrat prisiljen, saj na celotno vrsto drugih Cunjakovih trditev, s katerimi me je pogosto blatil, nisem odgovarjal. Zdaj pa se mi je zgodilo, da sem se prisiljen zoper sodišče obrniti na javnost.

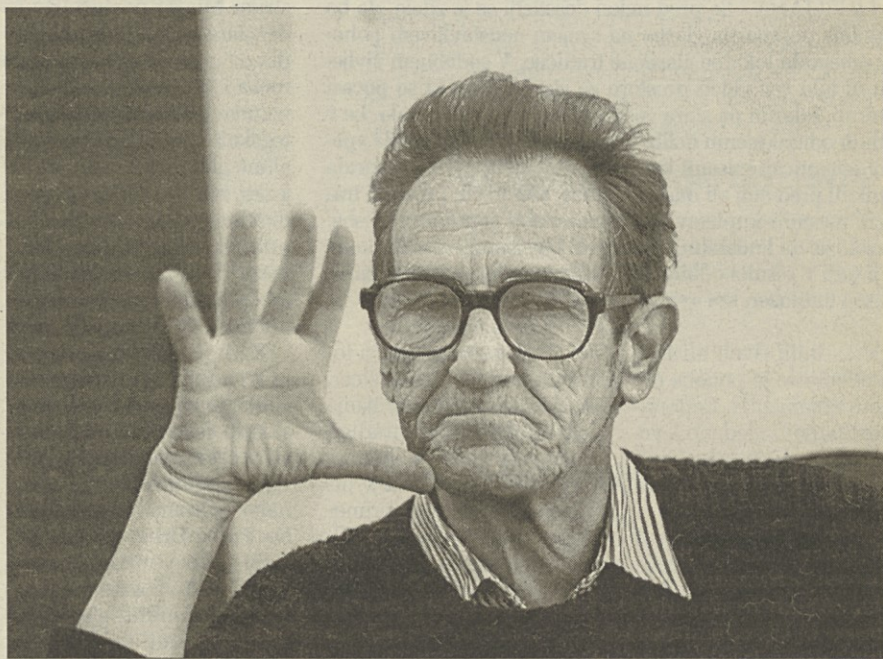
Zakaj prisiljen?

Ker mi lahko jutri Janez Jansa ali kdorkoli drug od mojih političnih nasprotnikov rece: Saj te

je visje sodišče obsodilo, da si sodeloval z Udbo. Logika gospe Barbare Sefer je namreč naslednja. Peter Božič je bil sodelavec Udbe, ker je na zaslisanju v priporu odgovarjal na vprašanja Udbe. Enako je na zaslisanju v priporu odgovarjal na Kosovo vprašanja tudi Janez Jansa. Po logiki gospe Sefer je torej Janez Jansa Kosov sodelavec. To je logika, potrjena na višjem sodišču.

Vrniva se v vaša gimnazijska leta. Kaj se je v resnici zgodilo?

Primer, ki ga v komentarju opisujem, se je zgodil leta 1951. Ker seveda logika gospe Sefer ne velja in ker nisem hotel podpisati zapisnika z zaslisevanja ter nisem hotel sodelovati z Udbo, sem bil za kazen za pet let izključen iz vseh jugoslovanskih srednjih sol. Priče, da je to res, so moji nekdanji sosolci: Alenka Selih in skupaj z mano izključeni sosolci Polde Bibič, Joze Pučnik, Marjan Majcen in drugi. Tokrat so nas iz srednjih mariborskih sol izključili dvajset - pet iz klasične gimnazije in petnajst iz učiteljske. Moje sosolce so izključili za štiri leta zaradi sodelovanja v ilegalni reviji Iskanja, za katero jaz sploh nisem vedel, mene pa zato, ker nisem hotel sodelovati z Udbo. Da bi bil danes, leta 1995, obdolžen sodelovanja z Udbo!

Peter Božič (Foto: Boban Plavevski)

Kako to, da ste bili tokrat tako prisebni, da niste podpisali zapisnika?

Vajeni smo bili vseh policijskih zvijac, saj so bili to časi največjega državnega terorja. V zapisniku sem opazil aneks, s katerim naj bi se obvezal, da ne bom nikomur povedal, o čem smo se na zaslisanju pogovarjali. Sklepal sem, da hočejo s tem od mene izsiliti pristanek za sodelovanje z Udbo.

Ali ste imeli zaradi take odločitve se kakšne težave?

Ves čas.

Ali vas je neposredno nadlegovala Udba?

Ne neposredno, saj so

vedeli, da takrat nisem hotel sodelovati in mi zato tudi ne bi nikoli zaupali. So pa za mano nenehno pošiljali vohljače. Poklicne, nagovarjali pa so tudi nekatere moje znanke in kolege. V Pletterjih so skušali prisiliti Jožeta Prešerna, da bi me »spremljal« in jim poročal. Jože se je temu najbolje izognil tako, da mi je to povedal.

Kaj boste storili zdaj? Boste svojo pravico se iskali na sodišču?

Sem v veliki dilemi. Osebo sem namreč proti vsem javnim pritiskom na sodstvo, saj menim, da so mnoge naše javne in politične osebnosti večkrat skušale zaradi

svojih političnih ciljev diskvalificirati sodstvo. Toda v tem primeru sem se bil prisiljen oglašiti v javnosti, ker me je s svojim sklepom v javnosti najprej diskvalificirala sodnica Seferjeva. Zdaj se predme postavlja veliko moralno vprašanje, ali imam jaz, ki sem v bistvu izvršil ta javni pritisk (pa čeprav zgolj v samoobrambi), sploh se pravico nadaljevati tožbo na sodišču. V javnosti sem stvari razčistil, zame so te sodbe nerelevantne, in ker sem proti temu, da dela sodišče pod kakršnimkoli pritiskom, bom verjetno to sodno zgodbo zaključil.

Janja Klasinc

STRANKARSKA KRONIKA

Na 7. taboru SLS več kot deset tisoč udeležencev

LJUBLJANA - Na včerajšnji tiskovni konferenci je poslanec državnega zbora in predsednik programskega sveta pri Slovenski ljudski stranki Janez Podobnik ocenil 7. tabor SLS na Blokah na Notranjskem. Govoril je tudi o trenutnem položaju stranke v slovenskem političnem prostoru. Tabora se je udeležilo več kot deset tisoč ljudi iz vse Slovenije, kar je po Podobnikovem mnenju pravi izraz ljudskosti. Takšna udeležba ne govori le o želji po sprostivni, pač pa je tudi izraz zanimanja za vprašanja, ki težijo ljudi. Na predvečer tabora je stranka na okrogli mizi predstavila svoje vizije za prihodnost Slovenije. Slovenci ne smemo pozabiti na državotvornost, ki se kaže v odnosu do slovenske ustave, nosilnih institucij države, slovenskega jezika in kulture. Pri tem je Janez Podobnik omenil, da stranka ne bo privolila v spremembo tistega člena ustave, ki tujcem preprečuje nakup slovenske zemlje. V strategiji gospodarskega razvoja, ki ga je sprejela sedanja vlada, bi bilo treba povečati rast domače proizvodnje, saj bi le tako lahko slovensko gospodarstvo v desetih letih doseglo zahodne države. Opozorili so na problem brezposelnih, med katerimi bi država morala podpreti vse, ki so zares brezposelni, ne pa tudi tistih, ki so uradno brezposelni, neuradno pa delajo »na črno«. Država mora nenehno skrbeti za uresničevanju lokalne samouprave in priskotiti na pomoč občinam, ki same ne znorejo v celoti uresni-

čevati želji in potreb občanov.

Slovenska ljudska stranka se naprej zeli svoj program uresničevati v vladnem krogu strank slovenske mladosti. Se naprej bo nepopustljivo in z vsemi zakonitimi sredstvi opozarjala na korupcijo, tatvine in druge oblike prisvajanja nekdanje družbene lastnine. Spregovorila bo tudi, kadar bodo obstajali dokazi, da posameznik ali skupina deluje nezakonito in si prisvaja tuje premoženje. Kot ljudska stranka bo skušala pomagati vsem, ki so - ne po svoji krivdi - zasli v socialne in druge stiske. Kot je povedal Janez Podobnik, stranka temelji na solidarnosti in občutljivosti za stiske sočloveka.

Dragica Heric

KSU za popravilo krivic in boljše sodstvo

LJUBLJANA (STA) - Nova politična stranka Krščansko-socialna unija (KSU) je v izjavi za javnost poudarila, da v Sloveniji na sodno obravnavo čaka več kot tisoč odškodninskih in drugih civilnih zadev, kar priča o slabem delovanju sodne oblasti. V stranki so obsodili pisanje grafitov in zavlačenje pri parlamentarnem sprejemanju zakona o popravilu krivic.

Na zadnji seji izvršilnega odbora stranke so ugotovili, da postopek pri pritožbah traja povprečno osem mesecev, trajanje posameznega sodnega postopka pa v povprečju znaša štiri ali pet let. V KSU menijo, da tudi položaj na vrhovnem in ustavnem sodišču ni nič boljši, saj tam že več kot tri leta čaka na odločitev

ustavni spor, ki ga je sprožila Zveza borcev zaradi posebnega zdravstvenega varstva borcev NOB. V stranki so tudi opozorili, da bodo zato ljudje vzeli pravico v svoje roke. Obsodili so tudi pisanje grafitov po stavbah, kar je prekršek zoper javni red in mir. Po mnenju KSU bi morali policisti bolj redno opravljati svoje nočne obhode po mestu, grafitne pa so označili kot primitivno izražanje in javno uporabljanje spolnega izrazoslovja.

V KSU so tudi poudarili, da je predlog zakona o popravilu krivic že dve leti v parlamentarnem postopku, torej je očitno, da pri strankah vladne koalicije ni prave politične volje za njegov sprejem. Zato je KSU dala zakonsko pobudo vsem parlamentarnim strankam, naj se v okviru dopolnitve pokojninskega zakona iz leta 1992 po hitrem postopku sprejme tisti njegov del, ki zadeva priznanje pokojninskih let nekdanjim političnim zapornikom. Po podatkih združenja zrtv komunističnega nasilja danes živi se približno dva tisoč nekdanjih političnih zapornikov, njihova povprečna starost pa je 72 let. V KSU menijo, da je hitro ukrepanje se bolj upravičeno zaradi tega, ker se pokojninski zakon priznava zapornikom, ki so na prestajanje kazni zaradi klasičnega kriminala, da se njihova zaporniška leta štejejo v pokojninsko dobo, to pa je treba izenaciti z določili za nekdanje politične zapornike. Takšna dopolnitev zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju bi po mnenju stranke pomenila tudi napredek na poti k narodni spravi.

UNIVERZA V MARIBORU

Mednarodna akreditacija programov menedžmenta

Nekateri dodiplomski programi nad evropskimi

MARIBOR - Prorektor za mednarodno sodelovanje na Univerzi v Mariboru prof. dr. Andrej Umek je na včerajšnji tiskovni konferenci dejal, da celotno mednarodno delovanje na Univerzi v Mariboru temelji na menjavi studentov in profesorjev z drugimi evropskimi univerzami, v sodelovanju na pedagoškem, raziskovalnem in organizacijskem področju ter v ugotavljanju in dokazovanju kakovosti študijskih programov.

Slednje je eno od ključnih področij, kjer mora vsaka evropska univerza pridobiti vstopnico za evropski prostor, za kar obstaja več načinov in možnosti. Univerza v Mariboru to vstopnico ima, predvsem po zaslugi dr. Dusan Radonjica, profesorja in vodje študijskega programa menedžmenta na EPF Maribor, ki je bil junija na konferenci IFBE (mednarodno združenje za izobraževanje menedžmenta) na Floridi izvoljen v sestclanski svet komisionarjev s triletnim mandatom. To je veliko priznanje ne le zanj, ampak tudi za Univerzo v Mariboru, saj so nekateri njeni dodiplomski študij-

ski programi po kakovosti nad evropskim povprečjem.

Na konferenci IFBE so sprejeli pomembne sklepe, ki pomenijo prelomnico v prihodnjem izobraževanju menedžmenta v svetu. Pomembni so zlasti trije dokumenti, ki so osnova za akreditacijo menedžerskih študijskih programov. Gre za standarde, za študijo fakultete, ki jo mora opraviti o tem, in proces akreditacije. Druga pomembna odločitev je bil sklep o ustanovitvi petih svetovnih centrov za akreditacijo, in sicer poleg ameriškega, ki deluje že sedmo leto, se za Evropo, Pacifik, Rim, Srednjo in Južno

Ameriko, Azijo in Afriko. Sestclanski svet podeljuje akreditacije povsem samostojno za posamezne študijske programe, ne za fakultete, ki bodo te programe izvajale.

Akreditacija menedžerskih programov v svetu pomeni začetek obdobja, ki bo iz leta v leto jasneje opredeljevalo kakovost študijskih programov, metod študija, povezanosti s tujimi univerzami itd.

Pri tem velja omeniti, da je IFBE edina univerzitetna akademska institucija z univerzitetnimi programi z že uveljavljenimi standardi. Zaradi tega so neresnične vse informacije katerekoli institucije v Sloveniji o tem, da izvaja svetovno priznan program. Akreditacija študijskih programov pomeni, da se bo kakovost menedžerskega izobraževanja že v bližnji prihodnosti povečala.

Martina Pavsic

GLASBA / 5. OKARINA ETNO FESTIVAL SLOVENIJA

Demokratizacija glasbene ponudbe

LJUBLJANA - Se pred nekaj desetletji se je zdelo, da bo sodobna popularna glasba na svojem neustavljivem pohodu poteptala lokalne glasbene tradicije. V sodobnem življenju ni bilo več videti prostora za stare godce, ki so počasi umirali, mlajših pa stara godba ni kaj prida zanimala. Le v redkih odmaknjenih delih Evrope je stara godba ostala vpeti v avtentičen (plesni) kontekst, večinoma pa se je morala umikati pred bolj ali manj spretnim mešanjem lokalnih tradicij, mestnih kupletov in afroameriške popularne glasbe. Kazalo je, da ljudski(m) glasbi(am) bije zadnja ura. Brzkone bi ji tudi v resnici odbila, če bi bila popularna glasba zares takšen buldozer, kot se je zdelo.

V zadnjih dveh ali treh desetletjih se je podoba občutno spremenila. Čeprav - kvantitativno gledano - večina popularnoglasbene produkcije se vedno nastaja v anglosaksonskih velemedstvih in čeprav so se s povsod navzoco satelitske televizije in dostopnostjo cenejših sredstev za reprodukcijo zvoka se povečale možnosti »kulturnega imperIALIZMA«, ni mogoče govoriti

o dokončnem izginjanju lokalnih tradicij. Res je sicer, da prihaja do spreminjanja lokalnih glasbenih tradicij in da je le malokje ohranjena glasbena dediščina v prvinski obliki (kot na primer v Režiji ali Transilvaniji), toda to, kar poznamo kot »etno pop«, »ethno revival« ali »world music«, je proces, ki ga je vendarle neposredno sprožila sodobna množična glasbena indu-

strija. Mlajše poslušalstvo dandanes zlahka »preklopi« od poslušanja hrupnega rocka k uživanju v tradicionalnem godčevstvu iz kateregakoli kotička sveta ali od elitne glasbene umetnosti k jazzu, improvizirani ali meditativni glasbi. Prav dostopnost glasbe v množičnih medijih je radikalno »demokratizirala« glasbeno ponudbo.

Zato ni naključje, da se je v zadnjih letih pojavilo veliko praviloma dobro obiskanih festivalov, deloma ali v celoti namenjenih novim predelavam tradicionalne oziroma ljudske glasbe. Poleg Druge godbe, ki skrbi za živo seznanjanje z v prvi vrsti - zunajevropskimi (predelanimi) glasbenimi tradicijami, premoremo v Sloveniji tudi Okarina etno festival, kjer se sreču-

jemo z evropsko dediščino ljudske glasbe. Oba festivala sta postala za svoje ponudbi pa se izvrstno dopolnjujeta. Programsko vodstvo festivala Okarina se trudi izbrati najboljše skupine, katerih glasba temelji na lokalnih evropskih tradicijah, zato smo na vseh dosedanjih festivalih spremljali odlično godbo in se seznanjali z glasbenimi tradicijami, ki jih se nismo poznali.

Bistvo letošnjega festivala je nedvomno v tem, da je v Sloveniji mogoče organizirati izjemno uspešen in odmeven festival zunaj dveh največjih mest in da se zanj potegujejo predvsem kraji, ki skušajo s tovrstnimi prireditvami oplemeniti turistični utrip. V Murski Soboti, Crni, Dravo-

gradu, Slovenj Gradcu, Metliki, Bovcu in na Bledu je od 8. do 14. avgusta nastopilo šest skupin in dve pevki. Prvič smo lahko spoznali del tovrstne tradicije Iberskega polotoka in Skandinavijske, medtem ko smo se se enkrat prepirali o odličnosti madžarskih »preporodnih« godcev.

Bistveno za revitalizirano oziroma preporodno ljudsko godbo - ki jo praviloma negujejo klasično izobraženi glasbeniki iz mest - je, da avtentično zazivi v novem kontekstu. To pomeni, da v ospredju ni preprosta reprodukcija (ali rekonstrukcija) stare, praviloma že »mrtve« glasbene dediščine, ampak je lokalna (redkeje nacionalna) glasbena dediščina sama temelj, na katerem je mogoče ustvarjati nekaj novega, nekaj, v čemer je mo-

Član španske skupine La Musgaña Enrique Almen-dros (Foto: T.V.)

goče uživati kot v glasbi tega, današnjega trenutka. S takšnim pristopom so navdušili izvrstni mladi glasbeniki iz Finske Folkarit ki so na gosli, mandolino, kitari in bas igrali kot na električne instrumente, pevec pa je bolj spominjal na rock peva kot izvajalca »etnične« glasbe. Dinamični trio iz Spanije La Musgaña je spretno združeval avtentično kastilsko ljudsko glasbo z zvokom električnega basa, posebej pa je navduševal godec (tamborilero), ki z eno roko igra na piščalko (gaita charra), z drugo pa tolce na boben (tamboril). Sinkopirani ritmi in občasni neparni (tudi petdelni) metrum so se dodatno oplemenitili zlitje tradicije in sodobnosti pri La Musgaña.

Druge zasedbe so bile bolj zveste staremu zvoku:

portugalska Realejo z rekonstruirano lajno, ki je bila sicer pozabljena že več kot sto let, navdušujoči madžarski zasedbi Vujicsics, ki - rutinirano in temperamentno - izvaja tamburasko glasbo hrvaske in srbske manjšine na Madžarskem, in Ökrös Ensemble z izjemno pevko Marto Sebestyen. Klasična goslaska panonska »banda« je navdušila z značilnim madžarskim plesnim repertoarjem, posebej z glasbo, ki se je še v drugi polovici tega stoletja ohranila v etnično mešanem prostoru Transilvanije. S starinskim glasbom nyckelharpa so navdušili simpatično »tradicionalni« in zabavljasko dinamični godci iz zasedbe Väsen z več kot obetavno mladopevko Kersti Stabi.

Rajko Mursic

NA K RATKO

Cigani na Festivalu Ljubljana

LJUBLJANA - V sredo zvečer so Krizanke napolnili temperamentni zvoki svetovno znanega mojstra ciganske glasbe, violinista Sandorja Dekija Lakatosa in njegovega petclanskega ansambla iz Budimpeste. Lakatos izhaja iz družine z zelo dolgo tradicijo ciganske glasbe, s svojim ansamblom pa nastopa v najuglednejših budimpeštanskih lokalih. Njegovi skupini so prisluzili sloviti politiki in glasbeniki, kot so Menuhin, Mehta, Abbado, Stern... Po gostovanju na Bledu je v okviru letošnjega Festivala Ljubljana nastopil tudi v Ljubljani. Koncert Lakatosovega ansambla, ki ga je dek iz preddverja Krizank pregnal v pokrito poletno gledališče - tako so morali številni zadovoljni obiskovalci kljub temperamentni glasbi mirno sedeti na stoli - je obsegal tako cigansko glasbo kot priredbe iz zakladnice klasične in drugih znanih melodij. Lakatosev ansambel odlikujeta uigranost in duhovitost, violinista pa izredno obvladovanje instrumenta, iz katerega je sposoben izvesti številne presenetljive zvoke, kakršnih na klasičnih violinističnih recitalih ni mogoče slišati. (V. U.)

Sanjski grad Neuschwanstein obiskuje množice turistov

SCHWANGAU (STA/dpa) - Čudoviti grad Neuschwanstein, sanjsko bivališče zadnjega bavarskega kralja Ludvika II., privlači trume turistov z vsega sveta, ki so pripravljeni za ogled gradu dolge ure stati v vrstah. Pravilni grad z razgledom na gore stoji na nadmorski višini tisoč metrov. Prvotno je bil zamisljen kot precej običajen grad, zdaj pa ga vsako leto obišče 1,3 milijona ljudi. Stiriindvajsetletni Ludvik II. si je zamislil »viteško rezidenco v gotskem slogu«, načrtovanje pa je zaupal dvornemu arhitektu Riedlu in Münchenskemu slikarju Christianu Janku. Temeljni kamen za Neuschwanstein so položili 5. septembra leta 1869. Grad naj bi po prvotnih načrtih sestavljalo pet stavb, vendar so v sedemnajstih letih gradnje dokončali le tri. Kralj je nenehoma spreminjal podrobnosti, saj ga je gnala želja, da bi prekosil svojega vzornika, francoskega Sončnega kralja Ludvika XIV. Junija leta 1886 je vladar kralja razglasila za nepristevnega, 41-letni Ludvik pa je naslednji dan z dvornim zdravnikom utonil v jezeru Starnberg. Okoliščine njegove smrti se danes niso pojasnjene. Japonci, Američani in Italijani so najbolj zvesti občudovalci gradu, ki ga je v svoji risanki Sneguljčica za vedno ovekovečil Walt Disney. Občudovanje pa ne pozna meja: neki bogati Američan je grad celo želel kupiti, češ da je »dober posnetek Disneylanda«. Ponudba je bila seveda zavrnjena in Neuschwanstein ostaja trdno v rokah bavarske vlade.

Avdicija v Drami SNG Maribor

MARIBOR - Drama SNG Maribor razpisuje avdicijo za mlade igralce in igralce, ki bi želeli sodelovati v njeni gledališki produkciji v sezoni 1995/96. Pisne prijave z osnovnimi biografskimi podatki, izobrazbo, naslovom in fotografijo pošljite do 28. avgusta na naslov: Drama SNG Maribor (za avdicijo), Slovenska 27, 62000 Maribor, Slovenija. Izbrani kandidati in kandidatke bodo do 15. septembra leta 1995 pisno obvesčeni o pogojih in načinah izbora in bodo povabljeni na pogovor in avdicijo v Dramo SNG Maribor. PR

Švedska glasbena skupina Väsen s pevko Kersti Stabi (Foto: T. V.)

DVANAJST LIKOVNIH MUZEJEV

Galleria degli Uffizi

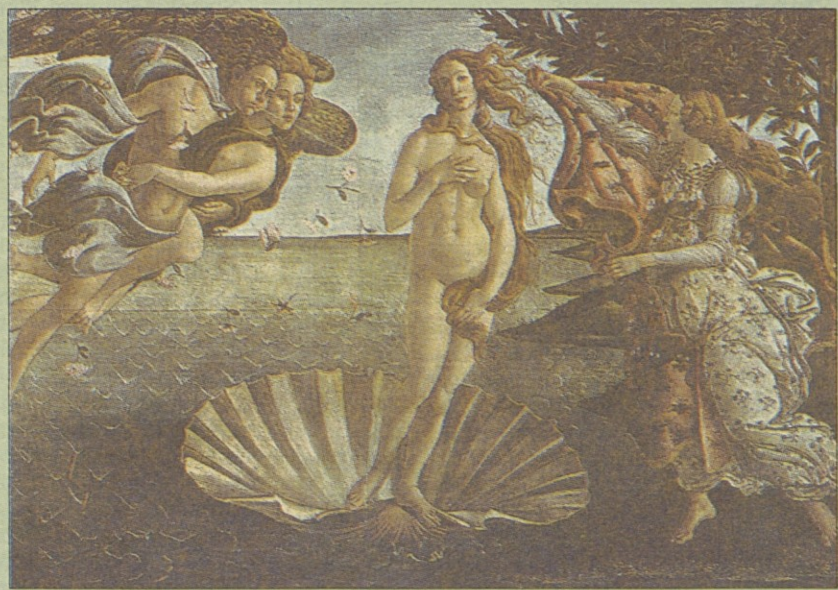
Naslov: Piazzale degli Uffizi, Firenze; telefon: 0039/55/23 885; urnik: od torka do sobote med 9. in 19. uro, nedelja med 9. i 13. uro.

Nastanek enega najpomembnejših italijanskih likovnih muzejev, ki vsebuje vrsto temeljnih del, sega v leto 1584, ko je Francesco I. de Medici prenesel del bogate medicijske zbirke v znamenito manieristično Vasarijevo palaco Uffizi. Družini Medici in Lorena sta zbirko še dopolnjevali in bogatili. Poleg tujih mojstrov (Weyden, Hugo van der Goes, Memling, Rubens, Rembrandt) so v zbirki odlično zastopani italijanski avtorji: Duccio, Giotto, Simone Martini, Gentile da Fabriano, Masaccio, Uccello, Piero della Francesca, Botticelli, Leonardo,

Michelangelo, Rafael, Tizian, Veronese, manieristi, Caravaggio...

Kot so nam sporočili, so se zaradi posledic bombnega atentata 27. maja leta 1993 tudi v letos - z izjemo kabineta risb in grafik - odpovedali programu občnih razstav, ki je bil v preteklosti bogat. Po ek-sploziji je na ogled 85 odstotkov zbirke, ki jo hranijo v 45 sobah.

Venerino rojstvo (na sliki, okoli 1483-84) zgodnjerenesančnega italijanskega slikarja Sandra Botticellija (okoli 1445-1510) je v družbi enako slovite Pomladi in morda Minerve s kentavrom tvorila celoto, ki je s svojo zapleteno humanistično vsebino sprva služila kot pedagoški pripomoček za vzgojo nekega mlajšega Medicejca v nekdani rezidenci v Villi del Castello. V Uffizi je presla leta 1815. (V. U.)

Najbolje prodajana otroška in mladinska literatura v izbranih slovenskih knjigarnah (v preteklem mesecu)

Prejšnji mesec je bilo na trgu mladinske in otroške literature se vedno veliko povpraševanje po knjigi Dese Muck z naslovom Blazno resno popolni, v kateri avtorica lahko govorijo o tem, kako si lahko mladi pomagajo pri premagovanju pubertetnih težav. Dobro so prodajali tudi vedno zanimivo otroško knjigo Macek Muri, avtorja Kajetana Kovica, in humoristično knjigo Garyja Larsona z naslovom The Prehistory of the Farside. Knjiga je zbirka ilustriranih smesnic v obliki stripa. Zanimivo branje predstavlja nova izdaja knjige Frana Erjavca Domače in tuje živali v podobah. Avtor v njej opisuje domače in gozdne živali ter različne ptice. Besedila so opremljena z razkošnimi risbami znanih ilustratorjev iz prejšnjega stoletja.

Knjigarna Libris, d.o.o., Prešernov trg 9, Koper

1. Kajetan Kovic: Macek Muri, Mladinska knjiga, 1995
2. Svetlana Makarovic: Macja preja, Založba Mladika, 1992
3. Roald Dahl: Odvratne rime, Mladinska knjiga, 1995
4. Susanna Tamaro: Srce iz speha, Založba Mladika, 1995
5. Tereza Zerdin, Jelka Reichman: Zbija sola, Mladinska knjiga, 1995

Knjigarna Kazina, Kongresni trg 1, Ljubljana

1. Gary Larson: The Prehistory of the Farside, Andrews and Mcmeel, 1994
2. John Peters: Tornado klice, Založba Defensor, d.o.o., 1995
3. Luisa Alcott: Male zenske, Založba Karantanija, 1994
4. Astrid Lindgren: Pika nogavica, Rotis, 1991
5. Goscinny: Asterix, Didakta, 1993

DZS, Subiceva 1, Ljubljana

1. Desa Muck: Blazno resno popolni, Mladinska knjiga, 1995
2. Kenneth Grahame: Veter v vrhah, Znanstveno in publicistično središče, 1995
3. Miriam Drev: Sviga gre luzat, DZS, 1995
4. Fran Erjavec: Domače in tuje živali v podobah, Mladinska knjiga, 1995
5. Slavica Remskar: Dezelna crk, Mladinska knjiga, 1994

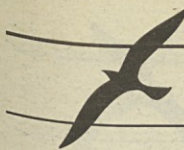
Knjigarna Konzorcij, Slovenska 29, Ljubljana

1. Lorna Hill: Drzna zamenjava, Mladinska knjiga, 1995
2. Lorna Hill: Španski ples, Mladinska knjiga, 1995
3. Susanna Tamaro: Srce iz speha, Mladinska knjiga, 1995
4. Desa Muck: Blazno resno popolni, Mladinska knjiga, 1995
5. Vitan Mal: Sreca na vrhovi, Mladinska knjiga, 1995

Knjigarna založbe Obzorja, Gosposka 24, Maribor

1. Janez Bitenc: Mucini klobucki, Založba Obzorja, 1995
2. Janez Bitenc: Spominčica, Založba Obzorja, 1995
3. Kajetan Kovic: Macek Muri, Mladinska knjiga, 1995
4. Zlata Vokac: Prvo potovanje macka Cunje, Aristej, 1995
5. Svetlana Makarovic: Potepuh in nočna lucka, Mladinska knjiga, 1995

Priprava: Aleksandra Zorko

PAKISTAN / ŠE NEPOTRJE VESTI O PLAZU V HIMALAJI

V nesreči na gori K2 umrlo 5 plezalcev zahodne odprave

Med pogrešanimi tudi znana škotska plezalka Alison Hargreaves

LONDON - Pakistanska vojska je angleskim oblastem sporočila, da je na gori K2 prišlo do nesreče, v kateri je umrla skupina angleskih plezalcev. Na višini 8.000 metrov se je utrgal snežni plaz, ki je zasul pet plezalcev, med katerimi tudi škotsko alpinistko Alison Hargreaves, prvo žensko, ki je dosegla vrh Everesta sama in brez kisika.

Alison Hargreaves je stara 33 let in je pred nedavnim preplezala vrh Everesta, od koder je svojima otrokoma poslala sporočilo: »Sem na strehi sveta in vaju ljubim.« Družina sedaj čaka na točnejše podatke, saj so dosedanja poročila skopa in nejasna. Medtem ko angleško veleposlanstvo v Islamabadu se ne potrjuje smrti petih plezalcev, s pakistanskega ministrstva

za turizem trdijo, da je v nesreči gotovo umrlo pet oseb.

Zmeda je torej največja. Problem je predvsem prepričati pakistansko vojsko, naj se s helikopterji poda na kraj nesreče in ugotovi, kaj se je zgodilo. Že leta 1986 je prišlo na gori K2 do strašne nevihte, v kateri so mislili, da je umrlo osem oseb, pozneje pa se je izkazalo, da sta dve vendar preživeli. V domovini sedaj upajo, da bi se novozelandski plezalec Peter Hillary, ki je kakal na tovarise odprave nekoliko nize, cimperj vrnil in nekoliko bolj zanesljivo poročal o nesreči, predvsem pa upajo, da je Alison Hargreaves uspelo preživeti.

Na sliki: arhivski posnetek Hargreavesove z družino.

NOVICE

Na romanju so našli smrt

TEHERAN - V Iranu je prišlo do dveh smrtnih prometnih nesreč. Prva se je pripetila na cesti med Teheranom in Korasanom, kjer je avtobus z verniki, ki so potovali na romanje v Masad, čelno trčil v tovornjak. V nesreči je umrlo 22 vernikov ter soferja obeh vozil. Do podobnega trčenja je prišlo tudi na cesti, ki od Masada vodi k Kaspijskemu morju. Umrlo je 18 romarjev.

Blaznež pahnil žensko pod vlak

PARIZ - Ko je kakala na vlak na postaji pariskega metra, jo je neznanec nenadoma pahnil na travnice. Nesrečni 50-letni žrtvi bodo morali odrezati nogo. Policija je aretirala storilca, 31-letnega klošarja s hudimi duševnimi motnjami. Policistom je razložil: »Mislim sem, da je moja svakinja.« Kaze, da se je malo poprej hudo sporekel s svakinjo.

Z 18. nadstropja padel na dekle

BANGKOK - Vsak ima svojo usodo. Usoda 19-letne danske turistke Migerzen Molganson, ki se je na počitnicah nič hudega sluteč sončila na robu bazena bangkoskega hotela, je bila umreti pod težo telesega moskega, ki je strmoglavil z 18. nadstropja stavbe ob bazenu. Moski, ki je tudi umrl, je bil star 47 let. Ime mu je bilo Yongyudh Saebei in je bil tajski narodnosti. Policija se ni ugotovila, ali je padel ali pa napravil samomor.

Holandsko pestijo tatovi koles

AMSTERDAM - V bogati in napredni Holandski so tatovi specializirani v kraji koles. Vsako leto jih ukradejo skoraj milijon, tako da je pravosodno ministrstvo sklenilo poseči in naročila skupini strokovnjakov, naj preučijo najbolj običajne tehnike tatov. Kmalu bodo uvedli potrebne protiukrepe.

FILM / OBUPANI ZVEZDNICI

Hollywoodske sirote

Michael Ovitz, dosednji agent zvezdnikov, prestopil k »nasprotniku«

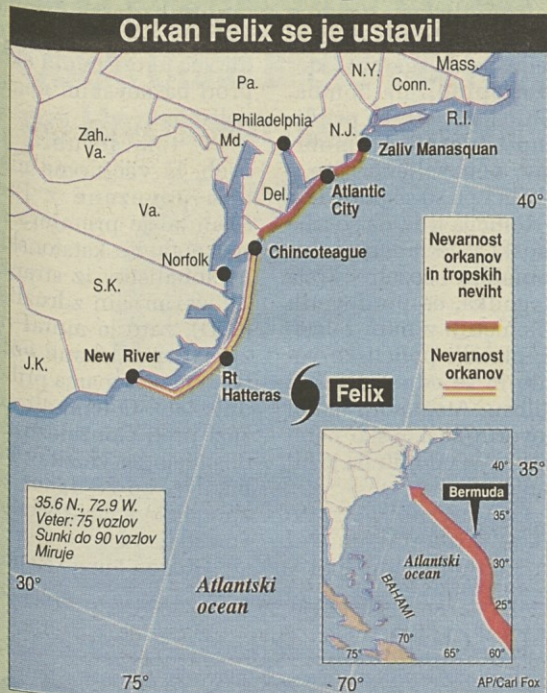
LOS ANGELES - Kaj imajo skupnega Kevin Costner, Barbra Streisand, Tom Hanks, Robert Redford, Warren Beatty, Brad Pitt, Sylvester Stallone, Demi Moore, Tom Cruise, Jack Nicholson, Steven Spielberg, Michael Douglas, Whoopi Goldberg, Oliver Stone, Robert de Niro, Keanu Reeves in Hugh Grant? Vsi so ostali brez angela varuha, Michaela Ovitz (na sliki), človeka, ki je skrbel za njihove interese v hollywoodski zlati norišnici.

Zvezdniki si se niso opomogli od vesti, ki jih je presenetila ta teden, da je Ovitz zapustil vodstvo ene največjih hollywoodskih agencij in zasedel pomembno mesto v novonastalem velikanu Disney-ABC. Za mnoge izmed najuspešnejših igralcev in režiserjev je bil Michael Ovitz dolga leta spreten poslovnež in agent, ki je vselej preliscil »studiose« in igralcem priskrbel milijonske vloge. S svojimi tridesetletnimi izkušnjami je nezmotljivo načrtoval in vodil filmske kariere hollywoodskih zvezd in bil poleg tega njihov prijatelj in zaupnik, tako da je njihova zmeda sedaj domala otipljiva.

Doslej si nihče izmed njih ni upal izjaviti nič več kot: »Zelim mu veliko sreče pri Disneyju.« Založna resnica pa je ta, da se vsi boje, ker je Ovitz prestopil tako rekoč k sovražniku. Kot generalni direktor tako neradodarne družbe kot je Disney, bo njegova naloga odslej paziti, da ostanejo stroški družbe primerno nizki. Če bo torej Ovitz še dalje učinkovit kot doslej, bodo igralci kot Sylvester Stallone in Michael Douglas lahko samo sanjali dosežanjih 20 milijonov dolarjev za vsako filmsko vlogo.

ZDA / OGROŽENE DRŽAVE V NAJVEČJI NEGOTOVOSTI

Orkan je še pred obalo

MIAMI - Ameriški center za orkane je sporočil, da se je orkan Felix včeraj ustavil na morju. Njegova moč je nekoliko upadla, istocasno pa se je usmeril proti zahodu, tako da bi se s kanckom sreče lahko razdivjal na morju. Kljub temu je Severna Karolina se dalje v nevarnosti, saj so prve tropske nevihte z močnim vetrom in dežjem že dosegle njeno obalo. (Tropske nevihte se spremenijo v orkan, ko veter preseže hitrost 120 kilometrov na uro.)

Včeraj je orkan skoraj šest ur divjal na istem mestu, 233 km od rta Hatteras, zaradi česar meteorologi ne morejo napovedati, ali bo Felix ostal na oceanu ali bo privihral na kopno. Na

stotisoce prebivalcev Severne Karoline čaka, kaj jih bo doletelo. Po izkušnji vedo, da so orkani nepredvidljivi. Že leta 1984 je orkan Diana divjal tri dni na morju, preden je z uničujočo silo dosegel obalo. Tropske nevihte, ki so že dosegle obalo, niso posebno nevarne; veter do 120 kilometrov na uro ne povzroča večje škode, Felix pa je tako razsežen, da bo prinesel več ur viharov in orjaskih valov, tudi ce samo oplazi obalo.

Zaradi Felixove rahle spremembe smeri je sedaj v nevarnosti poleg Severne Karoline in Virginije tudi zvezna država New Jersey, čeprav bi se v naslednjih urah situacija lahko spremenila.

IZKORIŠČANJE DELOVNE SILE

Sodobne sužnje

KUVAJT - Kot mravlje delajo že pred zoro: pripravljajo zajtrk, nato skrbijo za otroke, pospravljajo in čistijo sobe, pripravljajo kosila, večerje..., ob zatonu po 16 urah dela se lahko končno zgrudijo v svoje postelje, a med spanjem jih tlaci mora zaradi zalitev, batin in nasilja, ki so ga bile deležne med svojim delovnim dnem.

To je sodobno suženstvo za tisoče Azijci, ki so prišli v zalivske države, da bi se resile revčine in vojn. V glavnem prihajajo vse zalivske hišne pomočnice s Filipinov, iz Bangladeša, Indije in Sri Lanke. Kar en milijon teh delavk pa ni v Savdski Arabiji, Kuvajtu, Omanu in Katarju naslo tiste sreče, ki so se je nadejale, ko so sle od doma s trebuhom za kruhom.

Obtožbe o splošnem nasilju nad temi delavkami prihajajo iz zanesljivih ust diplomatov, akreditiranih v zalivskih državah, ki ugotavljajo, da postaja delo hišnih pomočnic iz dneva v dan nevarnejše.

V zadnjih treh mesecih so v Kuvajtu zaradi pretepanja življenje izgubile tri ženske (dve iz Sri Lanke in ena s Filipinov), v Združenih arabskih Emiratih pa je

bila neka Filipinka obsojena na sedem let zapore, ker je z nožem v samoobrambi pred posilstvom zabodla svojega delodajalca.

Po mnenju izvedencev so vzroki nerazumevanja, ki povzročajo nasilje, v različnih kulturah, segah in navadah. »Prisotnost priseljencev raznih narodnosti je povzročila spopad kultur. Zalivske družine najemajo azijske pestunje in nato se pritožujejo, da njihovi otroci govorijo bengalscino, urdu, singalscino ali tamilscino,« pravi britanski komentator Roger Hardy.

Ob tem pa je treba poudariti, da je vsega tega skrivna tudi sibičnost veleposlanstev azijskih držav, ki si ne upajo zahtevati spoštovanje najosnovnejših človeških pravic za svoje v zalivskih državah zaposlene ljudi.

Zalivske države se seveda branijo pred temi obtožbami in trdijo, da tako ne ravnaajo njihovi arabski državljani, temveč Zahodnjaki in azijski delodajalci. Priznavajo pa, da te ženske nimajo nobenih sindikalnih pravic, ker so se nezakonito priselile.

Sladoled

V kletko so ji dali nekaj kock ledu, ki si jih ta opica ogleduje

Mladenič je zgrmel po slapu

SAN FRANCISCO - V kalifornijskem naravnem parku Yosemite, ki ga vsako leto obišče 4 milijone turistov in se nahaja 240 kilometrov jugovzhodno od San Franciscu, je prišlo do nesreče, v kateri je izgubil življenje 27-letni francoski turist. Mladenič je plaval v globoki reki Merced, ko ga je nenadoma zajel močan tok. Tovaris, ki se je nahajal na bregu, mu ni mogel pomagati; nesrečnika je v hipu odneslo k 180 metrov visokemu slapu Nevada Falls. Tovaris je takoj obvestil reševalno službo parka, ki je z sporočila, da ni nobenega upanja, da bi fant preživel padcu, čeprav njegovega trupla zaenkrat še niso našli.

NOVICE

VS ZN delno odpravil prepoved uvoza orožja za Ruando

NEW YORK (dpa) - Varnostni svet Združenih narodov je v sredo ponoči zvečer delno odpravil prepoved uvoza orožja za Ruando. VS je ta ukrep uvedel maja lani, in sicer po pokolu civilnega prebivalstva, ki ga je zakrivila hutujska vojska. Delna odprava prepovedi bo veljala do 1. septembra prihodnje leto. Če se bodo razmere v državi do takrat povsem umirile in če VS ne bo sklenil drugače, se utegne zgoditi, da bo prišlo do popolne odprave prepovedi, piše v resoluciji st. 1011, ki jo je sprejel VS. Nova ruandska vlada večinskega plemena Tutsi je že dolgo zahtevala odpravo prepovedi, saj njena vojska nujno potrebuje orožje za učinkovitejšo obrambo pred skupinami hutujskih skrajnežev, ki iz Zaira vdirajo na ozemlje Ruande in pobijajo civilno prebivalstvo.

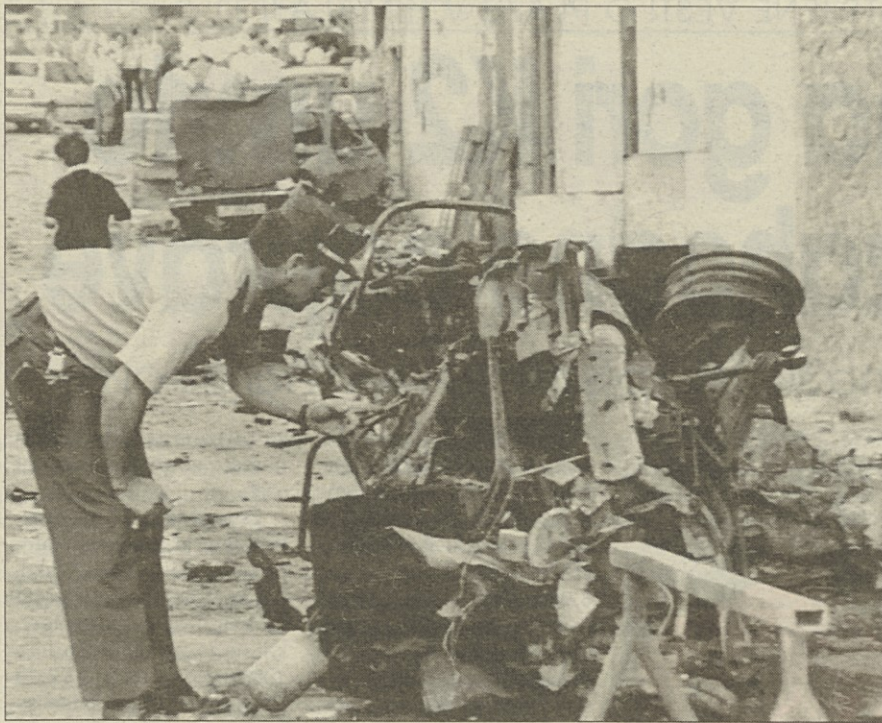
Kolumbijski predsednik razglasil izredne razmere

BOGOTA (dpa) - Predsednik Kolumbije Ernesto Samper je včeraj v vsej državi razglasil izredne razmere. S tem ukrepom skuša predsednik zavezati val nasilja levicarskih skrajnežev in mafije, ki je prejšnji teden zajel Kolumbijo. Samper je ta ukrep napovedal kmalu po podpisu nacionalnega sporazuma o boju proti nasilju med vlado, cerkijo in nekaterimi opozicijskimi strankami. Sporazum predvideva spremembe nekaterih zakonov in ustave. Samperjeva vlada bo tako skušala uzakoniti dosmrtno zaporne kazni za najbolj krute zločine, kot so posilstva, umori in ugrabitve mladoletnikov ter teroristične akcije, ter oblikovati elitne vojaške enote za boj proti gverili. Izredne razmere predsedniku in vladi dovoljujejo sprejetje zakonov brez soglasja parlamenta.

Hudi spopadi na jugu Čečenije

MOSKVA (dpa, telefoto: AP) - Jurno Cecenijo so včeraj zajeli srditi boji med rusko vojsko in čecenskimi uporniki. O silovitih spopadih pri kraju Acoj Martan, ki leži stiriideset kilometrov južno od čecenskega glavnega mesta Grozni, sta poročali obe strani. Čecenska stran sporoča, da je ruska vojska pri tem uporabila letalske sile. Na območje spopadov je že odpotovala posebna rusko-čecenska komisija, ki bo skušala doseči ustavitve spopadov in spoštovanje vojaškega sporazuma. Ruska stran je včeraj poročala, da nadalje več čecenskih upornikov predaja orožje. Nasilju naj bi se tako odpovedali uporniki iz krajev Sali, Gudermes in se petih vasi. Čeprav vojaški sporazum predvideva sočasno predajo orožja Čecenov in umik ruskih sil, Čecenije ni zapustil se noben ruski vojak.

Eksplodirala avtobomba v Arnedu je povzročila veliko gmočno škodo (Telefoto: AP)

STO LET BASKOVSKKE NACIONALNE STRANKE

Sanje o bogati katoliški državi

Do neodvisne Baskije, ki bi obsegala tudi del Francije, brez Ete

BILBAO - V senci Etinih terorističnih napadov Baskovska nacionalna stranka (PNV), ena najstarejših španskih političnih organizacij, praznuje stoletnico delovanja. Prizadeva si pomladiti svoje vrste in posodobiti program, hkrati pa se bolj kot doslej zavzema za neodvisnost Baskije.

»Euzkadi (Baskija) je naša domovina ... baskovski narod ne bo nikdar priznal tuje nadvlade,« je po podpisu dokumenta, v katerem je poudarjena »zvestoba baskovski stvari«, odločno izjavil predsednik baskovske stranke Xabier Arzalluz. Takšno »nacionalno obljubo« so podpisali vsi voditelji stranke, ki je v Baskiji na oblasti od leta 1980; svoje delovanje bo predstavila med slovesnostmi ob stoletnici delovanja. Čeprav so besede predsednika stranke nekoliko bolj umirjene kot včasih, je poudaril, da bi morale postati neodvisno celotno ozemlje, ki so ga v preteklosti naseljevali Baski: Alava, Guipuzcoa, Biscaya, pa tudi španska Navarra in dve nekdanji francoski »deželi« - Labourd in Soule.

Baskovska nacionalna stranka vztraja pri starih načelih, čeprav so v letih njene obstoja vladali tako republikanci kot diktatorji, divjala

je državljanska vojna, stranka pa je nekaj časa delovala tudi v izgnanstvu. Stranka se je seveda spremenila. Njeni ustanovitelji so v prvem strankinem programu leta 1885 zapisali, da mora Baskija ostati »katoliška« in da mora politiko podrediti veri. Scasoma je postala demokratično kršansko gibanje, podobno številnim evropskim.

Z uvedbo demokracije se je stranka okrepila; kot nacionalna stranka uradno sicer nikdar ni priznala španske ustave iz leta 1978, ki Baskiji sicer priznava številne pravice. V pokrajini je dobila 30 odstotkov vseh volilnih glasov, zato je najvplivnejša, če tudi v njenih vrstah prihaja do razdora. Skupaj s socialisti je v vladi tudi v Vitorii. Baskovska nacionalna stranka se neodvisnosti ne odpoveduje, čeprav svoj program prilagaja razmeram in nasprotuje nasilju, ki ga zagovarja Eta.

»Obsojamo razisem, nad-

vlado nekega naroda nad drugim, vse, ki želijo z nami deliti usodo našega ljudstva, bomo sprejeli kot brate,« piše v strankinem manifestu ob stoti obletnici njenega delovanja. PNV, ki se je nekoc zavzemala za ohranitev baskovskega »ljudstva«, se predstavlja kot proevropsko usmerjena stranka, ki v Evropi vidi osvoboditev dežele izpod madridske nadvlade. V času oblikovanja evropske ustave se »naša odvisnost od španskega trga zmanjšuje, postajamo gospodarsko močnejši,« je poudaril Arzalluz, ki je prepričan, da se bo Baskija po zaslugi evropske tehnologije razvila v »drugo Nizozemsko«.

Seveda se zastavlja vprašanje, ali bodo takšne napovedi, ki povezujejo tradicijo in sodobnost, pragmatizem in nacionalizem, zadostovale za uresničitev sanj. Voditelji PNV ostajajo previdni in ne navajajo datumov, kdaj se bodo obljube uresničile; zavedajo se tudi, da je mlade Baske težko prepričati, saj se mnogi bolj navdušujejo nad Etinimi skrajnimi gesli.

Pascal Reynard / AFP

ŠPANIJA

Bomba za žandarje

Napad naj bi izvedla Eta

MADRID - Včeraj ob 16. uri je v mestu Arnedo na severovzhodu Španije pred poslopjem žandarmerije razneslo avtomobil, poln razstreliva. V eksploziji je bilo ranjenih stiriideset oseb. Policija domneva, da so bombo nastavili baskovski separatisti.

Tamkajšnje oblasti so izjavile, da se bo eksploziji zidovi in podporni stebri stavbe niso porušili, kar je preprečilo nastanek večje škode in verjetno tudi rešilo številna življenja. Poslopje, ki so ga zgradili pred tremi leti, je ustrezalo vsem najnovejšim tehničnim predpisom, zgrajeno je bilo iz ojačanega betona, tako da je bomba, ki je vsebovala 45 kilogramov razstreliva, unicila le del zgradbe.

Vladni predstavnik iz Arnedo pravi, da ni mogoče z gotovostjo trditi, kdo je bomba nastavil, dokler nihče uradno ne prevzame odgovornosti za napad, vendar obstaja nekaj dokazov, da je v ozadju baskovska separatistična organizacija Eta. V včerajšnjem napadu so bili poškodovani predvsem civilisti in družine žandarjev, ki živijo v naselju poleg zgradbe, kjer je eksplodirala bomba. Uničenih je bilo približno trideset avtomobilov, nenaseljene hiše v okolici pa so se porušile.

Policija trdi, da so trije moški v ukradenem avtomobilu zbežali s kraja dogodka, se po devetih kilometrih z njim zaleteli, ukradli policijsko vozilo in se odpeljali proti Bilbau. Atentatorji naj bi govorili baskovsko narečje, eden od njih pa je bil ranjen.

Osumljenci so nato ukradli tretji avtomobil in se z njim odpeljali v

neznano. Španska policija poizveduje za rumenim renaultom 5, registriranim v Barceloni.

Baskovska separatistična organizacija Eta že od leta 1968 vodi krvavo bitko za neodvisnost baskovske države. Prejšnji teden je španska policija aretirala tri gverilce, potem ko je odkrila Etin načrt za uboj kralja Juana Carlosa in zaplenila orožje v bližini kraljeve palače na Mallorci. Aprila letos pa so baskovski gverilci skusali ubiti voditelja španske desnice Joseja Marie Aznarja, ki je smrti usel le za las, potem ko ga je zascitil poltonski oklep njegovega avtomobila.

Zaradi Ete pa se je v težavah znesel tudi socialistični premier Felipe Gonzalez, ki ga obtožujejo povezave z zloglasnimi eskadroni smrti (GAL), ki so v 80-ih izvedli več terorističnih akcij proti baskovskim nacionalistom.

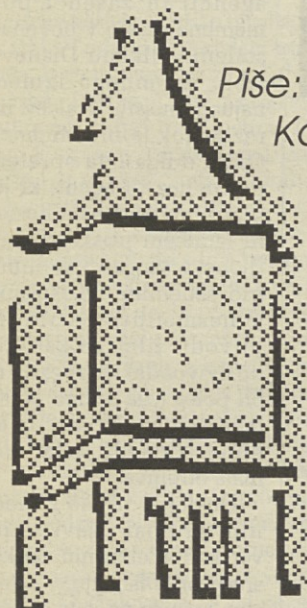
Pri tem so ubili 27 oseb, ki večinoma niso bile povezane z Eto. Skandal je premiera že stal podpore katalonskih nacionalistov iz stranke Zbliževanje in združitve (CiU), zato je moral razpisati predčasne volitve, ki bodo marca prihodnje leto. O tem, ali dokazi proti Gonzalezu dostojujejo za vložitve obtožnice, bo že danes razpravljalo špansko vrhovno sodišče.

Gideon Long / Reuter

L o n d o n s k i v s a k d a n

Nove modne zapovedi

Piše: Alja Košak

LONDON - V večini londonskih trgovin so se pospravili za poletnimi razprodajami in izložbena okna zdaj ponujajo jesensko modo. Prodajni urniki so ustaljeni, čeprav je tudi trgovcem verjetno jasno, da malokdo kupuje plašč, ko se poti se v srjaci s kratkimi rokavi.

Različne revije že nekaj časa navdušeno predstavljajo jesensko in zimsko modo, o tem pa ne bi pisala, če me kolega ne bi opozoril, da je v zadnji številki revije You tednika The Mail on Sunday članek o modi in lepoti posvečen tudi nekaterim Slovenkam. Zato ga v skladu z novinarskim vodilom »Obve-

scaj, zabavaj in poučuj« tudi posredujem. Gre za stiri strani dolg članek o modi in lepoti z naslovom Will Your Bottom Fit the Mould?

Veliki anglesko-slovenski slovar razlaga, da »bottom« v prevodu in v ljudskem jeziku pomeni zadnjico ali sedalo. Toda med razvpito afero o Krkinem plakatu smo govorili le o ritkah. Torej naj bi bil naslov tega članka v prevodu Ali bo tvoja ritka ustrezala vzorcu? In tako se spušcam na nevarno področje. Članek sporoča, da moda iz sezone v sezono premika erogene cone in to jesen od poudarjenih ramen prehaja na »trdne ritke«, zato je treba čim bolj izraziti to, kar imamo za seboj. Najbolj seksi silhueta je ozko krilo in seveda ritka, ki ga izpolnjuje. Sledi razlaga različnih oblik »ozadij« z navodili, kako jih ugotoviti in podložiti. Podjetna novinarka pa je spraševala se znane britanske mozarke oziroma »osebnosti«, kakšno zensko »ozadje« jim je najbolj všeč.

Objavili so tudi odgovor Martina Bella, ki ga v Sloveniji malokdo pozna, v Britaniji pa je znan in priljubljen, ker je bil dolga leta najuspešnejši britanski tekmovalac v smuku. Tu pa se začne bi-

stvo mojega dolgega ovinkarjenja. Martin Bell je namreč dejal: »Najboljše smučarke imajo okrogle misicaste ritke. Takšne so mi všeč: izzivalne, ne premajhne in zaokrožene.« Martin Bell nato navdušeno opisuje »ozadje« svoje zaročenke Lucy, zaključuje pa takole: »Lucy bi dal najvišjo nagrado za popolno ritko, slovenski ženski smučarski reprezentanci pa najvišjo skupinsko nagrado. Nekaj je v njihovem programu treninga, kar ima zasluge za koketne, dovršeno oblikovane zadnjice.« Včasih bi po domače rekli, gre za dobro raso, to je vse. Če pa je posebna skrivnost tudi v treningu, prepustim kolegoma, da jo odkrijejo.

In če bi prevec verjeli članku v reviji You, bi morda dobili vtis, da so mlade Britanke zasuznjene z modo, ki jim zdaj narekuje ozka krila, dvanajstcentimetrovske pete, steznike in podložene modrčke. V 80. letih smo se tega osvobajale z idejo, da sta več vredna zdrav krvni obtok in svoboda gibanja, zdaj pa naj bi čedalje bolj emancipirana ženska na modni ukaz zlezla nazaj v oklep. S tem nekaj ni v redu.

Zato sem na prometnem Oxford Streetu ta teden odprla oči in si ogledo-

vala, kako so dekleta oblečena. Malokatero dekle sem srečala v visokih petah ali s podloženim modrčkom, nobene pa v stezniku. Ker je v Londonu zelo vroče, večina deklet nosi ozka mini krila ali daljša, v pasu nabrana krila iz lahkega indijskega blaga in majice, na nogah pa udobne cevlje z nizkimi petami. V spominu mi je ostalo tudi brhko dekle v roznati globoko izrezani dolgi obleki brez rokavov iz tankega blaga. Obuta je bila v sprotno copate, cez rame pa je nosila majhen srebrn nahrbtnik, ki je ob hoji koketno poskakoval na bokih. Njena oblacila so dihala svobodo in niso razglasevala nobenega modnega kalupa, hkrati pa je predstavljala eno od modernih Britank.

In ko že pišem o modernih Britankah, se to. Minuli teden so objavili pregled o življenju današnje Britanke. Nic bistveno novega niso ugotovili in v glavnem so ponovili, da so Britanke »overworked and underpaid«, kar pomeni, da prevec delajo, v službah pa so za isto delo v povprečju se vedno manj plačane od moskih. Poleg službe opravljajo tudi vecino gospodinskega dela. Torej nic novega.

Drugi pregled pa naj bi sporočal, da so kljub vsemu bolj zadovoljne, kot so bile. Najnovejša statistika namrec kaze, da stevilo samomorov med zenskami pada, zato pa narasca med moskimi, zlasti v starostni skupini od 15. do 24. leta. Leta 1992 je v Angliji in Walesu napravilo samomor 412 moskih iz te starostne skupine. Tudi v starostni skupini od 16. do 65. leta stevilo samomorov narasca, za kar naj bi bile krive predvsem težave z delom in zaposlitvijo. Poleg tega, razlagajo ponavalci, pa so moski zdaj bolj osamljeni kot zenske. To naj bi pojasnjevalo dejstvo, da v Britaniji zadnjih deset let stevilo samohranilk narasca, s tem pa narasca tudi stevilo moskih brez žene in otroka. Zena ima tako otroka, za katerega je vredno živeti, osamljeni moski pa nicesar. In ceprav Britanke vec delajo, kot so prej, jim zaposlitev tudi z manjsim zasluzkom daje občutek svobode in samozavesti, ker niso vec odvisne od moskega. In tako naj bi ena od najbolj mrakobnih statistik napovedovala, da so moderne Britanke bolj zadovoljne s svojim življenjem, kot so bile njihove matere. Vse pa je seveda relativno.

VOJNA NA OBMOČJU NEKDANJE JUGOSLAVIJE

Mirovno okno se utegne hitro zapreti

ZDA ne podpirajo nove »Nevihthe« v Bosni

ZAGREB - Hrvaski vojaški prodor v zahodno Bosno in zbiranje sil okrog Dubrovnika kažeta na hrvatske namere, ki pa po vsej verjetnosti ne bodo spodnele novih ameriških mirovnih pobud. Kljub temu bi se novo »mirovno okno« na ozemlju nekdanje Jugoslavije utegnulo hitro zapreti, če bi se tudi bosanska vlada, opogumljena po hrvaskih vojaških uspehih, hkrati odlocila za večjo ofenzivo.

»Menim, da Hrvaška trenutno ne bo poskusila prodreti se globlje v Bosno, saj bi s tem ogrozila svoje odnose z Washingtonom,« je dejal eden od zahodnih diplomatov. »Grozi pa se ena nevarnost. Če bi bosanska vlada ocenila, da je čas za veliko ofenzivo, bi se lahko Srbi mascevali s prekinitvijo pogajanj.«

Zdi se, da bodo hrvatske sile kmalu zajele Drvar v zahodni Bosni, hkrati pa je Zagreb okrepil sile v okolici Dubrovnika. Očitno gre za priprave na vojaško potezo, s katero bi uporniške Srbe pregnali na območja, od koder ne bi mogli ob-streljevati hrvatske obale.

Prav tako pričakujejo, da bodo bosanske vladne sile hkrati napadle srbske enote, ki so jih oklepale, dokler se s hrvaskim za-jetjem Krajine ni sprostil obroč okrog Bihaća. Po mnenju diplomatov naj bi bil namen verižne reakcije teh akcij pregon srbskih sil iz dela zahodne Bosne in zascita pasu hrvatske obale, ki čaka na novo možnost za razvoj turizma, vendar dvomi-jo, da bi bosanske in hrvatske sile svoj pohod nadaljevale tudi proti srbskemu ozemlju okrog Banjaluke.

Ceprav so ZDA tiho odobrile hrvasko ofenzivo, bi Zagreb s širšo ofenzivo v Bosni tvegala izgubo pod-

pore Zahoda, vključno z najpomembnejšim evropskim zaveznikom Nemčijo. Washington se zaveda, da je z odobritvijo ofenzive v Krajini hrvasko in bosansko vlado nehoti spodbudil k nadaljnjim ciljem, se preden bi zima ustavila boje. Predstavnik ameriške vlade je v sredo izjavil, da je zdaj čas za pogajanja, ne za vojaške podvige, s čimer je milo ostel Hrvasko in opozoril bosansko vlado v Sarajevu.

Posebni odposlanec ZN Jasusi Akasi je včeraj izrazil bojazen, da bi hrvasko načrtovanje večjih vojaških operacij utegnulo zmanjšati možnosti za dosego miru. Bosanski Srbi so sicer vajeni nadzora nad položajem, a sta jim tokrat padec Krajine in pomanjkanje podpore iz Beograda zamajala tla pod nogami. Niso se jasno odgovorili na ameriški predlog, slišati pa je bilo nekaj izjav v prid pogajanjem. Bosanska vlada se je na ameriški predlog odzvala z odobravanjem, čeprav uradnega odgovora nanj se ni dala.

»Položaj sicer ni jasen, vendar obstaja nevarnost prepricanja bosanske vlade, da bi z ofenzivo veliko pridobila.« Večina diplomatov meni, da bosanski vladi se vedno primanjkuje težkega orožja in druge logistične opreme, s katero bi lahko zajeli in branili večje dele območja pod srbskim nadzorom. Čeprav hrvatske vojske tovrstno pomanjkanje ne pesti, pa se vojaško sodelovanje hrvasko-bosanskega zavezništva doslej ni izkazalo za zelo uspešno.

Nicholas Doughty, Reuter

Srbski predsednik Slobodan Milošević je včeraj z zanimanjem prisluhnil Američanu Richardu Holbrook (Telefoto: AP)

SEVERNOATLANTSKA ZVEZA / NAČRT 4103 O BIH

Bo Nato povsem nadomestil Unprofor?

Ameriški veleposlanik Robert Hunter poudarja, da nihče ne želi očrtniti mirovnih sil ZN

WASHINGTON - Če bodo pri uresničevanju mirovnega sporazuma na Balkanu sodelovale enote Nata, bodo morale biti bolj prilagodljive od mirovnih sil Združenih narodov. To je nedavno izjavil ameriški veleposlanik pri Natu Robert Hunter.

»Ameriške oborožene sile bodo v tem primeru delovale v skladu s pravili Nata, ne Združenih narodov; ukrepale bodo tako, kot se bo odločilo poveljstvo Nata,« je v sredo zjutraj novinarjem zagotovil Hunter. »S takšno odločitvijo bi se strinjali tudi ameriški državljani in preprican sem, da tudi večina držav članic Nata.« S to izjavo je Hunter pravzaprav zavrnil poročanje o novih diplomatskih pobudah za mir na ozemlju nekdanje Jugoslavije.

»Če resnično obstoja možnost za uresničitev in nadzor mirovnega načrta, bo ta potekal v skladu z Natovimi odločitvami, zato se bo njegovo delovanje razlikovalo od vloge mirovnih sil ZN. Najbolj pomembno je pravilo, po katerem bodo morali biti ljudje

pripravljeni na samoobrambo,« je se izjavil Hunter.

Mirovne sile ZN so bile večkrat deležne kritik na račun svojega delovanja. Dopu-scale naj bi srbsko agresijo in onemogocale uresničitev Natovih groženj z zračnimi napadi, s katerimi naj bi bili mascevani napadi bosanskih Srbov na tako imenovana varovana območja. »Nihče ne želi očrtniti dosedanjega delovanja mirovnih sil, vendar je treba poudariti, da njihova naloga nima vojskega značaja. Če se bo v reševanje krize vmesal Nato, bo dal jasno vsem vedeti, da je nedotakljiv,« je poudaril Hunter.

Po uspešni hrvaski vojaški akciji, s katero je hrvaska vojska iz Krajine pregnala uporne Srbe, in razdoru v vodstvu bosanskih Srbov si ZDA prizade-

vajo za diplomatsko reševanje razmer na vojnih območjih, ker po mnenju Washingtona obstajajo možnosti za koncanje stiri leta trajajoče vojne na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Nato je že lani izdelal načrt 4103, po katerem naj bi se v spor »v določenem času« dejavno vključile članice Nata, torej tudi 25 tisoč ameriških vojakov. Hunter je povedal, da bo delovanje Nata usklajeno z določili kateregakoli mirovnega sporazuma, in ni izključil prilagoditve števila vojakov za izvajanje operacije. Hkrati je poudaril, da Nato ne bo revidiriral uresničitev načrta, dokler se ne bo z obiska na Balkanu vrnila ameriška delegacija pod vodstvom Richarda Holbrooka, namestnika državnega sekretarja, ki skuša s hrvaskimi, srbskimi in bosanskimi voditelji doseči za vse sprejemljivo rešitev. Hunter je poudaril, da bodo morali člani delegacije »potegniti skupne točke«, vendar ni zelel odgo-

voriti na vprašanje, ali naj bi sile Nata povsem nadomestile mirovne sile na Balkanu, če bo mirovni sporazum dosežen. Uresničevanje slednjega bo zadevalo novo vlogo Nata po koncu hladne vojne. Hunter je jasno povedal, da bi bila v tem primeru vloga Nata precej bolj jasna kot delovanje mirovnih sil ZN.

Potem ko so bosanski Srbi z zavzetjem varovanih območij Srebrenice in Zepe ponizali mednarodno skupnost, so ZDA in njene zaveznice, članice Nata, znova zagrožile z zračnimi napadi, če bi Srbi skušali napasti tudi muslimansko enklavo Gorazde. Če bo treba, bo Nato uresničil načrt za evakuacijo modrih celad iz Bosne, ki se po Hunterjevih besedah glede na razmere spreminja, vendar ga lahko uresniči v 48 urah, čeprav so nekatere podrobnosti se neresene - med drugimi tudi financiranje posredovanja.

Carol Giacomo / Reuter

PERSONA NONGRATA

Obiski Carla Bildta v BiH in na Hrvaškem niso zaželeni

SARAJEVO - Predstavniki bosanske vlade so včeraj zavrnili srečanje z mirovnim odposlancem Evropske unije Carlom Bildtom, čes da je mirovnemu procesu, ki ga predstavlja, čas za potekel. Tudi sosednja Hrvaška z Bildtom ne more imeti opravka. Nekdanji švedski premier Bildt je Hrvasko razjezil s kritiko njene vojske ofenzive proti upornim Srbom in opozorilom predsedniku Franju Tuđmanu, da bi ga utegnili obtožiti vojnih zločinov.

Hrvatske in bosanske vladne voditelje je zagotovo razburilo tudi dejstvo, da se je ta teden v Zenevi sestala predstavnik vlade bosanskih Srbov Momčilo Krajišnikom. Washington je izjavil, da bo bosanske Srbe, ki nadzorujejo približno sedemdeset odstotkov ozemlja v Bosni, izključil iz svojega mirovnega načrta, dokler ne bodo dokazali, da si po treh letih vojne želijo miru.

»Američani so sestavili svoj mirovni načrt. Bildt je pripotoval v Sarajevo, ker je predvideval, da se nam bo tukaj lahko pridružil. Zavrnili smo ga delno iz solidarnosti do Hrvatske, kjer velja za nezazeleno osebo, in delno iz lastnih razlogov,« je povedal predstavnik bosanske vlade.

Bildt na Hrvaškem sicer uradno se niso razglasili za nezazeleno osebo, vendar je Tuđman izjavil, da njegova

vlada z njim ne more imeti več opravka. Vlada v Sarajevu se ni strinjala ze z Bildtom vlagati v zagotavljanje odprave mednarodnih ukrepov proti okrnjeni Jugoslaviji.

Bosanski vladni predstavniki so se sestali s španskim zunanjim ministrom Javierjem Solano, trenutnim predsednikom ministrskega sveta EU, in komisarjem EU za zunanje zadeve Hansom van den Broekom, saj nobeden od njiju ni pripotoval z Bildtom. Solana naj ne bi vztrajal pri Bildtovi navzočnosti na srečanju z bosanskim predsednikom Alijo Izetbegovićem in zunanjim ministrom Muhamedom Sacirbegovićem. Potem ko sta Hrvaska in Bosna Bildtu pred nosom zaprli vrata, se zdi, da se na njegovo vlogo mirovnega posrednika EU na ozemlju nekdanje Jugoslavije spušča senca.

Kurt Schork / Reuter
Telefoto: AP

OSVOBOJENA HRVAŠKA OZEMLJA

Hrvati sistematično uničujejo srbsko lastnino

Predstavniki Združenih narodov poročajo tudi o številnih požigih opazovalnih točk nepriljubljenega Uncroja

ZAGREB - »Hrvatska vojska in civilisti sistematično uničujejo domove, ki so jih Srbi množično zapustili po vnovični hrvaski zasedbi krajinskega ozemlja,« je izjavil predstavnik Združenih narodov Andrew Leslie.

Od kar je Krajina pred dvanajstimi dnevi padla v hrvatske roke, so Hrvati požgali veliko srbskih mest in vasi, da se srbska manjšina ne bi nikoli več vrnila na območje, kjer je prebivala stoletja. Hrvasko divjanje pa je bilo mascevanje za srbsko zasedbo tega območja pred stiri leti, ko so hrvasko prebivalstvo izgnali, njihove domove in cerkve pa požgali. Dvomimo lahko tudi o iskrenosti pozivov hrvatske vlade, ki krajinske Srbe prepričuje, naj ostanejo na tem območju, hkrati pa jim obljublja zagotovitev vseh temeljnih državljan-skih in človekovih pravic. »Srbi bi morali biti zelo neumni, če bi opazovali, kako njihovi domovi gorijo, hkrati pa bi sprejeli hrvatske pozive, naj ostanejo,« meni predstavnik ZN.

Hrvaska drhal je na stotine srbskih beguncev kamenjala in pretepala, medtem ko je policija to mimo opazovala. Oblasti so se vmesale sele po ostrem protestu pripadnikov mirovnih sil

Združenih narodov (UNCRO). Ti ropanje in poziganje srbskih domov opisujejo kot »etnično čiščenje iz ozadja«. Zaupno dnevno poročilo opazovalcev Uncroja govori o popolnem opustošenju na območju, kjer je živel večinsko srbsko prebivalstvo. »Videli smo obsirno, sistematično in organizirano ropanje ter premišljeno uničevanje srbskih naselij. Hrvati so požigali hiše,

pridelke in vse, kar je imelo vrednost,« so zapisali v poročilu. »V vasi Mikrete, ki je bila vsa v ognju, se je šest hrvatskih vojakov opijalo in nazdravljalo zmagi.« Gre predvsem za mascevanje za leto 1991. Toda če hrvatska vlada tega ni sposobna nadzorovati, kaksna država sploh je?« je izjavil eden od generalov Uncroja.

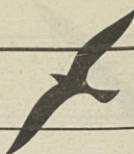
Natasa Rajković, predstavnica za sti-

ke z javnostjo pri predsedniku Franju Tuđmanu, pa pravi, da bodo nenadzorovane »tolpe« odgovarjale za svoja dejanja, vendar policija v ta dejanja ni vpletena. »Kljub temu se je treba zavdati, da so tudi Hrvati samo ljudje, ki so pretrpeli veliko gorja in se želijo mascevati. Seveda ne želimo biti takšni kot Srbi, vendar nasi ljudje se niso pozabili zla, ki so jim ga ti prizadejali leta 1991, čeprav se svet tega skoraj več ne spominja. Kar so Srbi naredili našemu narodu, je desetkrat bolj grozno. Kaj je huje - poziganje domov ljudi, ki se niso nikoli več pripravljali vrniti v neodvisno in samostojno Hrvaško, ali pobijanje in izganjanje Hrvatov z njihovih domov?« se je se vprašala.

Poročilo ZN govori tudi o hrvaski prilastitvi in pozigu velikega števila Uncrojevih opazovalnih točk. »Prisvojitve in nasilno ropanje lastnine Združenih narodov, nekoč zascitni znak krajinskih Srbov, sta zdaj postala način delovanja novih gospodarjev,« je v svojem poročilu zapisal polkovnik Andrew Leslie, poveljnik Združenih narodov na kninskem območju.

Mark Heinrich / Reuter
Foto: B. V.

Francoski policisti odstranjujejo transparente izpred kitajske ambasade v Parizu (Telefoto: AP)

ANALIZA

Eksplzivni kitajski ples s svetom

»Kitajska se zavzema za popolno prepoved jedrskega orožja. Bombe, ki jih že ima, so namenjene izključno samoobrambi,« je sporočilo kitajsko zunanje ministrstvo. Tuji opazovalci pa s tem zanesljivo niso pomirjeni, saj so hkrati zaznali podzemno razstrelitev jedrske bombe in ugotovili, da je Peking ta teden že drugič preskusil raketne sisteme v smeri Tajvana, otoske države, ki se je pod Cang Kajskom leta 1950 odcepila od komunistične Kitajske in v zadnjih mesecih razburjala Peking z uspešno diplomatsko ofenzivo po svetu.

Tuje razburjenje ob kitajskem kršenju ne-napisane sporazuma med jedrskimi velesilami o odpravi okolju izjemno škodljivih jedrskih poskusov deli države v dve skupini. V prvi so države, ki jih najbolj skrbijo ekološke posledice. To so predvsem kitajske bližnje in daljnje sosedice Avstralija, Nova Zelandija in seveda Japonska. Te države se bojijo tudi slabega kitajskega zgleda za druge.

Druga skupina, v kateri so poleg ZDA tudi nekatere države iz prve skupine, pa je bolj zaskrbljena zaradi varnostnih vprašanj. Stevilo pomembnih političnih, gospodarskih in vojaških sporov ali nesporazumov med Pekingom in drugimi velikimi svetovnimi prestolnicami, predvsem Washingtonom, namreč vsak dan narašča.

Se posebno so zaradi nove kitajske zunanjepolitične agresivnosti zaskrbljene ZDA, ki v skladu s pogodbami po drugi svetovni vojni se vedno zagotavljajo vojaško varnost velikemu delu Azije. Te pogodbe so bile ob sklenitvi namenjene sicer predvsem zadrževanju Sovjetske zveze, toda tudi po propadu te države je Washington odgovoren za azijsko varnost. ZDA bi se posebno pretresla morebitna

kitajska vojaška akcija proti Tajvanu, saj je kitajsko jezo sprožil prav obisk tajvanskega predsednika v Ameriki.

Ameriška diplomacija je zaskrbljena tudi zaradi drugih težav s Kitajsko. Hillary Clinton bi namreč rada odpotovala na konferenco ZN o ženskah, ki bo septembra v Pekingu, toda vse prevec predsednikovih svetovalcev opozarja, da bi tako visok obisk v diktatorski državi bolj škodil kot koristil. Z legitimnost konference je vsak dan bolj vprašljiva, saj kitajska vlada očitno nagaja vsem udeležencem, ki bi utegnili na glas spraševati o človekovih pravicah. Poleg tega je v kitajskih zapirih se vedno državljani Harry Wu, aktivist za spopostovanje človekovih pravic na Kitajskem.

Konglomerat težav sveta s človekovimi pravicami na Kitajskem in preprirov zaradi nespoustovanja gospodarskih sporazumov je zdaj bogatejši se za spor o jedrskih poskusih. Ta bo morda imel še resnejše mednarodne posledice. Ze Francija je v opravičevanju svojih poskusov privlekla na dan anglosaksonsko zaroto proti francoski in s tem evropski vojaški odvisnosti. Arzenal kitajskih obtoževanj držav, ki nasprotujejo jedrskim poskusom, bo najbrž se hujši. Razpoka med uradnimi jedrskimi velesilami, ki jim pogodba o nesirjenju jedrskega orožja dovoljuje atomsko oborožitev, bo se bolj globoka, njihova sposobnost za uničevanje tega morilskega orožja ter preprečevanje sirjenja pa manjša. Tudi v Združenih državah obstajajo številni politiki, ki si želijo obnovitve jedrskih poskusov. Predsednik Clinton bo po kitajskih in francoskih dejanjih le s težavo ustavljal zahteve za posodobitev jedrskega orožja z novimi poskusi.

Barbara Kramžar

KITAJSKA

Nova podzemna jedrska eksplozija v Lop Noru

Peking ne bo ogrožal držav brez atomskega orožja

PEKING - Kitajska je včeraj v puscavi na zahodnem delu države izvedla podzemski jedrski poskus, letos že drugi po vrsti. Predstavniki zunanjega ministrstva Chen Jian je za tiskovno agencijo Xinhua potrdil eksplozijo in med drugim izjavil: »Kitajska se je dalje casa odpovedovala jedrskim poskusom, izvedla jih je le omejeno število.«

Po poročilu avstralskega geološkega instituta iz Canberra so Kitajci poskus izvedli na območju Lop Nora v zahodni puscavski provinci Xinjiang ob 9. uri po lokalnem času. Eksplozija je imela moč 5,6 po Richterjevi lestvici. Razstrelitev je imela po podatkih avstralskih seizmologov moč med 20 do 80 kilotonami konvencionalnega eksploziva. To je bil po letu 1964, ko so Kitajci v Lop Noru prvič preizkusili jedrsko orožje, že 43. tovrstni poskus. Zadnjega so izvedli 15. maja letos, le nekaj dni po tem, ko je Kitajska podpisala sporazum o časovno neomejeni prepovedi izvajanja jedrskih poskusov. Chen je poudaril, da se je Kitajska pripravljena odpovedati novim poskusom, takoj ko bo dosežen sporazum o vsesplošni prepovedi jedrskih poskusov, zato upa, da ga bodo podpisali do konca prihodnjega leta.

»Kitajska se zavzema za popolno prepoved izvajanja poskusov in uničenje vsega jedrskega orožja,« je poudaril Chen ter dodal, da ima Kitajska majhno število tovrstnega orožja le za obrambne namene, zato z njim ne ogroža nobene države.

Peking naj bi letos izvedel še en jedrski poskus, tri pa leta 1996. Z njimi želi le »preveriti svojo jedrsko sposobnost, ki ni primerljiva z ameriško, rusko, britansko in francosko«. Chen tudi zagotavlja, da Kitajska jedrskega orožja ne bo enostransko uporabila in z njim ogrožala držav, ki tovrstnega orožja nimajo, prizadevala pa si bo za takojšnjo pogajanja o spora-

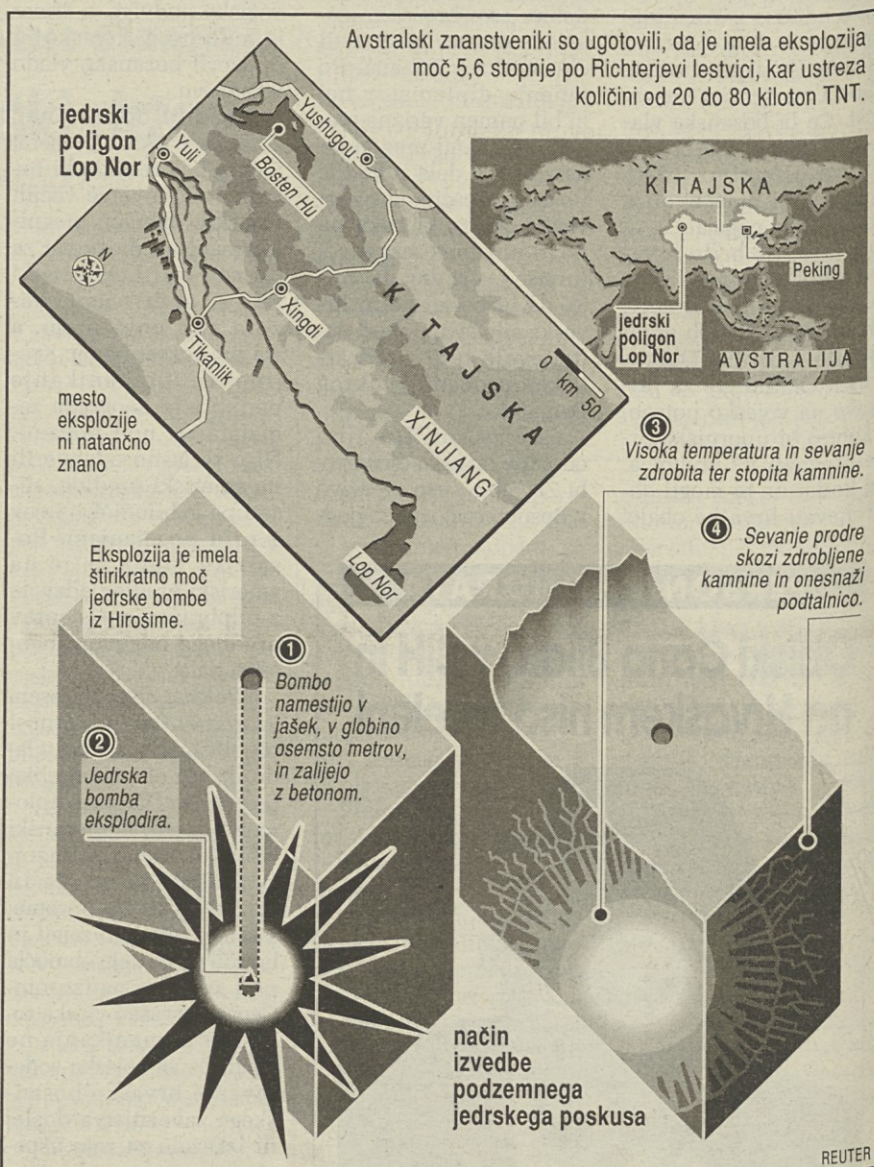
zumu, ki bi prepovedoval uporabo tega orožja.

Na včerajšnji kitajski jedrski poskus se je ostro odzvala Japonska, ki je že zaradi maj-

skega poskusa v Lop Noru zmanjšala denarno pomoč Kitajski. Peking so ostro obsodile tudi druge azijske države in gibanja, ki nasprotujejo jedrskim poskusom, saj se vedno potekajo akcije v protest proti francoski odločitvi, da bo med septembrom in majem prihodnje leto na atolu Mururoa izvedla osem jedrskih poskusov. Kitajci so preizkusili je-

drsko orožje le dan po tem, ko je Peking izgnal osem članov gibanja Greenpeace, ki so na Trgu nebeskega miru javno zahtevali ustavitev vseh kitajskih jedrskih poskusov. Člani Greenpeacea opozarjajo, da je zaradi francoskih in kitajskih odločitev ogrožen sporazum o splošni prepovedi tovrstnih poskusov.

Jane Macartney / Reuter

FELJTON

Kitajski podjetniki v jugovzhodni Aziji (2)

Od pomožnega delavca do večkratnega milijonarja

Nadpovprečna blaginja, ki jo Kitajci, kot to na novo obogateli radi počno, pogosto neokusno razkazujejo, njihove pogosto agresivne poslovne metode in njihovi zarotniško delujoči družinski klani vedno znova sprožajo zavist in negodovanje. Ko v Indoneziji izbruhnejo nemiri, so kitajski trgovci tisti, ki prvi spu- stijo rolete.

Kitajci so cesto grešni kozli in jih zlorablajo vlade, ki bi rade odvrnile pogled javnosti od notranjepolitičnih težav. Ze maja so volilna gesla na Filipinih pozivala, naj dezela, potem ko je to storila z gospodarstvom, ne prepusti Kitajcem se vlade. V Indoneziji je bilo po padcu Sukarna leta 1965 pol milijona zrtev protikomunističnega klanja - večina zrtev je bila kitajskega porekla. Dolgo casa so morali živeti s sumom, da so pekinska peta kolona. V diaspori so bili kitajski časniki prav tako prepovedani,

kot so bila prepovedana potovanja v deželo prednikov. V Maleziji so leta 1969 izbruhnila krvavi spopadi med Malezijci in Kitajci. Tajski kralj Rama VI. jih je krstil za azijske Zide. Pri tem pa se njihova asimilacija nikjer ni končala tako uspešno in hitro, kot prav v »deželi svobodnih«, kjer se je za koristno izkazala skupna vera, to je k strpnosti navajajoči budizem.

Domace plemstvo, ki je obvladovalo vlado in vojsko, se je na Tajskem dolgo casa opiralo na nacionalni konsenz. Zato pa so banke in posli bili in so se vedno v rokah Kitajcev. Velik del prebivalstva je prepričan o dejstvu, da se vlada ne more zbrati, ce v istem času zaseda direktorij Bangkok Bank. Chatri Sophonpanich, ki je od leta 1992 predsednik in predsedujoči predstojništva Bangkok Bank, je zapečatil ducate projektov z udarcem v dlan. Njegovo družinsko ime je moč prevesti kot »dobre kupčije«. Do smrti leta 1988 je bil njegov oče Chin Sophonpanich nesporni vodja kitajske skupnosti v Bangkoku. K zapuščini, ki je ostala sedmim otrokom dveh zakonskih ze-

na, sodijo plantaze palm in bolnisnice ter seveda največja bančna ustanova jugovzhodne Azije. Njegova življenjska pot je bila značilna za uspešne začetnike kitajske diaspore, ki so bili pogosto slabo izobraženi in revni priseljenci ali pa delavci na plantažah v nekdanji britanski Malaji in na nizozemski Javi. Sophonpanich se je rodil na Tajskem kot Tang Piak Chin, solo pa je kot številni otroci tajskokitajskih družin obiskoval v deželi svojih prednikov v Swatowu. Ko mu oče ni mogel več posiljati denarja za preživljanje, se je sedemnajstletni Chin vrnil v Bangkok, kuhl rezance in prenašal vreče riza v nemirnem kitajskem delu mesta. Stiri leta pozneje je postal poslovodja majhnega gradbenega podjetja ter je prodajal gradbeni les in orodje. Med drugo svetovno vojno je izvažal konzervirano hrano in riz, predvsem v Indonezijo, ter upravljal zage. Dobiček, ki ga je pri tem ustvaril, je bil očitno tako velik, da je lahko leta 1944 ustanovil Bangkok Bank. Skoraj stiri deset let pozneje je pred stiri tisoč gosti odprl nov osrednji sedež

banke, posloplje, ki je s svojimi dvintridesetimi nadstropji najvišja zgrada v tajskem glavnem mestu.

Vzpon Sophonpanicha priča o strpnosti kitajske prebivalstva do kitajske manjšine. Ponazarja pa tudi preobrazbo Tajske iz majhne kmetijske države s 14 milijoni prebivalcev konec zadnje svetovne vojne v azijsko industrijsko deželo s 60 milijoni prebivalcev in stopnjami rasti, ki dosega skoraj deset odstotkov letno. Za Kitajce predstavlja ta preboj tudi emancipacijo, ki jih je iz delavcev spremenila v podjetnike. Ker so bili družbeno in poklicno gibljevi kot domaćini, so bili - kot priseljenci nasploh - pritisnjeni ob zid in so se morali v novi domovini bojevati za preživetje. Povsod v Nanyangu so ljudje s Kitajske držali skupaj. Noc in dan so trdo garali in kopicali denar. Dandanes ocenjujejo, da znaša varčevalna kvota v kitajskih delih Azije 25 do 45 odstotkov kosmatega notranjega proizvoda. »Kitajci sovražijo dolgoce,« trdi neki ameriški bančnik v Hongkongu, »zato varčujejo in varčujejo, pa ne samo za en slab

dan, marveč za vse dezeveno leto.« Neki bangoski industrijalec pripoveduje, da je pršla njegova družina s Kitajske leta 1949. »Svoje naložbe smo ohranjali karseda likvidne in velik del svojega kapitala smo razpršili po več državah.« Begunski kovček kot simbol. Potreba po varnosti zelo majhne in zelo bogate ter zato pred zlemi namerami nikoli docela zascitene manjšine.

Lien ima skoraj devetdeset let. Sleherno jutro se dvigne ob sestih, opravi svoje vaje tai-chi, se da z enim od svojih rolls-royceov odpeljati v banko, kjer prebije dopoldne za svojo pisalno mizo, kosi s poslovnimi ljudmi ter si potem privošč kratek dremež, svoj odmerek opija, kot temu sam smehlja pravi. Življenjepise, kot je njegov in ki govori o siroti, ki je leta 1920 pristala v Singapuru in se povzpela do milijarderja (zgodbo je opisal Louis Kraar v knjigi From Chinese Villager to Singapore Tycoon), je moč najti po vsej jugovzhodni Aziji.

Edward Haubold, Frankfurter Allgemeine Zeitung
Nadaljevanje jutri

ZÜRICH / PO NOVIH SANJSKIH SVETOVNIH REKORDIH NA 3000 M OVIRE IN 5000 M

Kiptanui in Gebreselasie postavila nova mejnika

»Dvoboj« Etiopijca in Kenijca označuje letošnje sezono tekov na dolge proge - Črna celina prinesla nove razsežnosti

Ob sanjskih dosežkih Mosesa Kiptanuija in Haileja Gebreselasieja, ki si že celo sezono kratita naslov letosnjega atletskega kralja, se lahko vprašamo, kje so sploh meje človeškega telesa. Med prijatelji je namreč tek pogovor »ali bodo kdaj nehali izboljševati rekorde?« in logičen odgovor je bil »ne, a bodo redkejši in razlike vse bolj tesne«. Toda ko je v Zürichu Gebreselasie navidez se (povsem) svez pritekel skozi cilj po rekordu na 5000 metrov, moramo nujno pričakovati, da nas bodo izredni afriški tekaci se naprej presenečali.

Dvoboj med Etiopijcem Hailejem Gebreselasiejem in Kenijci ima dolge korenine, ki segajo na SP v Stuttgartu pred dvema letoma. Tedaj sta se v finalu teka na 10000

metrov v zadnjem krogu znasla v vodstvu Gebreselasie in Kenijec Sigei. Prvi je drugemu čisto naključno snel čevlji in nato brez težav zmagal z neprekosljivim finišem, kateremu bi menda tudi obuti Sigei ne mogel kljubovati. Odtlej Kenijci iščejo masčevanje, do katerega pa dejansko se ni prislo - ali pa ga je »Gebreselasie« že izbrisal. Na začetku letošnje sezone so namreč Kenijci imeli v lasti dva od treh svetovnih rekordov na dolgih progah, zdaj pa imajo le enega (glej tabelo spodaj).

Zacelo se je 5. junija v Hengelu, ko je Gebreselasie zmllel rekord Sigei na 10000 metrov. Ta tek je v zadnjih sezonah doživel neverjeten razvoj, saj so svetovni rekord v treh sezonah popravili kar stirikrat,

medtem ko so pred tem rekord v dvanajstih letih komaj stirikrat. Se več: od leta '77 do leta '89 so Kimobwa, H. Rono, Mamede in Barros napredovali skupno za 22 sekund, nasledniki Chelimo, Ondieki (prvi pod mejo 27 minut), Sigei in Gebreselasie pa za 25 sekund. Gebreselasie se je v Hengelu odlikoval po izredni taktični pravi teka, saj je razlika med prvo in drugo polovico 10 kilometrov znasala le 11 stotink! Sigei in Kenijci nasploh imajo drugačno taktiko, saj pritisnejo na plin sele v drugi polovici.

Glede rekorda na 10000 metrov velja omeniti »mejnika« (za skoraj deset sekund je popravil šest let starega Henryja Rona in nato vztrajal pred številnimi naskoki pet let) Fernanda Mame-

deja: Portugalec je leta 1984 tekkel 27:13.81, pod stari rekord pa se je spustil tudi njegov rojak Carlos Lopes, ki je pri 8. kilometru bil celo kakih 15 metrov pred Mamedejem.

Drugo poglavje se je odvijalo le tri dni kasneje v Rimu. »Haile nam je iztrgal rekord na 10000 m? No problem,« je dejal Kiptanui in Etiopijcu vzel rekord na polovični razdalji. Za skromno pol drugo sekundo sicer (12:55.30 proti 12:56.96) toda rekord je le bil in Kenija (oziroma Kiptanui sam) je spet vodila 2:1.

Zadnja (doslej) etapa je imela cilj na züriskem Letzigrundu, kjer rekordi vedno padajo kot za stavo. Toda govoriti o stavah in nagradah ob tempu tekanja, ki ga navadni smrtniki ne zdržijo niti en krog, je milo receno omalovaževalno.

Moses Kiptanui se je kot prvi spustil pod mejo osmih minut (7:59.19) na 3000 metrov z zaprekami. Ta panoga je že dalj časa izključna domena Kenijcev, ki so rekord prvič dosegli z Benom Jipchom leta 1973 in si ga po »intermezzu« Sveda Garderuda spet prisvojili leta 1978 s Henryjem Ronom. Le-tega bi zaradi prilagodljivosti vsakemu teku lahko upravičeno imeli za Kiptanuijevega predhodnika.

Gebreselasie je caka le slabo uro in na 5000 metrov takoj odgovoril kenijskemu taboru. 12:44.40 je izreden čas, ki mu trenutno ne more do živega nihče drug... morda pa tudi. Pocakajmo nekaj časa in ze bo novi talent z afriških planov novi fenomen.

Dimitrij Krizman

Haile Gebreselasie je skoraj za 11 sekund izboljšal prejšnji rekord na 5000 m (AP)

Rekord Henryja Rona zdržal polnih enajst let Gebreselasie dvojni kralj

Prvi uradni rekord na 3000 metrov z zaprekami je iz leta 1914, ko je Sved Ternström tekkel 9:49.8. Za njim so rekord imeli večinoma prav Skandinavci, zlasti Finci, sredi petdesetih let se je začel dvoboj med Poljaki (Chromik in Krzyszkowiak) in Sovjeti (Vlasenko, Rsišcin, Taran), ki je trajal vse do leta 1963. Nato so nastopili Roelants (Bel), Kuha (Fin), Dudin (SZ), O'Brien (ZDA), Gärderud (Sve) in Jipcho (Ken), v zadnjih 20 letih pa je razvoj rekorda bil tak:

8:10.4	Gärderud (Sve)	1975
8:09.8	Gärderud (Sve)	1975
8:08.0	Gärderud (Sve)	1976
8:05.4	H. Rono (Ken)	1978
8:05.35	Koech (Ken)	1989
8:02.08	Kiptanui (Ken)	1992
7:59.19	Kiptanui (Ken)	1995

Kot vidimo je SR legendarnega Henryja Rona zdržal polnih enajst let, pri tem pa ne smemo pozabiti, da je Rono od leta '78 do '82 imel v lasti SR na 5000 m in od leta '78 do '84 SR tudi na 10000 m. Za popolnost: vse tri rekorde hkrati je v lasti imel od 11. 6. 1978 (27:22.5 na 10000 m), do 7. 7. 1982, ko mu je Britanec Moorcroft iztrgal rekord na 5000 m.

Trenutno drži Haile Gebreselasie SR tako na 5 kot 10 tisoč metrov. Isti podvig je v zgodovini uspel se petim atletom. Finec Paavo Nurmi, ju je v lasti imel od leta '24 do '32, Ceh Emil Zatopek le tri mesece (maj - avgust '54), Sovjet Vladimir Kuc tri leta (od oktobra '57 do oktobra '60), kar dvakrat Avstralec Ron Clarke (nekaj mesecev v letu '65 in nato se v obdobju julij '66 - oktober '72), kot zadnji pred Gebreselasiejem pa Lasse Viren (samo šest dni septembra '72).

To pa je blizja zgodovina rekorda na 5000 metrov:

13:35.0	Kuc (SZ)	1957
13:34.8	Clarke (Avs)	1965
13:33.6	Clarke (Avs)	1965
13:25.8	Clarke (Avs)	1965
13:24.2	Keino (Ken)	1965
13:16.6	Clarke (Avs)	1966
13:16.4	Viren (Fin)	1972
13:13.0	Putemans (Bel)	1972
13:12.9	Quax (Nzl)	1977
13:08.4	H. Rono (Ken)	1978
13:06.20	H. Rono (Ken)	1981
13:00.42	Moorcroft (VB)	1982
13:00.40	Aouita (Mar)	1985
12:58.39	Aouita (Mar)	1987
12:56.96	Gebreselasie	1994
12:55.30	Kiptanui	1995
12:44.40	Gebreselasie	1995

Tako svetovni rekordi pred letošnjo sezono

3000 m ovire	M. Kiptanui (1992)	8:02.08
5000 m	H. Gebreselasie (1994)	12:56.96
10000 m	W. Sigei (1994)	26:52.23

Tako letos...

10000 m	H. Gebreselasie (5. 6.)	26:43.53
5000 m	M. Kiptanui (8. 6.)	12:55.30
3000 m ovire	M. Kiptanui (16. 8.)	7:59.19
5000 m	H. Gebreselasie (16. 8.)	12:44.40

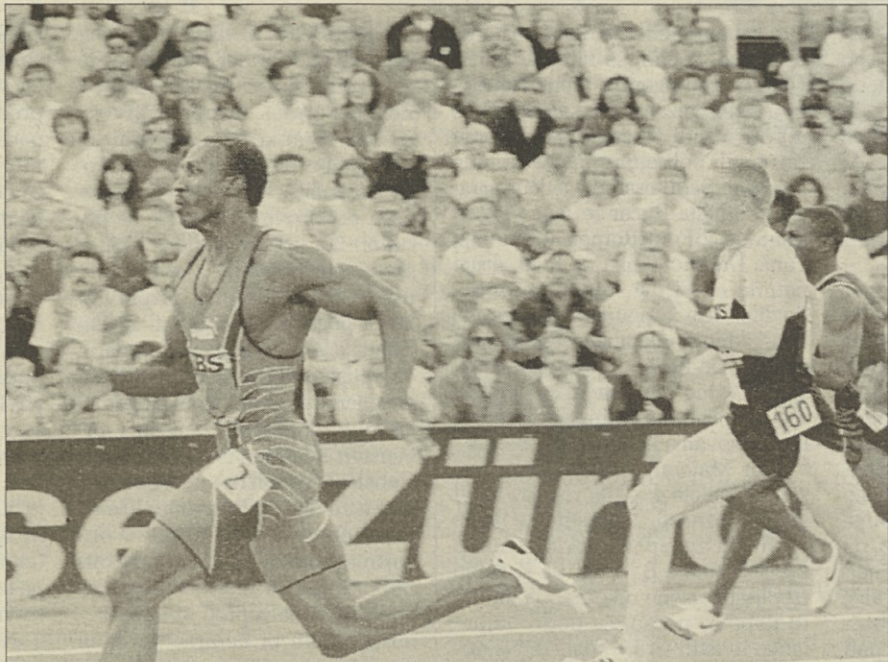
Moses Kiptanui (spredaj desno) je na 3000 m ovire prebil mejo 8 minut (AP)

SPOR MED ATLETOM IN ZVEZO SE NADALJUJE

»Poškodovani« Christie zmagal v Zürichu

Olimpijski prvak odpovedal nastop v reprezentanci zaradi »poškodbe« iz Göteborga

LONDON (dpa) - Spor med olimpijskim prvkom v sprintu Linfordom Christiejem in britansko atletsko zvezo se nadaljuje. Atlet je v začetku tega tedna odpovedal sodelovanje v reprezentanci na dvoboju proti ZDA in kot razlog navedel poškodbo s svetovnega prvenstva v Göteborgu. Kljub »poškodbi« pa je Christie nastopil v Zürichu (na sliki AP) in z 10.03 sekunde tudi zmagal. Za nastop v Zürichu je Christie dobil 92.000 mark startnine, pol manjši znesek pa bi dobil, če bi nastopil v Gatesheadu, če bi nastopil na dvoboju. Sprinter se že vso letošnjo sezono prereka z zvezo zaradi premajhnih startnin. Iz tega razloga je Christie odpovedal tudi oba nastopa na največjih letošnjih mitingih v Veliki

Britaniji - zahteval je več od ponujenih 25.000 funtov za nastop. Britanske atletske funkcionarje

mocno moti tudi sprinterjevo obnašanje. Najbolj so bili razburjeni, ker Christie na SP ni na-

stopal za državno štafeto, v sredo pa je dokazal, da poškodba le ni tako huda.

NOVICE

Wilander v dobri formi

NEW HAVEN - Teniski veteran Mats Wilander na ATP turnirju v New Havenu z nagradnim skladom milijon ameriskih dolarjev dokazuje, da je pred odprtim prvenstvom ZDA v dobri formi. V drugem krogu omenjenega turnirja je Wilander premagal 13. nosilca Nizozemca Jana Siemerinka v dveh nizih s 6:4 in 6:4. Izidi 2. kroga: Rafter (Avt/15) - Campbell (ZDA) 6:4, 6:2; Black (Zim) - Wilkinson (VBr) 6:4, 4:6, 6:3; Bruguera (Spa/7) - Vacek (Ces) 6:3, 4:6, 7:6 (7:2); Pereira (Ven) - Washington (ZDA/12) 6:3, 6:2; Rosset (Svi/6) - Ferreira (JAR) 7:6 (7:0), 6:3; Chang (Kan) - Stich (Nem/5) 4:6, 6:3, b.b.; Boetsch (11) (Fra) Hlasek (Svi) 6:2, 6:4; Rios (Cile/14) - Musa (Ita) 6:2, 6:4; McEnroe (ZDA/16) - Wekesa (Ken) 6:1, 6:3; Becker (Nem/2) - Gilbert (Fra) 6:4, 6:4; Haarhuis (Niz/10) - Black (Zim) 6:4, 3:6, 6:3; Carlsen (Dan) - Chang (ZDA/3) 7:5, 6:4; Wilander (Sve) - Siemerink (Niz/13) 6:4, 6:4; Agassi (ZDA/1) - Meligeni (Bra) 6:4, 7:5.

V Torontu uspeh Sanchezeve

TORONTO - V nadaljevanju odprtega ženskega teniskega prvenstva Kanade v Torontu je nastopila tudi tretja nosilka Spanka Arantxa Sanchez Vicario in zanesljivo zmagala. V 2. krogu je Sanchezova odpravila domaco igralko Particio Hy-Boulais s 6:4 in 6:3. Izida 3. kroga: Hingis (Svi) - Labat (Arg) 6:1, 6:2; Seles (ZDA/1) - Tauziat (Fra) 6:2, 6:2; Sabatini (Arg) - Ghirardi (Fra) 6:1, 6:2; Majoli (Hrv/8) - Fendick (ZDA) 6:2, 6:3; Frazier (ZDA) - Dragomir (Rom) 6:3, 6:2; Sukova (Ces) - Nagatsuka (Jap) 0:6, 6:0, 6:4; Kamio (Jap) - Carlsson (Sve) 0:6, 6:1, 6:4; 2. kroga: Sanchez Vicario (Spa/3) - Hy-Boulais 6:4, 6:3; Novotna (Ces/4) - Dechaume Ballet (Fra) 6:3, 6:2; Spirlea (Rom) - Nejedly (Kan) 6:2, 6:1.

Konec za Ferreira

INDIANAPOLIS (STA/AP) - V drugem krogu mednarodnega moskega ATP teniskega turnirja v Indianapolisu je izpadel 3. nosilec Južnoafričan Wayne Ferreira. V dveh nizih s 6:4 in 7:6 (7:4) ga je premagal American Richey Reneberg. Izidi 2. kroga: Ivanišević (Hrv/2) - Ondruska (JAR) 6:4, 6:2; Reneberg (ZDA) - Ferreira (JAR/3) 6:4, 7:6 (7:4); Forget (Fra/14) - Stolle (Avs) 7:6, (7:0), 6:3; Enqvist (Sve/4) - Tarrango (ZDA) 7:5, 6:1; Woodbridge (Avs) - Tebbutt (Avs) 1:6, 6:3, 7:6 (7:4); Korda (Ces) - Bjorkman (Sve/10) 7:5, 6:2; Berasategui (Spa/7) - Roux (Fra) 7:6 (7:3), 2:6, 6:3; Kulti (Sve) - Furlan (Ita) 6:1, 6:2; Apell (Sve) - Henman (VBr) 6:3, 6:1; Steven (NZI/15) - Rusedski (VBr) 7:6 (7:5), 4:1, b.b.; Medvedjev (Ukr/8) - Woodruff (ZDA) 7:5, 6:3; Caratti (Ita) - Woodforde (Avs) 6:4, b.b.; Karbacher (Nem/12) - Burillo (Spa) 6:7 (5:7), 6:1, 6:1; Martin (ZDA/6) - Stark (ZDA) 7:5, 6:3.

Minister za šport Pele obtožuje brazilsko zvezo

RIO DE JANEIRO - Brazilski minister za šport Edson Arantes do Nascimento, legendarni »nogometni kralj« Pele, je vodstvo brazilске nogometne zveze (CBF) označil za »figure brez značaja«. Pele je v doslej najhujšem napadu na vodstvo zveze v casniku O Globo predsednika zveze obtožil, da je plačal skupino pretepecev, da bi se tako znebil nasprotnikov znotraj nogometne zveze.

Minister predsedniku CBF Ricardu Teixeiri, zetu predsednika svetovne nogometne zveze Joaa Havelanga, očita, da se je s prodajo televizijskih pravic za prenos tekem brazilске nogometne lige finančno okoristil s svojim položajem. »Pomagala sem mu, da je postal predsednik, sedaj pa to obžalujem,« je dejal Pele.

Za Peleja je bilo še posebej boleče, da je moral za svojo udeležbo na neki nogometni tekmi med brazilsko državno enajsterico in izbranimi nogometaši z vsega sveta v Italiji brazilski nogometni zvezi plačati 150.000 ameriskih dolarjev. »Po vsem, kar sem storil za brazilski nogomet, je bilo to darilo,« je dejal Pele.

Pele je hkrati zanikal, da želi postati predsednik svetovnega združenja FIFA. »Brazilskemu nogometu lahko veliko bolj pomagam kot minister,« je dejal. Zatrdil pa je, da »ga bo podprla vsa crna Afrika«.

Porto Alegre in Medellin finalista pokala Libertadores

RIO DE JANEIRO - Finalista Cope Libertadores (južnoameriskega pokala prvakov) sta brazilski Gremio Porto Alegre in kolumbijski Atletico Nacional iz Medellin. V povratni polfinalni tekmi je Porto Alegre z goloma Nunesa (30) in Jardela (41) premagal ekvadorski Elemec (prva tekma 0:0), Atletico Nacional pa je argentinski River Plate izločil sele po streljanju enajstmetrovk (8:7), potem ko je srečanje izgubil z 1:0. Prva finalna tekma bo 23. avgusta v Portu Alegre, povratna pa 30. v Medellinu.

Islandija - Švica 0:2

REJKJAVIK - V srečanju 3. kvalifikacijske skupine za nastop na nogometnem EP je Švica z 2:0 zmagala v Islandiji. Zadetke sta dosegla Adolfsson (4, avtogol) in Turkylmaz (17).

NOGOMET / VČERAJ NA SEDEŽU MILANA URADNA NAPOVED

Marco Van Basten končal kariero

Vzrok neozdravljiva poškodba gležnja

MILAN - Marco Van Basten, za mnoge najboljši napadalec v svetovnem nogometu vseh časov, je včeraj na sedežu AC Milan tudi uradno napovedal, da je zaradi kronične poškodbe gležnja njegove bleščeče nogometne kariere konec. Odločitev ni bila neprisakovana, o njej pa se je že dolgo govorilo, potem ko je večkrat prislo do odložitve za najavljene vrnitve na nogometna igrišča.

30-letni Nizozemec (na sliki AP z zlato žogo najboljšega evropskega igralca) je bil v svojih desetih bleščečih sezonah enkrat proglašen za najboljšega nogometaša sveta, trikrat pa za najboljšega igralca v Evropi. Bil je nacionalni junak po evropskem prvenstvu leta 1988, ko je s svojimi nepozabnimi zadetki zagotovil Nizozemski evropski naslov, in dolga leta ljubljene navijačev Ajaxa in Milana. Za nizozemsko nogometno reprezentanco je odigral 58 tekem (zadnjič je za tulipane nastopil oktobra 1992 proti Poljski) in dosegel 24 golov, v 143 ligaskih tekmah za Ajax pa je dal 128 golov. Van Basten se je leta 1987 preselil k Milanu, kjer je z Ruudom Gullitom in kasneje se

s Frankom Rijkaardom tvoril neza-menljivo nizozemsko trojico, s katero so povezani številni Milanovi uspehi.

Zaradi izrednih iger pa je bil Van Basten tudi stalna tarča nasprotnikovih branilcev, ki niso izbirali sredstev, da bi ga zaustavili. Njegovi krhki gležnji številnih udarcev niso zdržali in že decembra leta 1986 bi moral pod nož, vendar so operacijo odložili, ker so Ajax čakali pomembni nastopi v pokalu prvakov. Že v naslednji sezoni se je za 2, 3 milijona dolarjev preselil k Milanu, toda po piclih petih nastopih gleženj ni več zdržal in Nizozemec je tokrat moral na operacijsko mizo. Dve leti kasneje je bilo na vrsti koleno, medtem pa je z Nizozemsko postal leta 1988 evropski prvak, z Milanom pa prvič italijanski prvak.

Zadnjič je uradno zaigral v finalu pokala evropskih prvakov med Olympiqueom in Milanom leta 1993, nato pa se je začela njegova trnova pot z novo operacijo desnega gležnja in dolgotrajno rehabilitacijo, ki pa je namesto ozdravitve prinesla konec bleščeče nogometne kariere.

ODBOJKA / ČETVEROBOJ V ATLANTI

Prvi finalist je Brazilija

Azzurri zlahka proti Japonski - Danes odločilna tekma z ZDA

ATLANTA - Brazilija je prvi finalist mednarodnega odbojarskega četverboja v Atlanti. V prvem srečanju drugega dne je namreč s 3:2 premagal reprezentanco Zda, potem ko je v uvodnem kolu z enakim izidom odpravila Italijo. O drugem finalistu bo odločalo današnje srečanje med Italijani in Zda. »Azzurri« so včeraj brez težav s 3:0 (15:4, 15:5, 15:6) premagali Japonsko, ki ji je na tem turnirju usojena vloga Pepelke. Zmaga Italijanov ni bila nikoli pod vprašajem. »Japonci so se v Atlanti predstavili s premladim mostvom, da bi se lahko enakovredno upirali prvo-razrednim nasprotnikom, je po srečanju priznal kapetan italijanskega mostva Andrea Gardini.

Selektor Velasco tudi tokrat ni poslal na igrišče Andreo Gianija, ki ba bo danes proti Zda zanesljivo lahko igral.

Standardnega podajaca Tofolija je v tem srečanju zamenjal mlajši Meoni, kot glavni tolkač v diagonalni s podajcem pa je v tretjem setu zaigral Luca Cantagalli, ki je kot je dejal Velasco na tem mestu lahko pogostejše zabijal iz druge linije.

Italija - Japonska 3:0 (15:4 15:5 15:6)

Italija: Meoni, Bernardi, Bovolenta, Zorzi, Cantagalli, Gardini, Gravina, Bracci, Papi. Niso igrali Giani, Pasinato, Tofoli.

Japonska: Takahashi, Hirano, Otsubo, Sasaki, Marumo, K.Yamada, Haraguchi, Ichihaski, Kamada. Ne: C.Yamada, Murase, Kurinara.

Sodnika: Dalmir (Bra) in Blue (ZDA).

Vrstni red po 2. dnevu: Brazilija 4, Italija in ZDA 2, Japonska 0.

Danes: Japonska - Brazilija, Italija - ZDA.

NOGOMET / DREVI V MILANU

Roberto Baggio prvič proti Juventus

MILAN - Roberto Baggio drevi prvič proti Juventus, odkar je prestopil k Milanu. Tradicionalna nasprotnika se bosta drevi (ob 20.30, neposredni prenos po Italia 1) potegovala za pokal Luigi Berlusconi v spomin na očeta Silvia Berlusconija. Medijsko napihnjeno srečanje je cisto navadna prijateljska tekma, ce vemo na primer, da je Juventus imel včeraj dva trenin-ga, v Milan pa bo dopotoval sele danes, vseeno pa vlada zanj veliko zanimanje. »Bojkoti-

ral« ga bo Gianluca Vialli, ki zaradi poškodbe ne bo igral. Stvar ni huda, a prvenstvo, ki se začena čez dva tedna, je seveda pomembnejše. Trener Lippi bo pa lahko računal na Ravanellija in Jugovića, ki bo nastopil kljub zlomu na levi roki.

Juventus si ne beli glave z rezultatom (važno je, da se izkazemo, pravi Lippi), Milan pa se mora pokloniti spomenu na Berlusconijevega očeta in zezaradi tega od igralcev pričakujejo boljše igro.

PLAVANJE / EVROPSKO PRVENSTVO

Slovenijo bo zastopalo osem tekmovalcev

Pričakujejo vsaj tri uvrstitve v finale A

LJUBLJANA - Na članskem evropskem prvenstvu v plavanju, ki bo od 22. do 27. avgusta na Dunaju, bo nastopila tudi osmerica slovenskih plavalcev. Vodstvo reprezentance pričakuje tri uvrstitve v finale A, med najboljšo osmerico, tekmovalci pa niso želeli napovedovati prevec in bodo raje presenetili z dobrimi dosežki.

Na Dunaju bodo nastopili: Igor Majcen, Metka Sparavec, Tanja Drezgic, Alenka Kejzar, Jure Bučar (vsi so izpolnili 100-odstotno normo), Natasa Kejzar (plavala je 0.22 odstotka slabše od norme), Nace Majcen in Marko Milenkovic. Slednja nista izpolnila norme, vendar je strokovni svet po krajši razpravi odločil, da vendarle odpotujeta na EP. Norme so določili tako, da se zagotavljajo uvrstitve med najboljšo šestnajsterico. Za tekmovalce bodo skrbeli trenerja Ciril Globocnik in Dimitri Mancevic, vodja poti Bogdan Cepic in fizioterapevka Vesna Ferlic. Na Dunaju bo Slovenija imela tudi enega sodnika, to bo Miroslov Smerdu.

Reprezentanti so imeli v pri-

pravljalnem obdobju dobre razmere za vadbo. Pozimi so bili zelo zadovoljni s treningom v Sierr Nevada, zato so bili razočarani, ko jim v Spaniji niso tudi za zaključek priprav zagotovili boljše termine za trening in je tam vadila samo Metka Sparavec. Zato sta Bučar in Igor Majcen trenirala v Font Romeu v Franciji, Tanja Drezgic je bila na Reki, drugi potniki na EP pa so trenirali v Radovljici. Kot je poudaril Globocnik, bo izredno pomemben dopoldanski nastop, saj bo popoldne lahko nastopila samo setnajsterica najboljših v posamezni disciplini, za druge pa bo tekmovalca konec že dopoldan.

Igor Majcen, Alenka Kejzar in zenska stafeta 4 x 100 metrov kravl imajo možnosti za uvrstitev v finale A, Bučar in Sparavec bi lahko prisla v finale B, drugi pa si želijo izboljšati osebne rekorde. Če jim bo to uspelo, potem se bodo najbrž lahko uvrstili vsaj v finale B. Na prizorišče evropskega prvenstva bo ekipa odpotovala v nedeljo, prvi nastopi pa slovenske plavalce čakajo v tork.

Jasna Milinković

NOGOMET / DREVI PROTI SCT OLIMPIJI

Prelomna tekma za Mariborčane

MARIBOR - Vodstvo nogometnega kluba Maribor Branik, ki sta ga predstavila direktor kluba Zeljko Fundak in trener prvega mostva Branko Horjak, je pred nocojsnjim derbijem četrtega kroga letošnjega slovenskega državnega prvenstva, v katerem se bosta ob 20. uri na stadion v Ljudskem vrtu pomerila Maribor Branik in SCT Olimpija, pripravilo krajši pogovor z novinarji. Zeljko Fundak je med drugim poudaril, da vodstvo kluba ni zadovoljno z dosedanjim izkupicem nogometasev v vijolicastih majicah v prvenstvu »deseterice«, saj je daleč slabši od pričakovanih, vendar v klubu ze bijejo plat zvona. Vse sile so namreč usmerjene v nocojsnjo tekmo, ki bi morala biti prelomnica za mariborskega prvooligasa. Zmaga proti »večnemu« nasprotniku bi namreč dvignila mariborskim nogometasem prepotrebno moralo pred povratno tekmo predkroga pokala UEFA s Skantom, ki bo prihodnji tork v Ljudskem vrtu. Trener Branko

Horjak pa je med drugim dejal, da so slabi izidi v prvenstvu posledica spleta različnih okoliscin, predvsem pa virusa, ki se je nenaadno pojavil na dihalnih organih večine igralcev in poškodba, zaradi česar mostvo se na nobeni tekmi ni nastopilo v popolni postavi.

Tako Fundak kot Horjak sta tudi povedala, da so igralci, ki so letos prisli v Ljudski vrt, okrepitve za Maribor Branik, vendar se niso pokazali vsega, kar znajo. To velja zlasti za Pejovića in Zirojevića, ki se v igri vijolicastih se »isceta«. Morda bo na nocojsnji tekmi zaigral tudi kapetan Ales Krizan, ki je bil dalj casa poskodovan, saj se ni igral na nobeni prvenstveni tekmi, z znanjem in izkusnjami pa bi prav gotovo veliko prispeval k čvrstejši obrambi Mariborčanov.

Na pogovoru smo tudi zvedeli, da je klub do vseh igralcev poravnal obveznosti in da so zapisi v Delu, ces da naj bi Horjaka zamenjal Pero Nadoveza, izmisljeni.

Zmago Gomzi

KOŠARKA / ZAČETEK SEZONE ZA ZDRUŽENO EKIPO

Jadranovci se že vestno pripravljajo za nastop v B ligi

Po fakultativni vadbi zdaj nabiranje kondicije - Kristjan Rebula hitro okreva Oberdanu bo pomagal Vitez - Prvi uradni nastop 1. 9. na 2. turnirju TKB

Košarkarsko prvenstvo B lige se bo letos pričelo 23. septembra, Jadranovi fantje pa so že na delu (na sliki Foto Kroma). Priprave so se »uradno« začele takoj po velikem smarnu, toda večina igralcev se po ti že od 3. avgusta, ko je imel novi trener Andrej Vremec na sporedu fakultativno individualno vadbo.

»Ze dejstvo, da se je večina igralcev (med njimi tudi novi nakup Joe Calavita, op. ur.) ude-

Novi trener Andrej Vremec

ležila neobveznega dela priprav, ceprav ni tega od njih nihče izrečno zahteval, kaže na to, da so fantje zelo motivirani, kar je seveda za nas posebej razveseljujoče, zadovoljno ugotavlja predsednik kluba Pavel Vidoni. Plave caka zelo težka sezona, v kateri se bodo predvidoma spo-

padli z dosti močnejšimi nasprotniki kot v lanskem zmagoslavnem tretjeligaskem prvenstvu. Trener Vremec je na sredinem prvem treningu seznanil igralce s programom vadbe. Do septembra bodo jadranovci trenirali praktično vsak dan, polovica treninga bo namenjena nabiranju moči, polovica pa vadbi v dvorani. Navijaci bodo lahko tezo novega mostva prvič »stehtali« na 2. turnirju Trzask kreditne banke, ki ga bo Jadran v tržaski sportni palaci organiziral 1. in 2. septembra, na njem pa bodo poleg združene ekipe predvidoma nastopili še drugoligas Cividale, amerisko potujoče mostvo Rod Island University in hrvaski prvoligas Rijeka. V primeru, da v sportni palaci ne bi pravočasno dokonali obnovitve, pa da, bo turnir v dvorani Ervatti. Sicer pa je Vremec napovedal, da bo Jadran do začetka prvenstva odigral osem do deset kontrolnih srečanj, med nasprotniki pa bo sta tudi videmski B1 ligas Latte Carso in slovenski prvoligas Rogaska Slatina. Tik pred pričetkom ligaskih bojev bo Jadran TKB skupaj z obema mostvoma Latte Carso (B1 in C1 liga) ter trzaskim Don Boscom sodeloval tudi na tradicionalni trofeji Del Negro.

Igralci za zdaj dobro prestajajo napore. V članskem mostvu je ta čas osem igralcev, ki vadijo skupaj z mladinci. Sandi Rauber se bo soigralcem pridružil v po-

nedeljek (a se je udeležil fakultativnih treningov), Kristjan Rebula pa se ni saniral poškodbe kolenskih vezi, vendar je dobra vest ta, da bo predvidoma okreval že novembra meseca in ne komaj januarja, kot je kazala začetna prognoza. Trener Vremec je v domačem krogu našel odgovor na vprašanje, kdo bo drug organizator igre. Deanu Oberdanu bo v tej vlogi namreč pomagal Boris Vitez. Skupaj z jadranovci trenira tudi Jan Budin, cigar usoda je se neznana, odvisna pa je od milanskega Stefanela.

»Jan je trdno odločen ostati eno leto v Trstu. Zdaj je vse odvisno od Stefanela. Lahko nam ga posodi, ali pa mu prepredci, da igra. Mi bi Jana seveda z veseljem

sprejeli v svoje vrste,« je pojasnil predsednik Vidoni. Z Janom bi se lahko Jadran po ocenah vodstva potegoval za eno prvih šestih mest v ligi, tudi brez njega pa je mostvo dovolj solidno, da ne bi smelo imeti težav z obstankom.

»Upamo, da se bomo resili pred začetkom povratnega dela,« pravi Vidoni, ki si skupaj z ostalimi odborniki prizadeva, da bi mostvu zagotovil se enega sponzorja. Ze na 2. turnirju TKB se bo vsekakor začela delitev abonmajskih izkaznic. Celoletna (16 tekem v sportni palaci) bo veljala 140.000 lir, visjesolci pa bodo morali odšteti le 70.000 lir, za mlajše pa bo vstop v dvorano prost. Imetniki abonmajske izkaznice bodo lahko se z majh-

nim prispevkom prisli do knjige, ki jo ob 30. obletnici kosarke pri nas pripravlja Branko Lakovic in je tik pred izidom. Naprodaj bodo tudi podporne izkaznice. Domače tekme bo Jadran TKB igral ob sobotah, s pričetkom ob 20.30. V sportni palaci bodo jadranovci imeli tudi en trening in sicer ob četrtkih.

Sicer pa se bo uradni del sezone za društvo pričel že konec tega tedna, saj bo trener Vremec jutri z mladinsko vrsto odpotoval v Maribor, kjer bo Jadran nastopil na močnem enodnevnem mladinskem turnirju, na katerem bodo sodelovala še slovenska mostva BWC Maribor, Slovan Ljubljana in Smelt Olimpija Ljubljana. (ak)

NOVICE

Prvi gol Massara v japonski nogometni ligi

TOKIO - Daniele Massaro je v drugem prvenstvenem nastopu na Japonskem dosegel svoj prvi gol. S strelom z glavo naravnost v mrežo in s podajo soigralcu Terujosiju Ito je odločilno pripomogel k zmagi z 2:1 svojega mostva Shimuzi Pulse proti mostvu Urawa Red Diamonds. Rekorder po številu doseženih golov (24) v japonski ligi Salvatore Schillaci v prvih dveh kolih ni igral zaradi poškodbe.

Zanini osvojil pokal Bernocchi

LEGNAGO - Stefano Zanini je zmagovalac 77. kolesarskega pokala Bernocchi, na katerem so nastopili vsi najboljši italijanski kolesarji, ki se potegujejo za nastop v državnem dresu na svetovnem prvenstvu v Kolumbiji. Pokal Bernocchi steje kot druga preizkušnja za lombardski triptih, ki običajno odloča o tem, kdo bo nastopil na SP, letos pa to le delno velja, ker bo prvenstvo sele oktobra meseca.

Zanini je bil v sprintu šestih kolesarjev hitrejši od Di Basca in Missaglier. Proga je merila 209 km, prevozili pa so jo v 4 urah 58 minutah 10 sekundah s povprečno hitrostjo 42, 2 km na uro. Vrstni red: 1. Stefano Zanini; 2. Alessio Di Basco; 3. Gabriele Missaglia; 4. Flavio Vanzella; 5. Roberto Pistore itd.

Igor Štoka se je na turnirju Generali prebil do četrtfinala

Na teniskem turnirju »Half Pipe Cup«, ki ga je v Trstu organiziral Circolo Generali, je sodeloval tudi član Gaje Igor Štoka, ki se je v močni konkurenci prebil vse do četrtfinala, v katerem je zaradi poškodbe na nogi predal dvoboj z Vascottom. Pred tem dvoobjem je Štoka premagal Santarellija, Di Pretora in Nicolinija. Turnir je bil namenjen tudi igralcem kategorij C3 in C4, kar daje dosežku neklasificiranega Štoka se večjo tezo. Končni zmagovalac je bil član TC Triestino Andrea Ravalico, ki je v finalu s 6:2, 6:2 odpravil Diega Ziodata.

Lokostrelci Našega praporja in Zarje v Tomeču

Lokostrelci Našega prapora in Zarje bodo v nedeljo v Tolmecu sodelovali na deželnem turnirju v poljskem lokostrelstvu. To bo zadnji nastop v zvrsti hunter & field pred zimskim premorom, ko se bodo spet začela dvoranska tekmovalna. V Tolmecu bodo poleg tekmovalcev iz naše dežele predvidoma nastopili tudi lokostrelci iz Slovenije.

Totip

1. — prvi	X
drugi	12
2. — prvi	2
drugi	1X
3. — prvi	2
drugi	1X
4. — prvi	1
drugi	X2
5. — prvi	2
drugi	1X
6. — prvi	1
drugi	12

Danes igra za vas Totocalcio

Andrej Vogrič

Pistoiese - Perugia	1
Lucchese - Ancona	1
Bologna - Verona	1X2
Forlì - Foggia	1X2
Como - Pescara	1X
Reggina - Chievo	1
Monza - Padova	X2
Fiorenzuola - Brescia	2
Ascoli - Salernitana	1
Lecce - Cesena	1
P. Vercelli - Alessand.	X2
Rimini - Spal	1X
Catania - Atl. Catania	X

Andrej Vogrič (letnik 1966) je pri nas znan predvsem kot odbojkarški podajalec, prej Vala, v zadnjih treh sezonah pa Olympie. Z Valom je nastopil v deželnih D in C2 ligi, a tudi v C1 ligi, z Olympio pa v C2 ligi. Preden se je posvetil odbojki, pa je bil med začetniki lokostrelstva pri Našem praporu. Je tudi član smučarskega odsega Olympie, s katerim nastopa tudi na uradnih tekmovanjih, v poletnih mesecih pa se intenzivno ukvarja z malim nogometom. Pri SZ Olympia je tudi klubski tajnik.

Obvestila

ZSSDI, obvesča, da bo urad v Gorici zaprt do 20. t. m.

KK BOR

obvesča, da bo v ponedeljek, 21. t.m., ob 19.30 na Stadionu 1. maj sestanek staršev in mladih kosarkarjev, ki bodo 27. t.m. odpotovali na enotedenske priprave v Radence.

SZ SLOGA in SD BREG

obvesčata starše, da so tečajniki nameščeni v Mezici v hotelu Peca; tel. 00386/602/35123 ali 35177 ob urah obedov.

JADRANJE / CONSKO TEKMOVANJE V RAZREDU LASER IN EVROPA V TRŽIČU

Popolno zmagoslavje Sirene in Čupe v »evropi«

Od 13. do 15. t.m. je bila v Trziču (SVOC) organizirana sesta conska regata laser v sklopu trofeje Parovel - Pellicani - Alberti - Colussi za razrede evropa, laser, 420, 470 ter snipe. 82 tekmovalcev porazdeljenih po raznih kategorijah se je v posamičnih razredih pomerilo v starih od šestih predvidenih preizkusnih na regatnem polju trapezoidne oblike. V nedeljo je brezvetrje onemoglo vsakršno preizkušnjo, v ponedeljek je zmeren južni veter (do 4 m na sekundo) omogočil dve preizkušnji, v torek pa je zmerno močna burja (do 8 m na sekundo) zaključila prav tako z dvema preizkušnjama letosnje izvedbe te regate.

Tokrat je bila slovenska jadrna flota bila nekako enakomerno porazdeljena na stiri Sirenine ter stiri Cupine tekmovalce, ki so se odlično odrezali tako v razredu laser kot v razredu evropa. V razredu laser je v konkurenci 20 tekmovalcev standard (starejši) po skoraj dvoletni odsotnosti z regatnih polj pozitivno presenetil cupar Danijel Toscano (med drugim je bil državni mladinski podprvak v razredu laser radial leta '90). Osvojil je namreč zelo dobro drugo mesto in svoj nastop takole komentiral: »Po dolgem premoru sem

se ponovno odločil za tekmovalno udeleževanje ter pri klubu pričel s treningi. Ze konec meseca pa nameravam nastopiti na državnem prvenstvu v Otrantu«. Na sedmem mu je sledil izvrstni Ales Omari (Sirena), ki je s tem rezultatom tudi zmagal med mladinci, negativno pa je tokrat presenetil Mitja Bužan (Cupa) s komaj 12. mestom. Kristjan Kovacic (Cupa) je v razredu radial osvojil sesto mesto.

V razredu evropa pa so naši tekmovalci pripravili izjemno presenečenje in osvojili prva stiri mesta. Prvi je bil Miran Gustin (Sirena) pred Maurizioom Bencicem (Cupa), Paolom Tomsicem (Sirena) in Dariom Kosuta (Sirena). Za popolen slovenski monopol v razredu evropa vsi zastlužijo izredno pohvalo. Kot zanimivost lahko navedemo tudi podatek, da je Maurizio Bencic (ki je med drugim Cupin trener) jadrar z več kot 10-letno jadrnico, ki je v zadnjem času predvsem služila kot zbiralnik smole in iglic s Cupinih smrek.

Slovensko »floto« že čakajo nove bitke, o katerih bomo poročali konec tega meseca ob priliki letošnjih državnih prvenstev.

Končni vrstni red

Laser standard: 1. Andrea Nieverov (SVOC), 2. Danijel Toscano (Cupa), 3. Ste-

fano Rivoli (SCA).

Laser radial: 1. Nieverov Larissa (SVOC).

Evropa: 1. Miran Gustin (Sirena), 2. Maurizio Bencic (Cupa), 3. Tomsic Pavlo (Sirena).

Razred 420: 1. Priamo-Tomasin (SVOC).

Razred 470: Fantoni - Pontonutti (SVOC).

Razred snipe: Michel - Michel (SVOC) (Domenis)

RAI 1

6.45	Jutranja oddaja Unomat-tina, (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00) dnevnik
9.30	Nan.: Očetov pes
9.55	Film: Il ragazzo dai capelli verdi (fant., ZDA '48, r. J. Losey), vmes (11.00) dnevnik
11.25	Poletna oddaja Verde mattina estate
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Nan.: La signora del West (i. J. Seymour)
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Le coppie (kom., It. '70, i. A. Sordi, M. Vitti)
16.15	Mladinska oddaja Solletico, vmes risanke
18.00	Dnevnik, nato informacije o prevoznosti cest
18.15	Nan.: Alf
18.50	Variete: Poletje v Luna Parku
19.35	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Film: Waterloo (vojni, It-Rusija, r. S. Bondarčuk, i. R. Steiger, O. Welles)
22.55	Dnevnik
23.00	Nan.: Ai confini dell' aldilà (i. J. Di Aquino)
24.00	Dnevnik, zapisnik, horoskop in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Dok. Videosapere: Filozofija in aktualnost
1.00	Aktualno: Sottovoce
1.15	Dok.: Creare immagine

RAI 2

6.30	Nad.: Atto d' amore
7.20	Dok.: V kraljestvu narave
8.05	Variete za najmlajše
8.05	Quante storie!, risanke
9.30	Nan.: Lassie, 9.55 Sarano famosi, 10.45 nad. Secrets
11.30	TG2-33, 11.45 dnevnik
12.00	Risanke
12.10	Nan.: L' arca del dottor Bayer
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Variete: Quante storie Disney, risanke
14.15	Nad.: Paradise Beach, 14.45 Santa Barbara
15.30	Dnevnik
15.35	Nan.: La grande vallata
17.20	Dnevnik
17.25	Nan.: Zdravnik med medvedi
18.10	Sport in vreme
18.35	Sereno Variabile
18.45	Nan.: Hunter
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Risanke: Go-Cart
20.40	Variete: Vita da cani (vodi Jocelyn)
23.30	Dnevnik in vreme
0.05	Fiom: Sfida all' OK Corral (vestern, ZDA '57, i. B. Lancaster, K. Douglas)
2.300	Komedija

RAI 3

6.00	8.30 Jutranji dnevnik, informacije, vreme
8.40	Dnevnik, videopere: Vodic za izbiro fakultete
9.10	Film: Seguendo la flotta (glas., ZDA '36)
11.00	Sport: EP v vaterpolu (Z)
12.30	Dnevnik
12.35	Film: Il castello sull' Hudson (dram., ZDA '40, i. A. Sheridan)
14.00	Dezelne vesti, dnevnik
14.30	Sport: motokros, SP v kanuju, skoki v vodo
18.45	Aktualno: Mesec branja
18.55	Vreme, dnevnik, dezelne vesti
19.50	Sport: EP v vaterpolu, Italija-Grcija, moski
20.30	Film: Giustizia criminale (dram., ZDA '90, i. F. Whitaker, J. Grey)
22.05	Brividi ultimo minuto
22.30	Dnevnik, dezelne vesti
22.55	Nan.: Separazione
23.50	Operne arije in zgodbe
0.30	Dnevnik, pregled tiska, kultura in vreme

RETE 4

7.20	Nan.: Tre nipoti e un maggiordomo
7.45	Nad.: Piccolo amore, 8.30 Il disprezzo, 9.35 Rubi, 10.30 La donna del mistero 2, 11.15 Senza peccato, 12.20 nan. La casa nella prateria, vmes (11.25, 13.30) dnevnik
14.00	Nad.: Sentieri
15.05	Film: Riderà (Cuore matto) (glas., It. '67)
17.00	Nan.: Donne pericolose, 18.00 A cuore aperto, 19.30 nad. Senza peccato, vmes (19.00) dnevnik
20.30	Film: Chi si ferma è perduto (kom., It. '60, i. Totò, P. De Filippo)
22.35	Film: Perché quelle strane gocce di sangue...? (krim., It. '72, i. E. Fenech, G. Hilton), vmes (23.30) dnevnik
0.30	Pregled tiska

CANALE 5

6.00	Na prvi strani
9.00	Nan.: Casa dolce casa
9.30	Film: Tipi da spiaggia (kom., It. '60)
11.30	Nan.: Una bionda per papà, 12.00 Robinsonovi, 12.30 Casa Vianello
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Lezioni private
13.40	Nad.: Beautiful, 14.10 Amarsi
15.00	Nan.: Pappa e ... ciccio, 15.30 La tata
16.00	Otroska oddaja, vmes risanke in nanizanka
18.00	Kviza: Ok, il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5, vreme, 20.25 Paperissima sprint
20.40	Nogomet: Milan-Juventus
22.45	Dnevnik
23.15	Nan.: New York Police Department
0.20	Nočni dnevnik Tg5

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
11.30	Nan.: Le strade di San Francisco
12.25	Odprti studio
12.50	Sport studio
13.00	Variete za najmlajše
15.00	Film: Il bello il brutto il cretino (kom., It. '67)
17.00	Nan.: Magnum P.I., 18.00 Tarzan
18.20	Variete: Bravissima
18.30	Nan.: Miami Beach
19.30	Odprti studio, vreme, 19.50 Sport studio
20.00	Variete: Nati per vincere
20.40	TV film: Un' americana a Parigi (kom., ZDA '93, i. C. Sellecca, E. Marinaro)
22.40	Film: Steel justice (fant., ZDA '87, i. R. Cox)
0.40	Variete: Speciale cinema
0.45	Italia 1 sport
1.15	Variete: Bravissima
1.30	Nan.: Moj prijatelj Ricky, 2.00 Baretta

TELE 4

13.30	17.45, 19.30, 22.25, 0.25
	Dogodki in odmevi
20.30	TV film: Shaft (krim.)
21.45	Nan.: Maguy

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.35, 22.30, 24.00
	Dnevnik, 13.30 Sport
14.20	Sport: EP v plavanju
19.45	Dok.: Albatros
20.35	Film: Un videotape per l' assassino (krim., '88)
23.30	Film

RAI 3
slovenski
program

20.25 Risanka: Filip
20.30 Dnevnik

SLOVENIJA 1

11.05	Delfin Flipper, 4. del amer. nanizanke
11.30	Moja enciklopedija zivali, 10. oddaja: kameleon
11.40	Roka Rocka - MTV Unplugged: Roxette
12.35	Ze veste
13.00	Poročila, VS
16.05	Film tedna: Nasilja ni bilo, ponovitev
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Učimo se ročnih ustvarjalnosti, 33. oddaja
18.20	Pasje mesto, kanadska risana nanizanka, 29/32 del
18.40	Kate in Allie, 11. del angleske serije
19.10	TV nocoj
19.13	Risanka
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Fant iz kluba Flamingo, ameriski barvni film 1984
21.35	Turistična oddaja
22.00	TV dnevnik 3, vreme
22.40	Sport
22.45	Sova
22.20	Brooklynski most, 20/22 del ameriske nanizanke
23.20	Seaquest, 19. del amer. nanizanke
23.40	Brane Roncel izza odra, ponovitev

SLOVENIJA 2

13.45	Forum
14.00	Strta srca II, Helenine oci, 18. del francoske nadaljevanke
14.50	Omizje
16.50	Sova, ponovitev
18.00	TV dnevnik 1
18.05	Regionalni studio Koper
18.45	Znanje za znanje, učite se z nami
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.00	Podezelski utrip, angleška nanizanka, 4/10 del
20.50	Cloveska zival, angleška poljudnoznanstvena serija, 2/6 del
21.40	Koncert simfonikov RTV Slovenija (Mozart, Schumann)
22.25	Hladni narezek, francoski film (1979)

KANAL A

10.00	Spot tedna.A-shop
10.15	Luc svetlobe, ponovitev
17.05	Kdo je ubil njenega moza?, ponovitev filma
19.00	Vreme, risanka
19.10	Luc svetlobe, 493. del
20.00	Benny Hill, 5. del
20.30	Obalna straza, 20. del
21.20	Vreme
21.25	Teden na borzi
21.35	Prave krogle, ameriski film
23.05	Charlie Parker, 1. del
23.30	Učna leta, 24. del
00.05	Dracula, 1. del serije
01.00	Živeti danes - Prigisca pekla

Koper

16.00	Euronews
18.00	Slovenski program: Poletni studio 2
18.45	Primorska kronika
19.00	Vsedanes - tv dnevnik
19.25	Arktična odiseja, dokumentarni film
20.20	V ospredju, avtor Bruno Agrimi
20.30	Srečanje z zgodovino - avtor Ezio Giuricin
21.30	Vecer Jazz v S-1: »Ljubljana Jazz Selection«
22.15	TV dnevnik
22.35	Ameriski avtorji Karl Sandburg
	Leteci zdravniki, nan.

ORF Avstrija 1

11.25	Housesitter, ameriska komedija
13.00	Tiny Toon
13.25	Mila Superstar
13.50	Smrkci
14.05	Ewoks
14.35	Ko so zivali zapustile gozd
15.00	Kremenckovi
15.25	Mini cas v sliki
15.35	Vesoljska ladja Enterprise - nova generacija,
16.20	Obalna straza: Romanticni konec tedna
17.10	Strašno prijazna družina: Nebeska ideja
17.35	Zlata dekleta: Drazba
18.05	Prijetna trojica: Otroci
19.00	Pri Huxtablovih: Huxtablov hotel za hrcke
19.30	Cas v sliki, kultura
20.00	Pogledi od strani
20.15	Njen alibi, ameriska kriminalka
21.50	Nogomet
22.20	Podkupljivi so vsi, ameriska kriminalka, 1992
23.25	Cas v sliki
23.30	Millerjevo krizisce, ameriski gangsterski film
	Rezija: Joel Coen
	Amerisko vele mesto v casu prohibicije. Irski gangster Leo obvladuje prostitucijo, igre na sreco in celo policijo. Svetovalec in prijatelj Tom ga svari, naj ne zacne prepira s stremuskim magijcem...
01.20	Strašno prijazna družina
01.45	Dobrodosli v Avstriji, ponovitev
03.30	Millerjevo krizisce, ponovitev
05.15	Obalna straza

ORF Avstrija 2

06.00	Videostrani
07.00	Vreme
09.00	Cas v sliki
09.05	Vsak dan s Schiejkonom, ponovitev
14.30	Goreča obala
11.45	Sport
12.30	Siling
13.00	Cas v sliki
13.10	Tekmece: Kupcije z Napoleonom
14.00	Pravica ljubiti
14.25	EP v plavanju
17.00	Cas v sliki
17.05	Dobrodosli v Avstriji
19.00	Zvezna dežela danes
19.30	Cas v sliki, kultura
20.00	Sport
20.15	Derrick, nemska nanizanka
21.20	Stefan Frank: Njuna sreca se je zacela z lazjo
22.05	Cas v sliki
22.30	Vera, denar in kic
00.10	Rimski cudez, kolumbijsko-spanski film
01.35	Pogledi od strani
01.40	Videonoc

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 9.35 Turistični napotki; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje in Glasbena oprema; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 14.30 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.25 Gremo v kino; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovencem po svetu; 22.30 Informativna odd. v tujih jezikih; 23.05 Nokturno.

11.30 Aktualnosti; 12.00 Ballo è bello; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Turistična odd.; 14.50 Single tedna; 15.00 Discoteka sound; 16.00 Modri val; 18.45 Folk studio; RMI.

R. Glas Ljubljane

5.15, 7.15, 10.15, 13.15, 14.15, 17.15, 19.15 Novice; 7.35 Vreme; 8.15 Napoved; 9.30 Kam danes; 11.00 Anketa; 12.00 BBC Novice; 12.15 Sport; 14.05 Pasji radio; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 17.00 Nemščina; 18.30 Evropa v enem tednu; 20.00 Rock; 1.00 RGL žur.

Radio Kranj

9.00, 14.00, 18.00 Gorenjska včeraj, danes, jutri; 5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 10.40 Informacije, zaposlovanje; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 13.00 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 19.30 Večerni pr.

Radio Maribor

6.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 Poročila; 17.00, 19.00 Dnevnik; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Kronika; 9.05 Štajerske miniature; 10.05 Evropa; 11.45 Infoservis; 12.10 Mali oglasi; 13.05 Kadar boš na rajzo šel; 14.00 Osmrtnice, obvestila; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 17.30 Osmrtnice, obvestila; 18.00 Skriti kotiček; 19.30 Po domače; 20.00 Petkovi akvareli; 23.15 Nočni pr.

Radio Študent

0.00 Radio Kaki; 11.00 Borzni parket; 14.00 Kulturne recenzije & Napovedi; 15.00 OF; 19.00 TB: V okovih - Hard Sunshine Core; 21.00 Te amo Cubal; 22.00 Idealna godba B. Benigarja - The Dedication Orchestra.

Radio Koper

(slovenski program)

(Srednji val: 549 KHz, UKV 88.6, 96.4, 100.3, 100.6, 104.3, 107.6) 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 19.00 Poročila; 12.30, 17.30 Dnevnik; 6.00 Glasba, koledar; 6.30 Osmrtnice; 7.00 Kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.40 OKC obveščajo; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 9.00 Servisne informacije, prireditve; 9.10 Od vrha do dna; 9.45 Za in proti; 10.45 Kviz rubrika; 11.00 Aktualno in zanimivo; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Doj, povej... kontaktna odd.; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.45 Informativni servis; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00-1.00 Glasbeni izbor.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.45 Prireditve; 8.05 Horoskop; 8.40 Telefonski kviz; 9.00 Pred naše mikrofone; 9.50 Izbirali ste; 10.00 Pregled tiska; 10.05 E. Galletti; 10.35 Souvenir d'Italy; 11.00 Med vrsticami;

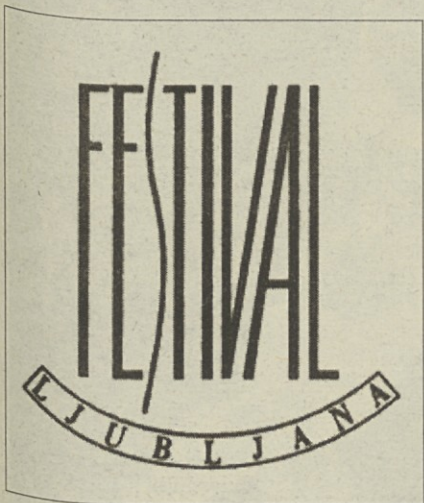
Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 17.00 Izmenično Venus in Razpoke časa in življenja; 18.15 Over noise.

Radio Koroška

18.10-19.00 Kulturna obzorja.

GLEDALIŠČA SLOVENIJA

CELJE

PROGRAM ABONMAJSKIH PREDSTAV V SEZONI 95/96:

VELIKI ODER:

1. Drago Jancar: HALSTAT, režija Franci Krizaj
2. Jean Anouilh: SKUSNJA, režija Dusan Mlakar
3. W. Shakespeare: OTHELLO, režija Vito Taufer
4. Jean Genet: BALKON, režija Damir Zlatar - Fray

PTUJ

Jutri, 19. avgusta, ob 10. uri bo pred gledališčem nastopilo ptujsko gledališče Zato s komedijo Petra Turrinija **Krčmarica**. Predstava govori o spogledljivji, pa vendar po-

steni krčmarici Mirandolini, ki mesa glave vsem moškim. Igrajo: Vesna Pernacic, Vojko Belsak, Tadej Tos, Gregor Geč, Rok Vihar, Barbara Vidovic, Masa Zidanik, Zvone Lesnik, Anica Strelec in Vesna Tomsic.

TRNFEST 95 KUD FRANCE PREŠEREN

Danes, 18. avgusta, ob 21. uri bo v prostorih Kuda gledališka predstava **Roka roko ubije** v izvedbi teatra Nasa Kabinet. Roka roko umije, obe pa obraz. Ko pa, recimo, desna ubije levo, ostane le se ena, obraz pa potemtakem za vedno umazan. Igrata: Matjaz Javšnik in Drago Milinovic (na sliki).

Jutri, 19. avgusta, ob 21. uri bo v Kudu plesno-gledališka predstava **Kdo je narisal Stanku skakalnico** v izvedbi gledališča Fourklor. V tej idilicni pesnitvi o odrascanju v podalpski deželi nastopajo: Brane Potocan, Jana Menger, Sebastijan Staric in Dusan Teropsic.

Koproducenta Trnfesta '95 sta OSI - Slovenija in SOU Ljubljana, podprla pa ga je tudi Mestna občina Ljubljana.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Gledališče Verdi - Dvorana Tripcovich Mednarodni festival operete 1995 Blagajna gledališča Verdi bo zaprta do 12. septembra. Od tega datuma dalje bodo na razpolago novi abonmaji in eventuelne rezervacije preostalih prostih mest.

Grad sv. Justa

Kino V nedeljo, 20. t.m., ob 21.00 »Il re leone« (ZDA 1994), režija R. Allers in Rob Minkoff; v ponedeljek, 21. t.m., ob 21.00 »La carica dei 101« (1961-1994), režija Wolfgang Wainwright.

GORICA

Goriski grad Od 3. do 9. septembra bo na sporedu Alpe Adria Puppet festival.

KOROŠKA

CELOVEC

Mestno gledališče: jutri, 19. t.m. ob 20.00 - G. Bizet »Carmen« opera v francoščini.

SENTPRIMOZ

Kulturni dom: danes, 18. t.m., ob 20.30 - Koncert ansambla Korotan in MePZ Danica.

ŽELEZNA KAPLA

Pri Pesmanu v Podpeci bo jutri, 19. t. m., ob

15. uri prireditev Delovne skupnosti »Koroška 95« z ogledom muzeja NOB, predavanjem Josepha Rauscha na temo »Partizanski bon na Koroskem«.

BELJAK

Kongresna hiša - Karantansko poletje: v nedeljo, 20. t. m., ob 20. uri koncert Litviskega nacionalnega simfoničnega orkestra.

RAZNE PRIREDITVE SLOVENIJA

4. MEDNARODNI FOTOGRAFSKI NATECAJ EX TEMPORE

Na natečaju lahko sodelujejo fotografi amaterji in profesionalci iz Slovenije in tujine. Obvezen je katerikoli film (35 mm), ki zahteva razvijanje E6 in ima največ 38 posnetkov. Vsak sodeluje z največ tremi filmi, ki jih prinese s seboj. Filmi morajo biti poslani na območje občin Idrija in Cerkljo v soboto in nedeljo (19. in 20. 8.) do 20. ure. Tematika ni omejena. Sprejem in označevanje zapakiranih filmov bo 19. in 20. 8. (6.00-12.00 in 14.00-20.00). Filme bo sprejemal fotograf Marjan Kurtanek v nedeljo, 20. 8., do 20.00 v prostorih Foto M (Prelovčeva 1 b) v Idriji. Razvijanje bo opravil organizator; udeleženec pri oddaji filma in prijavnice plača stroške razvijanja, okvirne in postnino. Triclanska komisija bo med vsemi diapozitivi izbrala ustrezno število za uradno projekcijo, ki bo v petek, 25. 8., ob 20.00 v hotelu Ydria v Idriji. Nagrade: 80.000 SIT in se nekaj praktičnih nagrad. Dodatne informacije: Foto skupina Idrija, Lapajnetova 59, Idrija; tel. 065/72774.

POLETNA LIKOVNA SOLA (nadaljevalna)

(Rogaska Slatina, od 19. do 27. 8.) Namenjena je tistim likovnikom, ki bi radi izpopolnili svoje znanje. To je intenzivni osemdnevni tečaj, v katerem se udeleženci ne učijo risati, pač pa predvsem izraziti s crto to, kar vidijo. Izhodišče je risanje geometrijskih teles v prostoru, nato pa risanje cloveske figure, ki je najprimernejša za raziskovanje večine likovnih problemov. Program obsega praktični in teoretični del. Celodnevnu risanju bodo sledila predavanja in ogledi filmov iz zgodovine umetnosti ter predstavitev likovne ustvarjalnosti. Informacije: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Stefanova 5, Ljubljana. Tel. 061/1259355, 1262083.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

»Musei di sera« (Večer v muzejih) V torek, 22.8., ob 20. uri bo dr. Lorenza Resciniti predavala o zbirki Antonina Rusconija in Odinee Opuich, ki jo hranijo v muzeju.

V torek, 29. t.m., ob 20.00 v mestnem muzeju Morpurgo (Ul. Imbriani 5) bo dr. Lorenza Resciniti predstavila kip Napoleona Bonaparteja Antonia Canove. Predvajali bodo tudi film »Maria Walewska (ZDA 1937) in »La bella e la bestia (ZDA 1992).

Nocoj, ob 20.30, bo v ljubljanskih križankah nastopil Litovski nacionalni simfonični orkester z dirigentom Jouzasom Domarkasom. Solistka na klavirju bo slovenska pianistka Sonja Pahor-Torre (na sliki).

Program: Grieg, Schönberg, Prokofjev.

GLASBA SLOVENIJA

ROGAŠKO GLASBENO POLETJE

ROGAŠKA SLATINA

Danes, 18. avgusta, ob 20.30 bo v zdraviliški kristalni dvorani nastopil APZ Tone Tomsic z zborovodjo Stojanom Kuretom.

BLED

Danes, 18. avgusta, ob 20.30 bo v župnijski cerkvi sv. Martina koncert klasične glasbe. Nastopa skupina Camerata Camiola.

Danes, 18. avgusta, ob 21. uri bo v zdraviliškem parku v okviru festivala Okarina etno koncert Afro Malagasy (Madagaskar). Nastopa Joseph Rakotorahalaly s svojo skupino.

Jutri, 19. avgusta, ob 20.30 bo v cerkvi sv. Martina nastopil Trio Lurwigana: Darko Brlek, klarinet, Igor Skerjanec, violončelo, Vladimir Milnarič, klavir. Gosta: Volodja Balzarosky, violina, Cristoph Theiler, klavir. Program: Brahms.

SKOFJA LOKA

Danes, 18. avgusta, ob 20. uri bo na mestnem tgu jazz koncert Alenke Godec.

HRVATINI

Danes, 18. avgusta, se bo ob 17.30 v kulturnem domu začel dan glasbe na Festivalu (festivalu kulturnih skupin invalidov). Nastopajo: Center Dolke Bostjancic, centra za izobra-

zevanje iz Cme na Koroskem in Zagreba ter Musische Arbeits Gemeinschaft iz Dunaja.

PIRAN

Danes, 18. avgusta, ob 21. uri bo v piranskem križnem hodniku zaključni koncert piranskih glasbenih večerov. Nastopila bosta Marjan Trcek, tenor, in Boris Sinigoj, lutnja. Program: Dowland, Puliti, Foscarni, Caccini.

IDRIJA

Danes, 18. avgusta, ob 20.30 bo na gradu Gewerkenegg jazz koncert skupine Grentown jazz band.

FJK

TRST

Grad sv. Justa V četrtek, 24. in v petek, 25. t.m., bo nastopil Frank Raya z reggae, blues, rap in rock skladbami. V torek, 29. t.m., ob 21.00 - V sodelovanju z Progetti di Allegria »Non entrate in quel castello«. V četrtek, 31. t.m., ob 21.00 - Nastop skupine Sirtos iz Grčije. **Miramarski park** **Luci in zvoki** Danes, 18. t.m., ob 21.00 in ob 22.15 »Il sogno imperiale di Miramare«. Istocasno je v Konjusnici Miramarskega parka na ogled od 21.00 do 23.00 razstava izkopanin antične Eble.

PORDENON

V sredo, 13. septembra: Koncert Pina Danieleja skupno s kitaristom Pat Mathenyjem.

RAZSTAVE SLOVENIJA

MODERNA GALERIJA

Razstava 21. MEDNARODNEGA GRAFICNEGA BIENALA - LJUBLJANA je na ogled do 10. septembra v Moderni galeriji.

V Mali galeriji je do 3. septembra na ogled razstava PETRE VARL-SIMONCIC z naslovom PITA MOJE MAME.

NARODNA GALERIJA, Prežihova 1

V obeh zgradbah NARODNE GALERIJE je na ogled razstava GOTIKA V SLOVENIJI; Slikarstvo in kiparstvo.

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE, Celovška 23

Gotika v Sloveniji; razstavi Arhitektura in Nastanek, ogrozanje, reševanje likovne dediščine.

NARODNI MUZEJ, Prešernova 20

Gotika v Sloveniji; Svet predmetov.

GALERIJA ILIRIJA, Tržaska 40

Na ogled je razstava skupine LEK : Veljko Aleksić, Tatjana Arh, Igor Boševski, Andrej Cvetko, Davorin Gros, Vincencija Končan, Frida Lah-Gros, Mojca Plestenjak, Alojz Popelar, Jolanda Versic-Zabjak.

MESTNI MUZEJ LJUBLJANA

V Kulturno-informacijskem centru Krizanke-Trg francoske revolucije 7, je na ogled razstava fotografij popotresne arhitekture Branke Lapajne - DETALJ IN CELOTA.

JAKOPIČEVA GALERIJA, Slovenska 9

Na ogled je pregledna razstava lesorezov iz obdobja 1935-1995 avtorja Lojzeta Spacala.

MESTNA GALERIJA PIRAN

Razstava del bolgarsko-ameriskega avtorja CHRISTA je na ogled do 31. avgusta.

GRAFIČNI MUZEJ, ROGAŠKA SLATINA

Devetdeset grafičnih listov karikatur Williama Hogartha (1697-1764), londonskega slikarja in

bakrorezca, je na ogled do 9. 9. 1995.

LIKOVNI SALON, CELJE

V salonu je razstava Forma eterna, ki predstavlja 18 mladih slovenskih umetnikov Akademije za likovno umetnost iz Ljubljane.

GALERIJA EQURNA, Gregorčičeva 3

V galeriji je razstava slik Zige Okorna. Razstava temelji na umetnikovi navzočnosti v galeriji. Obiskovalci so vabljeni k razgovoru z umetnikom.

GALERIJA ŠKUC, LJUBLJANA

V galeriji je razstava fotografij Helen Sheenan (Irska) in Jožeta Suhadolnika. Razstava sodi v okvir 22. zasedanja mednarodnega sveta Amnesty International v Ljubljani. Mlada fotoreporterja razstavljata fotografije iz različnih kriznih žarišč (Dublin, Vukovar, Sarajevo, Mostar).

POKRAJINSKI MUZEJ, MARIBOR

Na ogled je razstava Filmska ustvarjalnost Metoda in Milke Badjura (na sliki) 1926-1965.

GALERIJA MEDUZA 2, PIRAN

Na ogled je razstava grafik makedonskega umetnika Dimitra Malidanova. Umetnik, ki je studiral grafiko in slikarstvo v Ljubljani, se predstavlja s tridesetimi grafičnimi listi (na sliki: Perunka).

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST: Muzej Revoltella-Galerija moderne umetnosti (Ul. Diaz 27): do 10.9. razstavlja James Rosenquist; v Muzeju je na ogled tudi razstava o zavarovalnici Generali »Od orla do leva«.

Muzej Revoltella-Galerija v 5.nadstr.

Do 21. t. m. bo odprta razstava ITALIA, ki sta jo pripravila Marco Belpoliti in Elio Grazioli v sodelovanju z Galerijo Continua iz S. Gimignano. **Miramarski park- Konjusnica** Do 7.1.1996 je vsak dan od 9.00 do 19.00 na ogled razstava izkopanin antične Eble. **Občinska galerija:** na ogled je fotografska razstava »Soba in zavest«. **Milje - Sedež letovisarske ustanove:** danes, 18. t. m., ob 18. uri otvoritev razstave Luise Frausin Mineo in Michele Grassi. **Sesljan - Sedež letovisarske ustanove:** do 29. t. m. razstavlja Massimo Malipiero.

GORICA: V Pokrajinskem muzeju na gradu in v Coroninjevem dvorcu je do 31.12. odprta razstava »Ottocento di frontiera«.

V dvorani Deželnih stanov na gradu je do 17.9. odprta razstava Gotske cerkve v dolini Soče in v Brdih.

ŠTANJEL: V Galeriji Lojzeta Spacala so na ogled do 30.9., poleg stalne zbirke, tudi novejša dela trzaskega umetnika. Urnik: od delavskih 14-19 (razen ponedeljkov); ob sobotah, nedeljah in praznikih od 10-12, 14-19.

KOROŠKA

CELOVEC: Dezelna galerija: Do 10.9. bo na ogled razstava »Do danes-dve stoletji umetnosti na Koroskem«.

Skofjski muzej (Lidmanskyygasse 10): odprt je do 15. oktobra.

BELJAK: Galerija Freihausgasse: na ogled je retrospektiva beljaskih umetnikov 1945-1995.

ŠENTJANŽ V ROŽU: K-k center, Stara soka: Do 15.9. je na ogled razstava Zorke Loiskandl-Weiss z retrospektivo slikarskih del »Od zacetka do sedaj«.

TINJE: Galerija Tinje: Do 17.9. je na ogled stalna razstava lesorezov Wernerja Bergerja in sedemdelnega cikla Valentina Omara.

PLIBERK: Do konca septembra razstavlja Werner Berg.

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Na veliko se boste pripravljali na blizajoci se dogodek in se ga veselili kot otrociček. Če skromno pričakujete majhno veselje, boste doziveli se več: veliko srečo.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Nekdo vam bo ponudil možnost za dodaten zaslužek. Čeprav vam denar ne smrdi, boste omahovali. Vase telo namreč potrebuje počitek, um pa svobodo.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Prijazno pohvalo boste razumeli kot kritiko, zato boste nekaj časa trmasti kot mula. Ko boste dojeli srz svoje občutljivosti, boste zeleti slisati se več.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Nervozni boste in ne boste prav vedeli, kaj bi pravzaprav radi. Nič vam ne bo pogodu, hkrati pa se ne boste mogli dovolj ogreti za prav nobeno od toplih želja.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Čeprav se boste poslužili bolj ali manj nedolžnih prevar, boste naj uspeh nadvse ponosni. Poskrbite vsaj za to, da tekmeči ne bodo izvedeli za neposteno ozadje.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Z nestrpnostjo se boste odzvali na predlog, ki naj bi bistveno posegel v vase delovne navade. Ker bo to predlog močnejšega, mu boste popustili.

TEHNICA 23. 9. - 22. 10.: Presegli boste neko nezdravo navado. Na uspeh boste tako zelo ponosni, da ga boste glasno razglasali naokoli. Če menite, da vas bo kdo posnemal, se motite.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Odslej boste veliko bolj previdno izbirali nove znance. Ze prvega od njih boste presenetili z duhovito rešitvijo problema, ki mu se sami niste videli dna.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Pred jesenjo boste skusali narediti nov življenjski nacrt, zato boste veliko ur prezdeli v samoti. Kombinirali boste nerealne zamisli z realnimi možnostmi.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Posvečali se boste sebi in svojim notranjim problemom, probleme drugih pa boste zanemarjali, kot da jih ni. Dokler jih gledate skozi svoje, jih res ni.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Samokritično boste pregledali svoje življenje in dognali, da vas ne zadovoljuje. Zazeleli si boste sprememb. Začnite pri sebi, pa vam bo zagotovo uspelo.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Na delovnem mestu boste pripravljali revolucijo. Ker že vnaprej veste, da vam bo uspelo, boste nenavadno radozivi in optimistični. Razdelite slavo med druge.

OGROŽENE ŽIVALI

Afnarija, dolga dve oktavi

Sedem tisoč gibbonov v ujetništvu

Giboni imajo zelo nenavaden, svojski krik. Oddajajo dolg, narascajoc, oglusujoc hrup, ki ga je slisati skoraj tako kot protiletalsko sireno celo 15 kilometrov dalec. Nekateri jih imenujejo »pozabljene cloveske opice«, ker so manj znani kot njihovi večji bratranci - gorile, simpanzi, orangutani in ljudje. Pri tem so giboni verjetno najglasnejši od vseh primatov. Terrance Dillon Morin, ameriski zoolog in ustanovitelj posebnega centra na tajskem otoku Phuket, ki se ukvarja s spuscanjem živali, ki so bile vzgojene v ujetnistvu, nazaj v naravo, s simpatijo imenuje krik svojih varovancev »afnarija, dolga dve oktavi«. Sosedom rejcev krotkih gibbonov pa se zdi petje mnogo manj poetično.

»Vcasih dobimo gibone od ljudi, ki so jim sosedje grozili, da jih bodo z njihovimi opicami vred pobili,« pravi Leonie Vejajiva, ki od leta 1985 v Bangkoku vodi center za trpincene živali. Vejajiva, Morin in tajski Kraljevi gozdarski urad so pionirji kampanje, katere cilj je pregnati arije gibbonov iz tajskih vele-mest. Danes živi tam približno sedem tisoč gibbonov v ujetnistvu, bodisi kot domače živali bodisi kot atrakcija za goste v re-

stavracijah, hotelih in zivalskih vrtovih. To je protizakonito, kajti giboni so navedeni v konvenciji za zascito živali Cites in so od leta 1992 na Tajskem zasciteni. Čeprav bele gibone se vedno lahko najdemo v prosti naravi v dzunglah Indije, jim zaradi krčenja gozdov in morilske trgovine z živalmi grozi izumrtje. »Za lovce je edina možnost, da uplenijo gibonovega mladicka, ce ustrelijo njegovo mater. Ljudi zanimajo izključno mladici, ker

se le mlade živali dajo ukrotiti,« pravi Paul Phillips, pomočnik v Morinovem centru na Phuketu. Strokovnjaki predvidevajo, da le eden od petih gibonovih mladickov preživi brutalno metodo lova. Se preden jih lahko za okroglih 400 dolarjev prodajo trgovcem, jih velik del konca zaradi strelnih ran, padca z drevesa ali soka. Preživeli pa so zelo cenjeni kot ljube in srčkane domače živali. Mali krzneni klobčici z inteligentnimi, belo obrobljenimi obrazki se oklepajo novih lastnikov tako, kot bi se oklepali svojih mater. Kot otroci tudi oni potrebujejo ljubezen in telesno blizino, morajo biti nahranjeni in previti.

Toda ko dopolnijo dve leti, zelo hitro izgubijo svojo ljubkost. Postanejo predrzni, divji in celo agresivni. Vecina lastnikov gibbonov bi se svojih eksotičnih sostanovalcev najraje spet znebila. Se toliko bolj to velja, ko se v starosti starih ali petih let popolnoma razvijejo glasil-

ke mladih cloveskih opic. »Odkar je od leta 1992 lastništvo ilegalno, smo zbrali na stotine tako imenovanih gibbonov - beguncev, ki jim moramo nekako poiskati zatocišče,« pravi Precha Ratanaporn, ki je v Gozdnem uradu zadolžen za divje živali. Eno najbolj priljubljenih zatocišč je po mnenju gozdarjev Morinov center na Phuketu, dopustniškem otoku 860 kilometrov južno od Bangkoka. S skrajno majhnim proračunom, s prostovoljnimi prispevki turistov in izkupickom od prodaje majic poskusa projekt pripraviti krotke gibone na življenje v divjini. V ta namen je dal Gozdarski urad na voljo gozdna področja v rezervatu Khao-Phra-Thao na Phuketu in dveh sosednjih otokih. Gibone odvajajo odvisnosti od ljudi, dokler ne tvorijo parov in nato jih prenesejo v vsakokrat bolj oddaljenih kletkah vedno globlje v dzunglo. Končno jih na otoku Koh Boi, velikem sedem kvadratnih kilo-

metrov, spustijo na svobodo. Doslej sele pet parov. Kako jim gre, bodo ugotovili v kratkem. Na sosednjem otoku Koh Tai so Morin in njegovi pomočniki izpustili osem mladih gibbonov. »Ne moremo se jim več priblizati. Cisto divji so postali,« pravi Phillips, ki je službo v Angliji obesil na klin, da bi lahko delal na Phuketu in v nekem drugem rehabilitacijskem projektu v Chachoengsau, približno 120 kilometrov vzhodno od Bangkoka. Chachoengsau upravljajo neposredno iz Gozdarskega urada, prav tako pa ima težave zaradi nizkega proračuna. »Skrbeti moramo za stotine gibbonov in drugih opic, toda oba rehabilitacijska centra lahko oskrbita manj kot sto živali,« pravi Precha. Predvsem pa je pomembno, dodaja, preprečiti krčenje gozdov in divji lov v dzunglah - rezervatih. Samo tako lahko zagotovimo, da petje gibbonov v divjini ne bo zamrlo.

Peter Janssen, dpa

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

343	FRANOSKI DIKTATOR (GEORGES BENJAMIN)	LJUDSKO GLASOVANJE	PISATELJICA LINDGREN	PESNICA SEIDEL	OLIMPIJSKE IGRE	SESTAVINE PAPIRNE MESANICE	SVICARSKI DRAMATIK (JOHANNES)	AVTOR: BRANKO KOZULIC	TONSKA LESTVICA	1000 KG	AZUSKI VELETOK	OKROZJE, PODROCJE	AMERISKI PISATELJ (JACK)	DROG ZA PLAVLJENJE LESA		ZENSKO IME	AMERISKI REZISER (MARK)	ITALJANSKI NAFTNI KONCERN	PRIDELKI, ZIVILA	VRSTA PAPIGE
MESTO V ROMUNJI								TEZAVEN POLOZAJ							KRAPOVEC INC					
LESNA SNOV								IZDELOVAL OBLEK PEVKA REDZEPOVA												
EVROPSKA SKUNOST SVOBODNE TRGOVINE					LEPOTNI GRM RIMSKI DRZAVNIK								POT NEBES- NEGA TELESA FOTOGRAF SELHAUS							
ZUPAN POD FRANCOZI				KRAJEVNA SKUPNOST ZAREBRNICA			POZELENJE ELJA KAZAN				SPAN. SLIKAR (JUAN) POKRAJINA V FRANCIJI							GL. MESTO BABILONIJE RUDNINSKO GNOJILJO		
RESA						IGRALKA STARC IZOBlikOVANA ZUZELKA				AVS. DIRKAC (NIKI) ZVEZDA V ORLU						RUMENO RJAVA BARVA MAROSKA MERA				
KULTURNA RASTLINA								ANTON OCVIRK SIMON JENKO				BRAZILSKI LENIVEC PREBIVALKA IRSKE		OTOK V TUAMOTU AVST. SMUC. (HANS)					BIBLJSKA OSEBNOST	
CHARLES NODIER		PEVEC JONES SLIKAR SUBIC					PREDMESTJE LIEGA	OCETOV BRAT ANG. UPORNIK (ROBERT)					ERBIJ SVEDSKI SMUCARSKI CENTER				ILOVICA REKA V SPANIJI			
NADZORNIK V STAREM RIMU					DANSKI PISATELJ (JEPPEI) RADON							PESNIK ARTAUO ANDREJ BUDAL								
PLANOTA V FRANCIJ									UTELESENJE BOGA											
LASTNOST UMETNISKEGA									NEMSKI PISATELJ (WILHELM)						MLAJSA ZELEZNA DOBA					

RESITEV: CRAINOVA, STISKA, MRENA, LESNINA, KONFEKCIONAR, EFTA, OLEANDER, ORBITA, MERA, KS, SLA, ROELAS, UR, ERIKA, EMA, LAUDA, OKRA, NEDOTIKA, AO, ANNA, CN, TOM, STRIC, ER, ILO, EDIL, AKJAER, ANTONIN, AUVERGNE, INKARNACIJA, UMETNOST, RABAE, LATEN

NASVET PSIHOLOGA

Odpoved samemu sebi

Norišnice so za obrambo zdravih

Ena od bralk, ki se je predstavila kot Novakova, je predlagala, da nekoliko podrobneje pojasnim, zakaj nekateri tako nasprotujemo, da se ljudi, ki imajo diagnozo te ali one duševne bolezni, spravi tja, kamor sodijo - to je v psihiatrično bolnišnico.

Odgovor sem poiskala v enem od spisov Franca Basaglie, ki je leta 1961 z zeno Franco in nekaterimi drugimi predstavniki tako imenovane fenomenološke psihiatrije začel spreminjati klasično psihiatrično ustanovo v Gorici v terapevtsko skupnost. Pred tem je bila ustanova obdana z visokimi zidovi, tri cetrtine oseb, ki so v njej prebivale, pa je bilo privedenih tja proti svoji volji. V spisu iz leta 1981 med drugim beremo:

Norišnice so v zgodovinskem smislu nastale za obrambo zdravih. Podoba duševnega bolnika, kot jo vidimo danes v naših ustanovah, je lik zatiranega in posrednega človeka, kajti predmetenega človeka, kajti organizacija in učinkovitost delovanja sta vedno pomembnejši od njegove rehabilitacije in resocializacije.

V trenutku svoje izključitve iz družbe je bolniku, že tako močno ranljivemu zaradi njegove bolezni, vsiljena se druga dimenzija. Zaradi dobrega delovanja ustanove in lazjega dela njenih uslužbencev je prisiljen postopno žrtvovati vse, kar je v njem se ostalo osebnega in živega.

Osebnost teh oseb se vedno bolj zozuje, izgublja prejšnje interese, povsem se prepustijo pobudam okolja, pretrgajo vse vezi s prejšnjim življenjem, ki jim tako ne pripada več, kot tudi s prihodnostjo, za katero nimajo nikakršnih načrtov.

Prilagodijo se pravilom ustanove, ne glede na to, kako mučna in ponizevalna so. Kot samo po sebi umevno sprejmejo izgubo svoje individualnosti, svojega človeškega dostojanstva in se zadnjih ostankov avtonomije in odgovornosti...

»Idealni« pacient je, paradoksalno, tisti, katerega individualnost je v procesu institucionalne kariere povsem uničena. Je čisto krotek in vedno na voljo osebju. To je bolnik, ki ne povzroča komplikacij s svojimi osebnimi odzivi, temveč se povsem prepusti avtoritetam, ki ga nadzorujejo. Tak je pacient, za katerega z zadovoljstvom pravijo, da se je »dobro prilagodil« na okolje, in da »sodeluje« z osebjem. Tak pacient kot človek ne obstaja več. Če potem taisti človek, ki ni nevaren ne drugim ne sebi, dobi možnost, da se vrne v skupnost, bo odkril, da tam zanj ni mesta. Prisiljen se je bil odpovedati sebi in se je navadil, da ne racuna več nase.

Tako Basaglia pred stiri najstimi leti piše o psihiatričnih ustanovah, kamor bi po mnenju gospe Novakove sodili vsi tisti, za katere sodijo, da so duševni bolniki. Kdo lahko sodi o tem, kdo sodi tja, na ono stran nečesa, kar naj bi bilo »zdravo« in »normalno«. Kdo lahko tako lahko, kot se zal se vedno dogaja pri nas, spravi kogarkoli onstran pregrade, ki loci tiste, od katerih se želi družba zaščititi?

Menim, da nihče razen tisti, ki se sam odloči, da bo iskal pomoč v »svetu na drugi strani«. Tam pa, kot pravi dr. Tanja Lamovec, pogosto »rešitev postane problem in zdravilo postane strup«.

ODVISNOSTI

Odvisnost žensk od psihotropskih drog

Uporaba psihofarmakoloških sredstev je eden kontrolnih mehanizmov

Si predstavljate, da pokukate v ženske torbice, predale, skodelice, toaletne kovčke in se kam: koliko tabletk bi našli? Pa ne le tistih, ki preprecujejo nosečnost, klimakterične tegobe in telesne bolečine, našli bi predvsem veliko tako imenovanih psihofarmakoloških sredstev. Njihova velika poraba dokazuje, da mora ženska velikokrat pridobiti izgubljeno psihično stabilnost, da bi nemoteno opravljala zaupano ji »podpiranje treh vogalov«.

Velika poraba psihofarmakoloških sredstev je eden izmed mehanizmov, ki pomaga blaziti napetosti znotraj manjših skupnosti, kot so družina, partnerska ali zakonska zveza ipd. Sprenevedali bi se, če bi zanikali, da je to v interesu družbe. Nič novega ne pove, če rečemo, da to družba potrebuje za blazitve lastnih konfliktov. Urejejo družino, partnerski ali zakonski odnos matere in zene, ki skrbi za stabilnost in nemoteno medčloveške odnose, družba potrebuje za blazitev konfliktov med posameznimi družbenimi skupinami.

Zenske, ki se znajdejo znotraj medicinskopsihiatričnega diagnosticiranja, si najpogosteje pridobijo naslednje diagnoze: nevrovegetativna distonija, prenapetost in izčrpanost, živčna preobčutljivost, psihovegetativna disregulacija ipd. Pogosto predpisovanje nevroleptikov, antidepresivov in trankvilantov, ki so najpomembnejša psihofarmakološka sredstva pri zdravljenju psihičnih težav, omogoča, kot pravi Darja Zavrsek, kemično discipliniranje in nadzor med visokim številom žensk ter je pogosto posledica odnosa med psihiatrom in njegovo obiskovalko. Odvisnost žensk od psihotropnih

drog je povezana z njihovim položajem v družini in družbi ter s socializacijo, ki vodi v odvisnost. Ali kot je zapisala Elizabeth Ettore: »Razlog, zakaj ženske uporabljajo psihotropne droge, je po-

doben razlogom, zakaj postanejo depresivne. Pogosto se vsakodnevne človeške stiske, ki jih doživljajo ženske, rešujejo tako, da se jim po »strokovni presoji« predpiše določeno kemično sredstvo. Pri tem pa seveda ne dobijo informacij o stranskih učinkih, povezanih s temi sredstvi, ki delujejo na centralni živčni sistem. Ti stranski učinki so diskinezija, nevroleptični parkinsonov sindrom ali akatizija. Kot poudarjata Peter Le-

hmann in David Hill, so spremembe centralnega živčnega sistema, ki jih povzročijo nevroleptiki, podobne tistim, ki jih nevrologi imenujejo vnetje možganov, parkinsonova bolezen ali vidovica in v obliki tardivne diskinezije prizadenejo tretjino vseh obiskovalcev in obiskovalk psihiatrov. Kemični »nadzor« vpliva tudi na zunanjo podobo ljudi. Pocašna hoja, topi pogledi, previdni gibi, povešena ramena in glava so za površen pogled

le telesni dokazi norosti, za ostrejšega opazovalca pa odraz kemične »pomoci« oziroma nadzora nad človekom, ki se je znašel v hudi krizi. Ženske, katerih psihično trpljenje je izraz hudih življenjskih preizkušenj in konfliktov, resnično postanejo, kot zapise Alexe Franke, »tihe in mirne«; brez nekdanjih nehumanih prisilnih jopicev pa jih danes umirijo drugače...

Pripravila: Katarina Lavs

Otrok potrebuje samo to, da je resnično ljubljen

Kljub goram popisanega papirja, skladovnicam mehko ali trdo vezanih knjig, stotinam posvetov, okroglih miz, simpozijev in konferenc na lokalni in svetovni ravni, številnim zvenecim doktorskim nazivom in priznanjem za teoretični prispevek k razbistritvi tako imenovane starševske funkcije se vedno prevladuje mnenje, da morajo starši otroke »vzgajati«, ne pa zanje »skrbeti«. Poudarek na vzgoji namesto na skrbi ali če hocete - to zablodo so drago plačali in bodo se drago plačevali številni otroci, tudi na tem kosku Zemlje, ki mu je ime Slovenija in je imel moza, ki je zelo jasno napisal, da je »greh zoper naravo, če so otroške sanje ogoljufane«...

Pojem vzgoje vključuje temeljno nezaupanje v psihobiološke danosti otroka in prepričanje, da oblikujeta otrokovo osebnost zavestno usmerjanje in volja staršev. Pritrditi gre Marjanu Tošiču, ki je že pred dobrim desetletjem zelo jasno povedal in napisal, da »nevrotičnemu staršu ugaja, da se v razmerju do svojega otroka končno počuti pomembnega, da čuti, da je nekdo«.

To praktično pomeni, da gledamo na otroka kot na predmet starševskih postopkov oziroma vzgojnih vplivov, ne pa kot na avtonomno osebnost v razvoju. Tako pravimo za otroke z delikventnim vedenjem, da so »vzgojno zanemarjeni«, kar pomeni, da si tako vedenje razla-

gamo z odsotnostjo dejavnosti drugih (staršev, vzgojiteljev, so-le...), ki so se premalo »potrudili« (če ne drugace, tudi s prisilo, zasmehovanjem, zastrasevanjem ali kar psihičnim in fizičnim trpinčenjem...) usmeriti otroka na »pravo pot«. O tem, kaj bi starši morali in česa ne bi smeli početi, je bilo že veliko napisanega. Zal pa dosti manj o tem, kaj je sploh bistvo starševske vloge. Predvsem bi se morali zavedati, da biološki starši niso nujno potrebni za otrokov zdrav razvoj. Tisto, kar vsak otrok resnično potrebuje, je bitje, ki je zmogljivo uresničevati starševsko vlogo na optimalen način. Naloga starša pa je, da otrokovo bitje, ki je potencialno bogato, vendar neobgledno,

»dopolni« v celovito bitje, ki lahko obstane in se čim bolj popolno razvije.

Otrok bo zmogel občutiti tisto, kar se z njim dogaja, se odzivati tudi na ogrožujoče situacije samo takrat, kadar bo čutil, da ima ob sebi starše, ki so vedno »na njegovi strani«. To pa lahko občuti le takrat, kadar starši nezavedno ali zavedno (seveda vedno z »najboljšimi nameni«) ne bodo pritiskali nanj, naj potisne veliko svojih spontanov impulzov, dejanj, potreb, lastnosti in čustev. Kadar mu bodo dovolili, da se bo dopolnil v tisto, kar resnično je, bodo storili največ in le s tem dokazali, da ga imajo zares radi. In zares radi imajo starši otroke takrat, kadar se otresejo miselnosti, da so otroci predmet njihovih postopkov, in jih prenehajo »vzgajati« ter začnejo zanje »skrbeti«. Res pa je, da vzgajamo lahko tudi brez iskrene in nesebične ljubezni, dosti težje pa je z nezlagano ljubeznijo za otroke preprosto skrbeti in jim biti v oporo pri nabiranju in doživljanju življenjskih izkušenj.

EKVADOR IN KOLUMBIJA

Radostni ples okoli ekvatorja⁽⁹⁾

V mestu je cutiti preplet starega z novim. Med stare avtomobile, enovpreznike in do vrha naložene stare odprte avtobuse so se vrnili tujki novega - luksuzni avtomobili, moderne veleblagovnice, banke. Zvečer je mesto mračno, temno, sveže (saj je na višini 2600 metrov) in pusto. Zaradi oddaljenosti od mest v centralni planoti je tudi bolj mirno in varno. Velja za pozabljeno mesto daleč na jugu, ki je v glavnem postojanka za nadaljnje potovanje na sever ali jug. Toda nekaj je le pravilo Pasto iz anonimnosti. Dan pred našim prihodom je nenadoma začel bruhati vulkan Galeras, ki se vzpenja proti nebu le nekaj kilometrov stran od mesta. Šest vulkanologov je izgubilo življenje, nekaj

pa je bilo ranjenih, kajti tedaj so se nahajali v bližini kraterja. Dolga leta mirujoči vulkan jih je presenetil pri znanstvenem delu. Sam kolumbijski predsednik je prisel na kraj nesreče, in sicer istega dne, kot smo se iz severa Kolumbije vrnili v Pasto.

Proti Karibom

Bil je konec tedna in vse letalske in avtobusne linije, ki so vodile na sever, so bile zasedene. Veliko ljudi potuje z letali, saj so ceste slabe, poti dolge, utrjujejo se in prikrajšan si za marsikako norijo soferjev. Kolumbija ima najbolj razvejan - pa tudi najbolj nevaren - letalski promet v Južni Ameriki.

Ostala nam je le ena možnost - taksi. To so stare ameriške limuzine črne

barve z rumeno streho. Taksi kompanije so vozile na istih relacijah kot avtobusi, bili so le nekoliko dražji. Do Calija nas je čakala dolga pot. Vozimo se po hribovitem svetu skozi mostove, tunele, visoke prepade, čez zeleno pusto pokrajino. Nikjer ni znakov življenja, cesta je prazna, od casa do casa srečamo kak taksi, ki pelje iz nasprotni smeri. Za nami pelje se en taksi. Ugotovil sem, da tudi iz praktičnih in varnostnih razlogov. Najprej je tistemu, ki je peljal za nami zakuhala voda v motorju, nato je imel okvaro tudi naš avto, medtem smo mi uživali v občudovanju narave pod nami. Z lepo asfaltirane ceste smo kmalu zapeljali na slab in dotrajan asfalt, nato makadam, in to je potem

Vulkan Galeras nad Pastom (Foto: Željko Jugović)

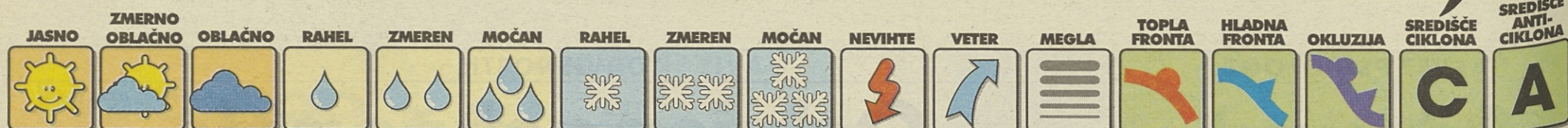
sledilo izmenično. Znakov ob cesti je bilo zelo malo in se ti so bili stari, popisani, preluknjani od kroglj. Večje luknje na cesti so bile označene z vejicami kak-

snega drevesa ali pa so pred luknjo postavili kakšno suho deblo ali kup kamenja. Ugotovil sem, da tako pot izdrže le močni, veliki avti. Spustili smo se

nizje v dolino in pokrajina je postala pusta, suha, rastja skorajda ni bilo, le tu in tam kakšno osušeno steblo. Edini znak življenja so kaktusi. Najprej majhni,

nato veliki kot drevesa. Ob cesti srečujemo prve znake civilizacije. Najprej zaselke, majhne vasi.

Željko Jugović
(Se nadaljuje)

VREMENSKA SLIKA

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 6.04 in zaslo ob 20.07. Luna bo zasla ob 14.23.

TEMPERATURE MORJA IN REK

	°C		°C
Portorož	19,0	Mura	17,2
Trst	21,4	Sava (Radovljica)	13,2
Malinska	21,8	Sora	15,2
Porec	21,6	Ljubljana	17,1
Split	22,8	Soca	17,7
M. Lošinj	22,8	Vipava	12,6
Dubrovnik	22,8	Bohinjsko jezero	20,0

NAPOVED ZA POMORSTVO

Veter v slovenskem Primorju: zjutraj: NE 12 do 25 vozlov
popoldne: NE 10 do 20 vozlov

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.46 najvišje -4 cm, ob 6.51 najnižje -9 cm, ob 14.44 najvišje 22 cm, ob 00.02 najnižje -18 cm.

Jutri: ob 16.31 najvišje 18 cm.

TEMPERATURE V GORAH

	°C
500 m	19
1000 m	14
1500 m	9
2000 m	6
2500 m	4
2864 m	1

BIOPROGNOZA

Vreme bo na splošno počutje ljudi vplivalo zmerno obremenilno.

VOX POPULI

Polne mehu so cvetlice, ampak samo čebele najdejo sladkobo.

Zalostno prijateljstvo, ki ga je treba kar naprej kupovati.

DANES

JUTRI

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

Za spomin

Kitajska vojaka, ki se slikata pred veliko fotografijo jedrske eksplozije, najbrž niti ne vesta, da po vsem svetu protestirajo proti kitajskim in francoskim jedrskim poskusom

Concorde potolkel rekord v letenju okoli sveta

NEW YORK - Concorde francoske letalske družbe Air France, ki je v torek ob 11.49 vzletel s tukajšnjega letališča z namenom, da postavi nov svetovni rekord v letenju okrog sveta, je včeraj po 31 urah in 27 minutah in 49 sekundah spet priletel v ameriško vele mesto. Letalo je potolkel kar dva rekorda: prvega je leta 1988 postavilo letalo Gulfstream IV, ki je letelo v isti smeri zahod-vzhod in preletelo razdaljo v 36 urah 8 minutah in 34 sekundah, drugega pa sam concorde vendar v obratno smer od vzhoda proti zahodu, za kar je porabil 32 ur 49 minut in 3 sekunde.

V Indiji si marsikdo kroji pravico kar sam

NEW DELHI - Indijski kmetje so se navelicali počasnega izvajanja pravice in korupcije policije. Sklenili so, da bodo kar sami napravili red; samo v zadnjem mesecu so časniki poročali o 24 primerih linčanja zločincev. Besni kmetje so postopali na tak način predvsem v zvezni državi Bihar.

O prvem primeru je poročal kalcutski dnevnik »Telegraph«. V vasi Tapusia so kmetje pred kratkim linčali kar šest pripadnikov roparske tolpe. Naslednjega dne so policisti s podporo prebivalstva linčali drugih šest kriminalcev v bližnjem Sarfuddinpurju. Nekaterim pajdasem

sestere je uspelo zbežati strahotni kazni. Tolpo je neki moski podkupil, da bi ustrašovala sorodnike, s katerimi se je pripravil za posest nekaterih zemljišč, očitno pa se sorodniki niso pustili ustrašovati.

V mestecu Mauzzafarpur so petim pripadnikom neke zločinske tolpe prepredili ugrabitev zdravniškega sina. Ugrabitelje je skupina mož, ki je fantu priskočila na pomoč, pretepla do smrti. Do zadnjega podobnega primera je prišlo v Mohammedbazarju, v zahodni Bengali, kjer so linčali pet roparjev, ki so bili osumljeni umora dveh oseb med nekim ropom.

V zadnjih desetih letih se je v teh vzhodnoindijskih predelih kriminal izredno razširil. Namesto s kraji in ropanjem se zločinci raje ukvarjajo z donosnejšimi ugrabitvami oziroma s »posegi« v primeru zemljiških sporov.

Razsiritve kriminala je se pospešil neprikriti boj med velikim zemljiškimi posestniki visokih kast in revnimi kmeti nizkih kast. To je privedlo do pravega zakonskega vakuumu, zaradi česar je načelnik biharske pokrajinske vlade Lahu Prasad Yadav izjavil, da bodo oblasti postopale proti kriminalu in državo »pocistile« ob uporabi »vseh potrebnih sredstev«.